

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Památné stromy v rozvoji venkova

Bc. Petra Trnková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Petra Trnková

Podnikání a administrativa

Název práce

Památčné stromy v rozvoji venkova

Název anglicky

Memorable trees in rural development

Cíle práce

Cílem práce je zmapování památných stromů ve vybraném regionu, zhodnocení stavu jednotlivých stromů a rozbor financování ochrany stromu jeho vlastníkem ze strany nákladů s přihlednutím na možnosti dotačních programů.

Metodika

Hlavní metodou bude terénní výzkum zahrnující sběr podkladů jako fotografickou dokumentaci (příp. kresbu) stromu, zhodnocení stavu ochrany, kontaktování vlastníka a analýza financování ochrany stromu. Důležitou součástí je i studium odborné literatury a zákonů.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Památné stromy, ochrana, náklady, financování, dotace

Doporučené zdroje informací

HRUŠKOVÁ, M. Památné stromy, Praha 2003, ISBN 80-239-1935-0

NĚMEC, J. a kol. Památné stromy Objevujte krásy ČR se společností Skanska, Praha: Olympia 2005, ISBN 80-7033-935-7

REŠ, B.; Sůrová, B. Památné stromy Metodika AOPK ČR, Praha: AOPK ČR 2008, ISBN 978-80-87051-39-9

www.dotace.nature.cz internetový portál Finanční nástroje péče o přírodu a krajinu (AOPK ČR)

www.ochranaprirody.cz internetový portál Agentury ochrany přírody a krajiny ČR

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišínský, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Památné stromy v rozvoji venkova" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23.3.2016

Petra Trnková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Miroslavu Poliškému, CSc. za vstřícný přístup, cenné připomínky a konzultace. Dále bych chtěla poděkovat starostovi obce Budiměřice Bc. Marku Merhoutovi za možnost spolupráce při ošetření památných stromů.

Památné stromy v rozvoji venkova

Memorable trees in rural development

Souhrn

V práci jsou popsány právní, metodické a ekonomické aspekty ochrany a péče o památné stromy. V teoretické části popisuje pojem památný strom, rozbor památných stromů ČR a metodické pokyny pro jejich vyhlášení, evidování, označování a rušení. Z ekonomického hlediska se zabývá náklady na péči, oceněním stromů a dotačními programy. V praktické části jsou popsány památné stromy části okresu Nymburk včetně zjištěného ošetřování ve sledovaném období 2005 – 2015. Následně je proveden rozbor nákladů. U vybrané jednotky je popsáno ocenění stromů na základě metodiky a ve spolupráci s vlastníkem jednotky provedeno ošetření včetně souhlasu dotčených orgánů, výběru dodavatele prací, realizace a kompenzace nákladů pomocí dotačního programu.

Summary

The thesis describes legal, methodical and economic aspects of conservation and maintenance of memorable trees. In its theoretical part it deals with the term of a memorable tree, analysis of their situation in the Czech republic and methodical instructions for declaring them, registering, labelling and revoking. In economic view, it addresses the conservation expenses, the tree valuation and subsidy programmes. The practical part describes memorable trees in a part of the Nymburk district, including their care in the monitoring period of 2005 – 2015. The cost analysis follows. Valuation of some trees following the methodology in specific cases is described as well as how their treatment is administered in co-operation with the property owner, including permission from the authorities concerned, work provider selection, carrying it out and partial expense reimbursement using a subsidy programme.

Klíčová slova: Památné stromy, ochrana, náklady, ocenění, dotace

Keywords: Memorable trees, conservation, maintenance costs, valuation, subsidy

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce.....	11
2.2 Metodika.....	11
I. TEORETICKÁ ČÁST	12
3 Památné stromy	12
3.1 Specifikace.....	12
3.2 Statistiky památných stromů v ČR	13
3.2.1 Taxony	15
3.2.2 Regionální zastoupení.....	16
3.3 Záchrana genofondu památných stromů.....	17
4 Základní legislativní rámec	18
5 Metodické pokyny.....	19
5.1 Výběr památného stromu.....	19
5.2 Vyhlášení památného stromu	19
5.3 Evidence památných stromů.....	20
5.4 Zrušení ochrany památných stromů.....	23
5.5 Péče o památné stromy	23
5.6 Označení v terénu	24
6 Oceňování dřevin.....	24
6.1 Vstupní parametry pro výpočet	25
6.2 Postup oceňování dřevin.....	27
7 Ekonomické aspekty péče a ošetřování památných stromů.....	28
7.1 Náklady na ošetření	28
7.1.1 Zhodnocení stavu	29
7.1.2 Fyziologické stáří dřeviny.....	29
7.1.3 Příčiny ošetření památných stromů.....	30
7.1.4 Choroby a škůdci	31
7.1.5 Řez stromů.....	32
7.1.6 Vazby v korunách	33
7.2 Náklady na značení.....	34
7.3 Dotační programy v oblasti péče o dřeviny.....	35

II. PRAKTICKÁ ČÁST	40
8 Terénní výzkum	40
8.1 Památné stromy pověřené obce Nymburk.....	41
8.1.1 Jednotlivý strom – Dub (10 jednotek).....	42
8.1.2 Jednotlivý strom – Lípa (5 jednotek)	49
8.1.3 Jednotlivý strom – Buk (2 jednotky).....	52
8.1.4 Jednotlivý strom – Hrušeň (2 jednotky).....	53
8.1.5 Jednotlivý strom – Ostatní (6 jednotek).....	54
8.1.6 Skupina stromů – Jírovce (3 jednotky)	58
8.1.7 Skupina stromů – Lípy (3 jednotky)	60
8.1.8 Skupina stromů – Ostatní (3 jednotky)	62
8.1.9 Stromořadí (3 jednotky).....	64
8.2 Rozbor nákladů.....	66
8.2.1 Náklady na ošetření.....	66
8.2.2 Náklady na označení.....	69
8.3 Využití dotačních programů	70
9 Ošetření vybrané jednotky včetně kompenzace výdajů	71
9.1 Zdůvodnění výběru.....	71
9.2 Ocenění vybrané skupiny památných stromů.....	72
9.3 Navržená opatření k ošetření skupiny Duby u Rašovic	78
9.4 Postup ošetření včetně kompenzace z dotačního programu	79
9.4.1 Žádost o vydání souhlasu k ošetření památného stromu.....	80
9.4.2 Poskytnutí finančních prostředků.....	80
9.4.3 Výběrové řízení dodavatele odborného ošetření.....	83
9.4.4 Realizace ošetření	84
9.4.5 Převzetí a vyúčtování prací.....	85
9.5 Vize do budoucna	86
10 Výsledky a diskuse	88
11 Závěr	92
12 Seznam použitých zdrojů	93
13 Seznam tabulek, grafů a obrázků.....	96
14 Přílohy	97

SEZNAM ZKRATEK

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
CHKO	Chráněná krajinná oblast
LČR	Lesy České republiky
MŽP ČR	Ministerstvo životního prostředí České republiky
NP	Národní park
ONV	Okresní národní výbor
PO	Pověřená obec
SKNV	Středočeský krajský národní výbor
ÚSOP	Ústřední seznam ochrany přírody
ŽP	Životní prostředí

1 Úvod

Naši krajinu si bez stromů asi nikdo z nás nedokáže představit. Málokdo odolá pokušení posadit se pod mohutný strom, zahledět se do koruny a nechat všechny starosti odplynout. Stromy a lidé žijí vedle sebe už odnepaměti. V lidské společnosti je stromům přisouzeno důležité místo, s úctou jsou nové stromy vysazovány při významných událostech, stromy v blízkosti lidských obydlí poskytují stín, potěší svými květy a barevnými listy. Dřevo stromů poskytuje teplo a materiál pro výrobu potřebných věcí. Mnohé stromy jsou léčivé, odvary z jejich listů poskytují lidem úlevu, med z květů zdraví. Úcta ke stromům přechází od generace ke generaci.

Stromy jsou důležitou součástí životního prostředí. Vedle tvorby kyslíku stromy pod svými korunami udržují vlhkost, umístěním ve městech snižují prašnost, regulují vítr a omezují hluk.¹ Svou krajinotvornou, ekologickou, zdravotně-rekreační, historickou, stabilizační a estetickou funkcí jsou oblíbenou součástí lidských sídel, především parků, zahrad a hřišť. Ale nejsou důležité jen pro člověka, každý strom je ekosystém sám o sobě. Je domovem spousty hmyzu, drobných i větších živočichů, plody a listy poskytují potravu, kořeny, kmen i větve úkryt. Pokud se na jednom místě vyskytuje více stromů, už je to lesík, les až prales.

Význam stromů v naší krajině si uvědomujeme i dnes. Zákon o ochraně přírody a krajiny chrání stromy rostoucí mimo les před svévolným kácením. Některé jsou svým stářím, vzrůstem nebo umístěním tak ojedinělé, že jsou vyhlášovány jako památné, což jim poskytuje vysoký stupeň ochrany. Zákon nechrání jen samotné stromy, ale i jejich bezprostřední okolí zákazem činností, které by mohly mít negativní vliv na růst a zdravotní stav stromu.²

I přes všechnu věnovanou péči a ochranu mnohé z památných stromů pomalu podléhají stáří. Proto je důležité zachovat v krajině dostatek stromů, vysazovat stromy nové, chránit je a rozmnožovat. Aby i naši potomci mohli usednout pod mohutný strom, zahledět se do koruny a nechat odplynout starosti čím dál hektičtějšího lidského světa.

¹ HRUŠKOVÁ, M., TUREK, B. (1986) *O památných stromech*, s. 10

² MODRÝ, M. (2004) *Památné stromy Libereckého kraje*, s. 5

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je terénním šetřením zjistit údaje o stavu péče a ošetřování památných stromů ve vybraném regionu kontaktováním a osobní návštěvou vlastníků chráněných objektů. Pro terénní šetření bylo vybráno 37 jednotek památných stromů v části okresu Nymburk. Na základě zjištěných údajů provést rozbor nákladů na technickou údržbu památných dřevin jak jednotlivých subjektů, tak celého vybraného regionu s přihlédnutím na snižování nákladů pomocí dotačních programů. Dalším cílem je zjištění stavu označení památných stromů, předání informací pověřenému obecnímu úřadu Nymburk pro sjednání nápravy a vyčíslení nákladů na označení. Hlavním cílem práce je za souhlasu a spolupráce vlastníka zrealizovat ošetření jednotky památných stromů od souhlasu dotčených orgánů, vyčíslení nákladů, výběru dodavatele prací, samotné realizace a kompenzace nákladů získáním finančních prostředků z dotačního programu.

2.2 Metodika

Teoretická část práce je založena na sběru dat, studiu odborné literatury, právních předpisů a doporučených metodik. Metodou analýzy jsou vybrány a prozkoumány dílčí informace k tématu, metodou syntézy jsou sebrané informace z různých zdrojů seříděny do jednotlivých kapitol teoretické části.

Praktická část je založena především na terénním výzkumu zahrnujícím sběr podkladů, např. fotografií, dokumentů. Metodou pozorování byl vyhodnocen zdravotní stav stromu nebo dopad předchozích ošetření. Součástí terénního výzkumu bylo dotazování vlastníků vedoucí k získání informací o ošetření jednotlivých jednotek památných stromů v minulosti, případně zjištění plánů na ošetření v budoucnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

3 Památné stromy

3.1 Specifikace

Památné stromy jsou součástí krajinné zeleně a patří mezi významné prvky kulturní krajiny. Jsou označovány jako dřeviny rostoucí mimo les.

Mezi památné stromy lze zařadit mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí, které se označuje tabulí s malým státním znakem ČR.

Památnými mohou být vyhlášeny stromy:

- mimořádného vzrůstu
- mimořádného stáří
- mající zvláštní habitus (celkový vzhled)
- krajinné dominanty nebo jinak výrazně přispívají ke krajinnému rázu
- upomínající na určitou historickou událost nebo pověst
- které jsou součástí kulturní památky

Další důvody ochrany mohou být biologického charakteru (původní odrůda, biologicky významný, dendrologicky cenný taxon³, chráněný či ohrožený druh), ekologického charakteru (strom s přírodními dutinami – doupný strom, ekologicky významný, pro ochranu genofondu, pro ochranu hmyzu či hnízdění ptáků) a kulturně-sociologického (strom rodový, hraniční, jako součást lidských obydlí a měst).

Podle struktury lze památné stromy rozlišit:

- jednotlivé stromy (solitéry)
- skupiny stromů
- liniové výsadby (aleje), jednořadé nebo víceřadé
- porosty

³ Taxon - skupina konkrétních organismů (skutečně existujících nyní nebo v geologické minulosti), které jsou pokládány za formální klasifikační celek (jednotku) na základě nějakých společných vlastností, kterými se odlišují od všech ostatních celků (jednotek)

Následně se podle věku dělí do kategorií:

- památné stromy kmetského věku (starší 400 let)
- památné stromy zralého věku (200 až 400 let)
- památné stromy mladého věku, tzv. čekatelé (mladší 200 let)

Podle začlenění v krajině:

- dřeviny ve volné krajině
- dřeviny břehových porostů
- dřeviny izolačních pásů, rekultivovaných ploch a větrolamů
- dřeviny v sídelních útvarech (městech, vesnicích)
 - v parcích, sadech a zahradách
 - sadovnický upravených plochách
 - vnitroblocích a předzahrádkách
 - v ochranných pásmech výrobních a komunálních zařízení
 - ve školních a sportovních zařízeních

Památné stromy plní v krajině funkci:

- ekologickou
- krajínotvornou
- historickou
- zdravotně rekreační
- stabilizační
- estetickou⁴

3.2 Statistiky památných stromů v ČR

Registr památných stromů provozuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále AOPK ČR). K 31. 12. 2015 je v České republice registrováno 5 871 položek památných stromů, z toho je 5 303 položek aktivních, 495 zrušených a 73 jednotek zaniklých. V počtu aktivních jednotek je evidováno 26 551 vyhlášených památných stromů, z tohoto počtu je skutečný stav o 1 880 stromů nižší na hodnotě 24 671 jedinců. Jednotlivých stromů je evidováno 4 160 položek, skupin od 2 do 5 jedinců (včetně stromořadí) je 799 s celkovým

⁴ REŠ B. (1998) *Památné stromy: Metodika AOPK ČR*, s. 6

počtem 2 105 stromů. Skupin nad 6 jedinců (včetně stromořadí) je celkem 344 s celkovým počtem více než 20 000 vyhlášených jedinců.

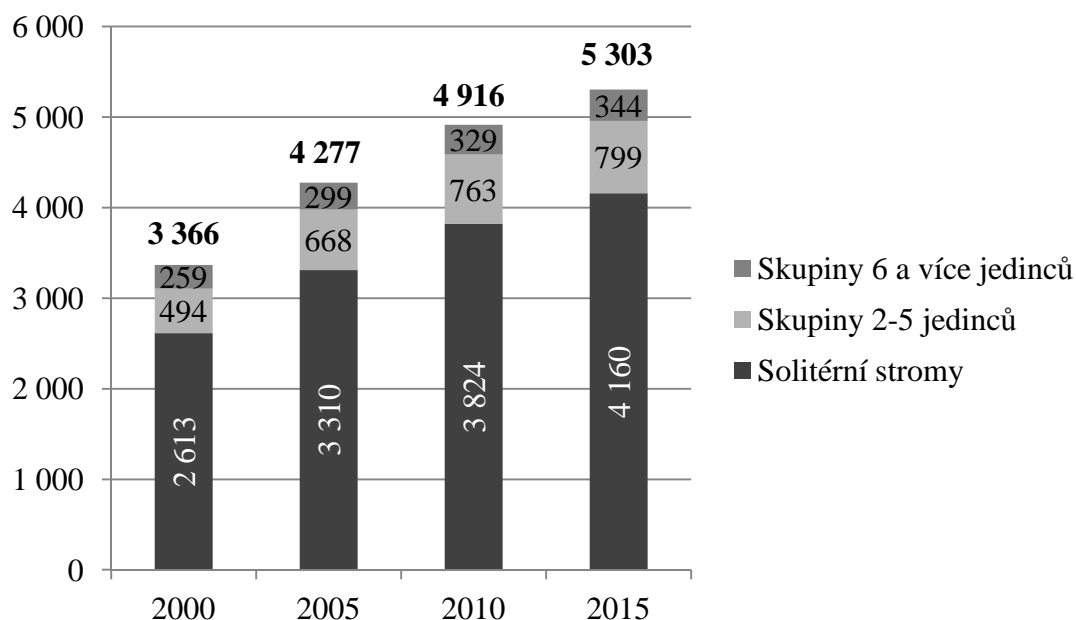
Tabulka č. 1: Zastoupení památných stromů podle počtu jedinců

Charakter výsadby	Počet položek	Počet vyhlášených	Počet skutečných
Solitérní stromy	4 160	4 160	4 160
Po 2 stromech	484	968	918
Po 3 stromech	170	510	474
Po 4 stromech	98	392	369
Po 5 stromech	47	235	215
S 6 a více stromy	344	20 286	18 535
CELKEM	5 303	26 551	24 671

Zdroj: Vlastní zpracování z ÚSOP

Pokud budeme chtít sledovat vývoj počtu památných stromů v čase, od roku 2000 vidíme v pětiletých intervalech postupný nárůst celkového počtu i počtů v jednotlivých skupinách (viz graf č. 1).

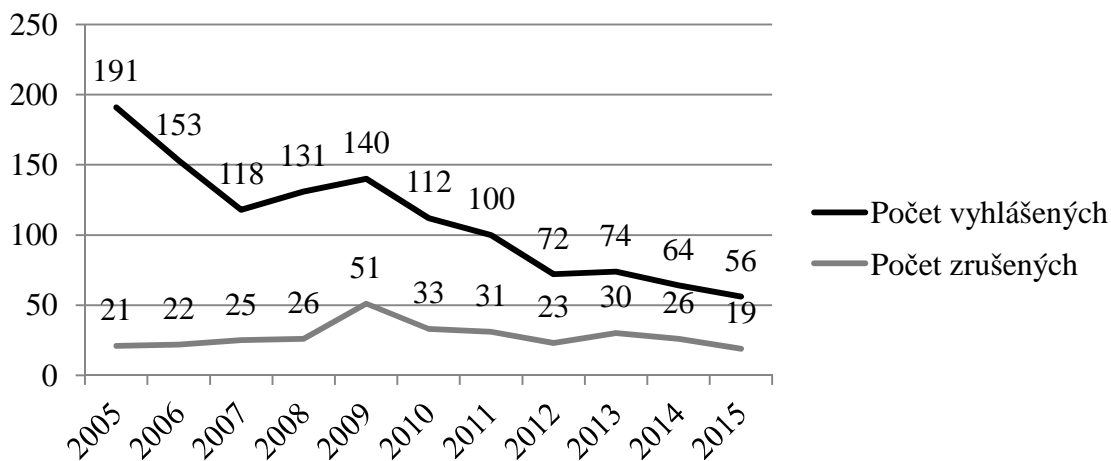
Graf č. 1: Vývoj počtu památných stromů v letech 2000-2015

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak lze vidět v grafu č. 2, počet vyhlášených památných stromů v jednotlivých letech za uplynulých 10 let výrazně klesl, počet zrušených stromů žádné výrazné změny nevykazuje.

Graf č. 2: Vyhlásování a rušení památných stromů v jednotlivých letech

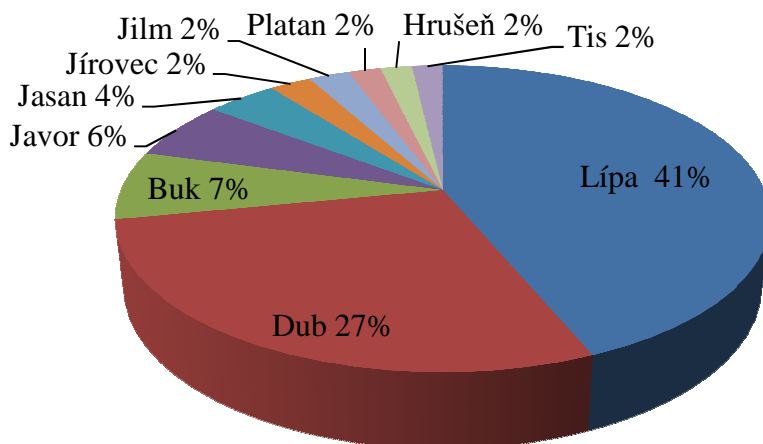
Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP

3.2.1 Taxony

Celkem je v ÚSOP vedeno cca 180 taxonů včetně kultivarů. Nejčastější zastoupení jednotlivých rodů dle četnosti výskytu k 31. 12. 2015 je:

1. Lípa (*Tilia sp.*) – zastoupení 41,5 % (2 200 jednotek)
2. Dub (*Quercus sp.*) – zastoupení 26,8 % (1 421 jednotek)
3. Buk (*Fagus sp.*) – zastoupení 6,9 % (364 jednotek)
4. Javor (*Acer sp.*) – zastoupení 5,9 % (312 jednotek)
5. Jasan (*Fraxinus sp.*) – zastoupení 3,9 % (209 jednotek)
6. Jírovec (*Aesculus sp.*) – zastoupení 2,3 % (124 jednotek)
7. Jilm (*Ulmus sp.*) – zastoupení 2,3 % (121 jednotek)
8. Platan (*Platanus sp.*) – zastoupení 1,8 % (97 jednotek)
9. Hrušeň (*Pyrus sp.*) – zastoupení 1,8 % (94 jednotek)
10. Tis (*Taxus sp.*) – zastoupení 1,7 % (91 jednotek)

Graf č. 3: Zastoupení rodů dřevin památných stromů (stav k 31. 12. 2015)

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2.2 Regionální zastoupení

Tabulka č. 2: Zastoupení památných stromů podle regionu k 31. 12. 2015

Region	Počet položek	v %
Středočeský kraj	1 072	20,21
Jihočeský kraj	660	12,45
Ústecký kraj	413	7,79
Vysočina	393	7,41
Moravskoslezský kraj	383	7,22
Královéhradecký kraj	362	6,83
Plzeňský kraj	360	6,79
Liberecký kraj	326	6,15
Pardubický kraj	290	5,47
Jihomoravský kraj	252	4,75
Olomoucký kraj	249	4,70
Zlínský kraj	226	4,26
Karlovarský kraj	208	3,92
Hlavní město Praha	109	2,06
CELKEM	5 303	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Jedna pětina památných stromů roste ve Středočeském kraji, v regionu, který již dlouhodobě má největší počet památných stromů z celé České republiky.

3.3 Záchrana genofondu památných stromů

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhonicích zpracoval spolu s AOPK projekt „Záchrana genofondu památných stromů“. Hlavním cílem projektu bylo doplnění evidence genofondu jako zdroje genetických informací vybraných památných stromů v jednotlivých krajích České republiky a aktualizace ÚSOP. Dalším úkolem bylo vytvoření genobanky a vypěstování potomstva vybraných stromů, jejich namnožení na dendrologické zahradě výzkumného ústavu v Průhonicích a postupné navrácení výpěstků zpět do regionů matečných rostlin. Terénní průzkum a měření v jednotlivých krajích probíhalo v letech 1997 – 2004 s vyhodnocením k roku 2012.

Do výzkumného projektu byly vybrány všechny památné stromy starší 300 let splňující podmínku kritéria obvodu kmene ve výšce 130 cm nad zemí pro většinu rodů více než 400 cm, pro rod *Tilia* (lípa) více než 550 cm, u *Pyrus communis* (hrušeň) více než 200 cm a u *Taxus baccata* (tis) byly zařazeny všechny památné stromy. Dále byli zařazeni jedinci s kulturně-historickou minulostí, vzácné taxony a stromy s nadprůměrnou velikostí u cizokrajních druhů. Nebyli zařazeni jedinci se zdravotním stavem 4-5 (silně poškození nebo uhynulí). Celkem bylo zařazeno 89 taxonů čítajících 1245 položek památných stromů. Bylo namnoženo celkem 220 položek památných stromů v celkovém množství 1581 ks roubovanců. Především bylo provedeno namnožení rodu *Tilia* (lípa). Vzniklí roubovanci mají stejné genetické vlastnosti původních památných stromů. Každý takto vzniklý jedinec dostává osvědčení o pravosti tzv. „rodný list“, z něhož se dá vyčíst, z kterého stromu pochází. Za 15 let výzkumu došlo k úhynu 123 položek vybraných památných stromů, což činí z celkového počtu 1 245 skoro 10 %. Z 220 namnožených jedinců došlo k úhynu nebo zrušení ochrany u 15 položek, o to cennější jsou výpěstky z nich. Do budoucna se počítá s podobnými projekty na záchranu dalších dřevin, především rodů *Quercus* (dub), *Fagus* (buk), *Acer* (javor) a *Pyrus* (hrušeň). Nabídka výpěstků a podmínky jejich převzetí jsou k dispozici na webových stránkách ústavu <http://www.dendrologickazahrada.cz/index.php?content=39>.

4 Základní legislativní rámec

Ochrana památných stromů se v současné době řídí dle Zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ze dne 19. února 1992. Zákon vstoupil v účinnost k 1. červnu 1992 a samotnou kategorii památných stromů jako speciální ochranu dřevin definuje v § 46. Zákon také upravil kompetence orgánů ochrany přírody. Podrobnosti upravila stále platná prováděcí vyhláška (k zákonu č. 114/1992 Sb.) MŽP ČR č. 395/1992 Sb. K dalším úpravám došlo roku 2008 vydáním vyhlášky č. 60/2008 Sb. o plánech péče, označování a evidenci území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb.

Kategorii speciální ochrany dřevin – památný strom popisuje § 46 v odst. 1. Dle odst. 2. je definován zákaz poškozování, ničení a rušení památných stromů v přirozeném vývoji, a provádění ošetřování jen se souhlasem příslušného pověřeného obecního úřadu. V odstavci 3 je definováno ochranné pásmo stromu, které chrání stromy před škodlivými vlivy z okolí. Ochranné pásmo buď vymezí orgán ochrany přírody, nebo je základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene, měřeného ve výšce 1,30 m nad zemí. Důvody pro zrušení ochrany památného stromu definuje odstavec 4 odkazující i na § 56 s výjimkami ze zákazů základních ochranných podmínek.

V § 39 se hovoří o smluvní ochraně vyhlášení památného stromu s vlastníkem pozemku a orgánem zodpovědným za vyhlásování památných stromů. Evidenci památných stromů v ÚSOP a způsob označování památných stromů definuje § 47. Památné stromy jsou oprávněny vyhlášovat dle ustanovení § 76 odst. 2 písm. b) pověřené obecní úřady. Dle § 86 musí být uvedena do původního stavu část přírody chráněná dle zákona č. 114/1992 Sb., která byla nedovoleně změněna, zničena či poškozena. V návaznosti na § 90 odst. 1 je novelou zákona od 1. 12. 2009 souhlas s ošetřením udělován ve správním řízení. Odstavcem 8 tohoto paragrafu jsou stromy a jejich skupiny vyhlášené podle zákona č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody (v účinnosti 1956-1991) památnými stromy.

Vyhláška č. 60/2008 Sb. stanovuje způsob vedení ÚSOP, kde je uveden soupis, popis, geometrické a polohové určení, právní a odborná dokumentace památných stromů a smluvně chráněných stromů s jejich ochrannými pásmy.⁵

5 Metodické pokyny

Současná správa o památné stromy pověřuje velké množství úřadů, proto byla AOPK ČR vydána metodická příručka pro ujednocení informací a postupů těchto úřadů. Další informace jsou čerpány právě z této metodické příručky.

5.1 Výběr památného stromu

Pro výběr stromů nebyla doposud stanovena žádná striktní pravidla, při výběru je však třeba zvážit nejen důvod jejich ochrany, ale také souhrnně zhodnotit celou řadu kritérií, jako např. zdravotní stav, provozní bezpečnost, ohroženost, hodnotu biologickou, ekologickou, krajinotvornou a estetickou. Pro budoucí pokolení stojí za zvážení vyhlášení určitého počtu jedinců v mladém, nebo relativně mladším věku, kterým tak bude dána možnost dožít se úctyhodného věku a stát se tak němými svědky naší současnosti.

Podle zákona č.114/1992 Sb. může návrh na vyhlášení ochrany stromu jako památného podat každý občan ČR nebo právnická osoba příslušným orgánům ochrany přírody (pověřené obecní úřady, městské úřady, magistráty). Návrh musí obsahovat základní údaje o dřevině a jejím umístění se zdůvodnění návrhu ochrany. Návrh se zasílá orgánu, který je oprávněn vyhlášovat památné stromy, ten návrh posoudí, odborně dopracuje a vypracuje oznámení. K vyhlášení ochrany pak dojde ve správním řízení, kdy je vydáno rozhodnutí o ochraně památného stromu, skupiny stromů nebo stromořadí.

5.2 Vyhlášení památného stromu

Orgány pověřené vyhlášovat památné stromy, jejich skupiny a stromořadí jsou: pověřené obecní úřady, městské úřady statutárních měst (zákon č. 367/1990 Sb.) a Magistrát hl. m. Prahy v rámci své územní působnosti; Správy NP a CHKO pro území

⁵ REŠ, B., ŠTĚRBA, P. (2010) *Památné stromy: Metodika AOPK ČR*, s. 11-12

NP a CHKO včetně přírodních památek a národních přírodních rezervací a jejich ochranných pásmech; krajské úřady na územích přírodních rezervací a přírodních památek (mimo území CHKO a NP) včetně jejich ochranných pásem; újezdní úřady na území vojenských újezdů; MŽP ČR na pozemcích objektů pro obranu státu (mimo vojenské újezdy).

Na základě návrhu na vyhlášení oznámí orgán, oprávněný tyto stromy vyhlásit, záměr na vyhlášení památných stromů a podle správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb., správní řád) zahájí správní řízení. Účastníky řízení jsou vlastníci pozemků, na kterých předmětné stromy rostou, majitelé pozemků, na kterých bude podle záměru vymezeno ochranné pásmo památného stromu, obec a občanská sdružení, která se písemně přihlásila do 8 dnů od oznámení zahájení řízení.

Vlastníci dotčených pozemků mají právo adresně na orgán vznést k záměru na vyhlášení výhrady ve lhůtě do 30 dnů od doručení oznámení, orgán je povinen výhrady do 60 dnů posoudit. Do konečného rozhodnutí (nejdéle však po dobu 2 let), se vlastník těchto navrhovaných památných stromů musí zdržet všech zásahů, které by poškozovaly nebo měnily dochovaný stav navrhovaných památných stromů.

Konečné rozhodnutí obsahuje výrokovou část (základní informace o památném stromu, jeho umístění, jména vlastníků dotčených pozemků, vymezení ochranného pásma), odůvodnění a poučení o odvolání. Po uplynutí lhůty pro odvolání nabývá rozhodnutí právní moci a je zasíláno na AOPK ČR.⁶

5.3 Evidence památných stromů

Základní dokumentaci památných stromů dle ustanovení § 42 odst. 1 a ustanovení § 47 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., a podle ustanovení § 12 vyhlášky MŽP ČR č. 395/1992 Sb., eviduje ÚSOP, který je tvořen:

- Sbírkou listin – jedná se o písemné dokumenty k jednotlivým objektům
- Registrem objektů – vybrané údaje k objektům v elektronické podobě

Ústřední seznam zpřístupňuje písemnosti pomocí studijního a informačního střediska AOPK ČR se sídlem v Praze. Údaje a dokumenty jsou přístupné na základě

⁶ REŠ, B., SŮROVÁ, B. (2008) *Památné stromy: Metodika AOPK ČR*, s. 16

ustanovení § 42 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., v souladu se zákonem č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Seznam zahrnuje:

- soupis
- popis
- geometrické a polohové určení
- právní a odbornou dokumentaci stromů včetně ochranných pásem
- smluvně chráněné památné stromy dle § 39 zákona na území ČR

Každý památný a smluvně chráněný památný strom je objektem ÚSOP s přiděleným jednoznačným a nezaměnitelným evidenčním číslem, pro evidenci a identifikaci uvedených v samostatné číselné řadě evidenčních čísel.

Sbírka listin ústředního seznamu je soubor dokumentů tvořený složkami jednotlivých objektů, které jsou trvale udržované a to včetně složek objektů již zrušených. Do složek se zařazují např.:

- pravomocná rozhodnutí o vyhlášení, změnách či zrušení ochrany objektu,
- smlouvy u smluvně chráněných památných stromů (dle § 39),
- pravomocná rozhodnutí o výjimkách ze základních ochranných podmínek,
- dokumenty o vymezení a poloze objektu (geometrické plány),
- odborné mapové podklady k objektu,
- inventarizační průzkumy k objektům,
- fotodokumentace,
- dokumenty o ošetření, opatření, zásazích včetně výsledků.

Podklady pro zápis vyhlášených památných stromů do ÚSOP je povinen zaslat orgán ochrany přírody, který právě tuto ochranu vyhlásil, AOPK ČR a to:

- právní předpisy, pravomocná rozhodnutí a smlouvy - do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí nebo dne platnosti právního předpisu, AOPK ČR uloží dokumenty do 15 dnů ode dne obdržení do Sbírky listin,
- dokumentaci k objektům do 30 dnů ode dne převzetí, AOPK ČR uloží dokumenty do 30 dnů ode dne obdržení do Sbírky listin.

Do Sbírky listin jsou dokumenty uloženy v listinné podobě v originále nebo v podobě reprografických kopií listin ověřených podle zvláštních právních předpisů a zároveň se všechny dokumenty předávají také v elektronické podobě na nosiči dat

v obecně převoditelných formátech stanovených v příloze č. 3 vyhlášky č. 60/2008 Sb. Do 30 dnů od uložení dokumentů do Sbírký listin je AOPK ČR povinna provést zápis údajů do Registru objektů. Tyto údaje jsou veřejnosti přístupné i dálkovým přístupem. Trvale se v registru udržují i údaje o již zrušených objektech.

Pro zápis památného nebo smluvně chráněného památného stromu do ÚSOP slouží jako podklady soubor dokumentů:

- pravomocné rozhodnutí o vyhlášení památného stromu nebo smlouva o prohlášení za smluvně chráněný památný strom
- kopie katastrální mapy s vyznačením polohy objektu
- souřadnice jednotné trigonometrické katastrální sítě určující polohu objektu
- přehled zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem, ptačích oblastí a evropsky významných lokalit, na jejichž území se objekt nachází.

Do 15 dnů od obdržení veškeré dokumentace k objektu přidělí AOPK ČR v ÚSOP evidenční číslo. O přidělení evidenčního čísla je proveden písemný zápis, originál zápisu je uložen do složky objektu a informován orgán ochrany přírody, který objekt vyhlásil.

Digitální podoba archivu ÚSOP je volně přístupná z webové stránky <http://drusop.nature.cz>. Tato „Jednotná databáze památných stromů“ obsahuje v digitální podobě veškeré listinné dokumentace k objektům a odborné údaje o aktuálním stavu objektů. Sběr aktuálních informací o zdravotním stavu, popisu či provedených ošetřeních a opatřeních je v kompetenci krajských středisek, správ CHKO a NP.

Každý orgán ochrany přírody musí podle § 42 odst. 3, zákona č. 114/1992 Sb. vyhlášení, změnu nebo zrušení ochrany památného stromu nahlásit katastrálnímu úřadu. Dle vyhlášky č. 26/2007 Sb. katastrální úřad zaeviduje typ a způsob ochrany nemovitosti – ochranné pásmo památného stromu zápisem kód 14 – „ochranné pásmo jiného zvláště chráněného území nebo památného stromu“.⁷

⁷ REŠ, B., SŮROVÁ, B. (2008) *Památné stromy: Metodika AOPK ČR*, s. 17-21

5.4 Zrušení ochrany památných stromů

Rozhodnutí o zrušení ochrany památných stromů přísluší dle ustanovení § 76 odst. 2 písm. b) zákona č. 114/1992 Sb., orgánům ochrany přírody, které ochranu daného objektu vyhlásily. Zrušení má formu správního rozhodnutí. Důvody zrušení ochrany:

- zánik předmětu ochrany (např. odumření, nepovolené pokácení)
- v případě, kdy veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody (např. ohrožení okolí stavem stromu)
- v zájmu ochrany přírody.

Výjimky definuje § 56 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. Pokud není ohrožena provozní bezpečnost okolí, doporučuje se ponechání torza stromu až do úplného rozpadu pro populace dalších biotopických organismů.

Podle § 71 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., je v kompetenci obcí možnost se vyjádřit k vyhlášení či rušení památných stromů a jejich ochranných pásem. Zdůrazňujeme, že v kompetenci obecního úřadu ale není povolit pokácení památné dřeviny, aniž by před tím ochranu příslušný orgán ochrany přírody zrušil.⁸

5.5 Péče o památné stromy

Povinností vlastníka, nebo nájemce pozemku, na kterém památné stromy rostou, je pečovat o památný strom, zajistit dobré podmínky pro jeho růst a zajistit ochranu před škodlivými činiteli. Je zakázáno vyhlášené stromy poškozovat a ničit v jejich přirozeném vývoji. Ke všem činnostem s ochranou spojených (včetně zásahu v ochranném pásmu stromu) je dle zákona nutný souhlas orgánu ochrany přírody udělený ve správním řízení. Souhlas musí vycházet z odborného posudku potřeby navrhovaných opatření. V žádosti o ošetření musí být patrný rozsah zamýšleného zásahu, jako podklad je vypracován projekt (slovní popis, zakres v mapě, zakres ve fotodokumentaci). Zásah musí být v takovém rozsahu, aby nedošlo k poškození památného stromu a být proveden na dobré úrovni nejlépe certifikovanou arboristickou firmou. Všechny provedené zásahy se zaznamenávají do Jednotné databáze památných stromů. Fotodokumentace se provádí

⁸ REŠ, B., SŮROVÁ, B. (2008) *Památné stromy: Metodika AOPK ČR*, s. 24

před i po zásahu, kopie zprávy o ošetření je po zásahu uložena v centrální dokumentaci ÚSOP. Kde to dovoluje provozní bezpečnost, je žádoucí z důvodu zachování jiných mikroekosystémů použít metody blízké přírodě s omezením tvrdých zásahů.⁹

5.6 Označení v terénu

V terénu je u památných stromů umístěna tabule s malým státním znakem ČR a pod ní umístěnou tabulí s textem „památný strom“ nebo „památné stromy“, smluvně chráněný památný strom“ nebo smluvně chráněné památné stromy“.

Označení musí být umístěno viditelně a tak, aby nebyl objekt poškozen. U delšího stromořadí se doporučuje umístit tabule na začátek i konec stromořadí. Tabule s označením je vhodné doplnit o tabule informační – o jaký druh jde, latinský název, informace k jejich vyhlášení. Není dovoleno měnit velikost písma, nedodržovat nepotisknutelné okraje, používat kontury písma a měnit šířku tabule.

Označení zajišťuje orgán ochrany přírody, který objekt vyhlásil. Označení a specifikaci závazných vzorů označení upravuje Vyhláška č. 60/2008 Sb.

6 Oceňování dřevin

Již od roku 1993 je AOPK ČR propracovávána metodika pro oceňování dřevin rostoucích mimo les, které je důležité především pro:

- ocenění dřeviny majitelem pozemku
- výpočet kompenzace ekologické újmy za pokácenou dřevinu (zákon č. 114/1992 Sb.¹⁰ §9 odst. 1)
- výpočet vzniklé újmy při poškození dřeviny (zákon č. 114/1992 Sb. §86 odst. 2)

V metodice oceňování je pamatováno i na památné stromy. Celý postup včetně mnoha potřebných tabulek lze nalézt v příručce *Oceňování dřevin rostoucích mimo les: včetně výpočtu kompenzačních opatření za kácené nebo poškozené dřeviny*, autor Kolařík J. a kol., vydáno 2013 AOPK ČR.

⁹ REŠ, B., SŮROVÁ, B. (2008) *Památné stromy: Metodika AOPK ČR*, s. 35

¹⁰ Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Internetová aplikace pro výpočet oceňování dřevin – internetová kalkulačka, byla zprovozněna na konci ledna 2013 na samostatných stránkách AOPK ČR www.ocenovanidrevin.nature.cz. Jednoduchá a přehledná aplikace je k dispozici zdarma a anonymně. Umožňuje výpočet pro solitérní stromy, jejich skupiny a skupiny keřů, je zde možnost tisku protokolu nebo uložení ve formátu .pdf. Výpočet ocenění je možné propojit jedním klinutím s výpočtem kompenzačních opatření – výsadbou či pěstebním opatřením.

6.1 Vstupní parametry pro výpočet

- 1) Taxon - druh dřeviny včetně kultivarů.
- 2) Průměr kmene - je měřen ve výšce 1,3 m nad zemí kolmo k ose kmene a je udáván v celých centimetrech. V případě památných stromů je v evidenci AOPK ČR uveden obvod kmene, průměr stromu pak dostaneme ze vzorce $d=O/\pi$ kde O je obvod kmene.
- 3) Výška stromu - je dána vzdáleností mezi bází kmene a vrcholem koruny. Výška se měří výškoměrem a je třeba znát odstupovou vzdálenost. Měří se s přesností na metry. I tento údaj však nalezneme v evidenci AOPK ČR.
- 4) Výška nasazení koruny - je vzdálenost mezi patou kmene a místem, kde začíná hlavní objem větví. Měří se s přesností na metry. Rozdílem mezi výškou stromu a výškou nasazení koruny je výška koruny.
- 5) Průměr koruny - uváděn v metrech jako aritmetický průměr dvou na sebe kolmých měření. U asymetrické koruny se měří průměr v nejdelší ose a jeden na něj kolmý.
- 6) Fyziologická vitalita - posuzujeme strom z hlediska jeho životaschopnosti – hodnotíme odlistění koruny, změny větvení na okrajích koruny a vývoj sekundárních výhonů.

Stupnice pro posouzení fyziologické vitality:

0 výborná

1 mírně narušená

2 zřetelně narušená (stagnace růstu, prosychání koruny na okrajích)

3 výrazně snižená (ústup koruny, odumřelý vrchol)

4 zbytková vitalita (odumřelá větší část koruny)

5 suchý strom

- 7) Zdravotní stav - odráží stupeň mechanického oslabení a poškození stromu (mechanické narušení, nákaza dřevokaznými houbami, existence dutin, růstové deformace)

Stupnice pro posouzení zdravotního stavu:

- 0 výborný
 - 1 dobrý (malé defekty bez vlivu na stabilitu nosných prvků)
 - 2 zhoršený (narušení zásadního významu vyžadující stabilizační zásah)
 - 3 výrazné zhoršený (více defektů či poškození, vyžaduje stabilizační zásah)
 - 4 silně narušený (již bez možnosti stabilizace)
 - 5 havarijný (hrozí rozpad či již rozpadlý strom)
- 8) Objem koruny odebrané nevhodným řezem – stanoveno v desítkách procent
- 9) Atraktivita umístění stromu - zohledňujeme místo, kde se jedinec nachází, z hlediska frekvence pohybu osob a důležitost stromu jako viditelného estetického prvku.
- Vysoká - solitérní významný strom v parcích, na náměstích, krajinná dominanta
 - Střední - v uličním stromořadí, okraje větších skupin v parcích, viditelný prvek v zastavěném území, součást zeleně hřbitova
 - Méně významná – na sídlišti, sportovních areálech, okolo silnic I a II. třídy
 - Nízká – součást porostu volné krajiny, v nezastavěném území, u silnic III. třídy
- 10) Růstové podmínky stromu - hodnoceno stanoviště z hlediska možnosti prokořenění a půdních podmínek pro růst a vývoj jedince v prostoru průmětu koruny
- Neovlivněné – bez omezení umožněn růst i vývoj, minimální ovlivnění půdy
 - Dobré – částečně (např. jednostranně) omezen, menší negativní ovlivnění půdy (zhutnění půdy pohybem pěších osob, údržbou komunikace blízko stromu)
 - Zhoršené – oboustranně omezen vývoj okolní zástavbou nebo zpevněným povrchem, půda zhutněna a kontaminována (travnaté pruhy, ostrůvky)
 - Extrémní – z více než dvou stran omezen růst a vývoj, opakovaně dochází ke kontaminaci půdy, nepropustné povrchy v okolí stromu
- 11) Prvky se zvýšeným biologickým potenciálem - hodnotí se výskyt míst na stromě, které významně navyšují atraktivitu pro doprovodné organismy.
- Obzvlášť hodnotné prvky – rozštípnuté dřevo a trhliny, dutiny, hniloba, suché větve
- Další prvky – poškození borky, výtok mízy, zlomené větve, dutinky, plodnice hub
- 12) Biologický význam taxonu - souhrn druhově specifických vlastností (původnost druhu v ČR, atraktivita pro různé živočichy). Stupnice hodnocení nízký, střední, vysoký.
- 13) Biologický význam stanoviště - zde je hodnoceno, zda odstraněním stromu může dojít k ohrožení existence živočichů v dané lokalitě, zda je strom v dostupné vzdálenosti nahraditelný jiným stromem. Rozlišujeme:

- Soliterní strom
- Strom jako součást stromořadí
- Strom jako součást většího celku (parku či skupiny stromů)

6.2 Postup oceňování dřevin

Postup je bodově popsán v obrázku č. 1. V případě stromu bez prvků se zvýšeným biologickým potenciálem lze postoupit od bodu zohlednění polohového koeficientu rovnou k výpočtu ceny stromu.

Obrázek č. 1: Schéma postupu výpočtu oceňování soliterního stromu

Zdroj: KOLAŘÍK J. a kol.(2013) *Oceňování dřevin rostoucích mimo les. Metodika AOPK*, s. 24

Skupina stromů je hodnocena jako součet základních bodových hodnot všech stromů ze skupiny dle výpočtu pro soliterní stromy, dalším krokem je však výpočet indexu

překryvnosti a úprava základní bodové hodnoty dle indexu překryvnosti. Cena skupiny stromů je součin základní bodové hodnoty pro skupinu s cenou platnou pro daný rok.

Oceňování skupin keřů a popínavých dřevin je jednodušší, do výpočtu nám vstupuje jen 5 vstupních parametrů: taxon dřevin, plocha porostu, atraktivita umístění keře (popínavé dřeviny), růstové podmínky keřové skupiny (popínavých dřevin). Jelikož je však tato skupina mezi památnými stromy zastoupena jen minimálně, nebude tento postup rozebírán.

7 Ekonomické aspekty péče a ošetřování památných stromů

Během svého života jsou stromy vystaveny mnoha nepříznivým vlivům, které je oslabují, způsobují poranění nebo onemocnění. Díky značné schopnosti adaptability ke změně vnějších podmínek, vysoce specializovaných obranných mechanismů a schopnosti regenerace se většina u nás se vyskytujících druhů stromů v příznivých podmínkách dožívá mnoha desítek a často i stovek let. Vinou člověka zhoršující se životní prostředí však přispívá ke špatnému stavu stromů a dřeviny často bez naší pomoci strádají. Proto musíme zvýšit péči o dřeviny a snažit se o prodloužení jejich života všemi možnými způsoby.¹¹

7.1 Náklady na ošetření

Názory na správné ošetřování se neustále mění a vyvíjejí v souvislosti s novými poznatky a výzkumy. Pro navržení vhodného ošetření a vyčíslení nákladů na ošetření je nutné nejdříve zhodnotit zdravotní stav stromu se zaměřením na fyziologické stáří dřeviny, poškození chorobami a škůdci a stav mechanického poškození. K nejčastějším činnostem při ošetřování stromů patří úprava a odstraňování částí koruny řezem.

¹¹ GREGOROVÁ, B. (2000) *Řez dřevin ve městě a krajině*, s. 14

7.1.1 Zhodnocení stavu

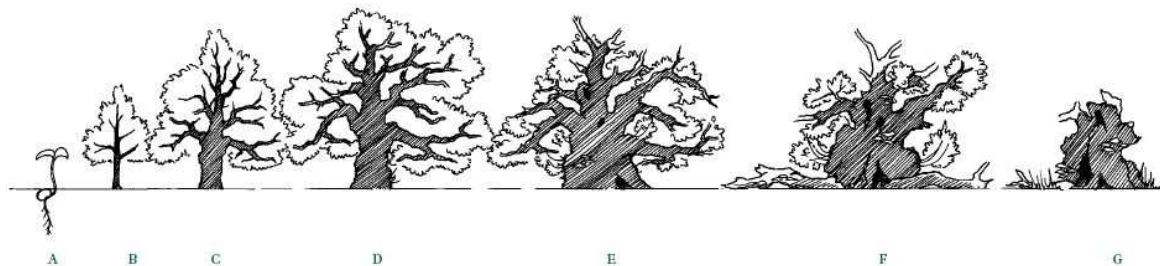
Zhodnocení stavu stromu je důležité pro návrh budoucích případných opatření a ošetření. Hodnotíme biologický a mechanický stav stromu, případná rizika spojená s výskytem stromu na stanovišti s ohledem na provozní bezpečnost, v některých případech je zásadní i zhodnocení estetického a ekologického významu stromu. Zpravidla postupujeme ve třech krocích:

1. vizuální šetření – hodnotíme zdravotní stav, fyziologickou vitalitu a provozní bezpečnost porovnáním aktuálního stavu s „ideální“ představou hodnotitele.
2. použití speciálních metodik vizuálního hodnocení – u stromů s podezřením na narušení statických poměrů
 - VTA (Visual Tree Assessment; MATTHECK, 1991)
 - SIA (Static Integrated Assessment; ERB& WESSOLLY, 1998)
3. přístrojový test – na exponovaných stanovištích, pro zamezení velkých škod¹²

7.1.2 Fyziologické stáří dřeviny

Fyziologické stáří nesouvisí přímo s věkem stromu, ale spíše s působením vnitřních a vnějších faktorů na jeho růst a s úrovní jeho stresování. Mezi důležité interní faktory řadíme genetický potenciál taxonu (např. dub se dožívá více let než bříza) a jeho fyziologickou vitalitu (dynamiku průběhu jeho fyziologických procesů). Externí faktory ovlivňují úroveň stresování jedince, jedná se o vlivy organické (škůdci, choroby, okus zvěří) a anorganické (nevhodné stanoviště, kontaminace půdy).

Obrázek č. 2: Věková stádia stárnutí stromů

Zdroj: READ, H.(2000) *Veteran trees: A guide to good management*. English Nature, str. 28

¹² KOLAŘÍK J. a kol. (2005) *Péče o dřeviny rostoucí mimo les - II.*, s. 148-149

Obrázek č. 2 uvádí věková stádia stárnutí stromu, jež lze rozdělit na 3 hlavní stádia

1. formativní (výchovné) stadium – stádia A-C
2. plná až pozdní zralost – stádia C-D
3. stádium veterána – stádia D- G

Uvědomění si fyziologického stáří dřeviny je důležité pro plánování využití technologií ošetření. Nelze používat tytéž technologie pro péči o relativně mladé stromy a o stromy na vyšších stupních fyziologického stáří. Přibližně od stádia D se jedná o zásahy značně časově i finančně náročné, používá se technologií konzervačního ošetření, techniky řezů napodobují přirozené zlomy a využívá se přírodě blízkých metod v péči o stromy.¹³

7.1.3 Příčiny ošetření památných stromů

- neodborné zásahy – hrubé technologické chyby např. příliš silná redukce až dekapitace stromu, poškození ponechaných větví, zvyšování těžiště, odstraňování obrostu atd.
- nevhodná péče v minulosti – zejména konzervační zásahy (např. asanace a plombování dutin, zarůstající prvky u statických vazeb koruny)
- zanedbání péče u dřívě pravidelně řezaných stromů
- choroby – př. vadnutí dubů, nekróza lýka jilmů, rakovina kůry kaštanovníku
- nevhodná péče o okolí stromu – příliš blízká orba, vysoká intenzita spásání, ničení kořenů při výkopových pracích
- výrazné změny ve vodním režimu – např. stavební činnosti v okolí stromu
- znečištění odpadními látkami – z dopravy, průmyslu, zemědělství (přehnojování), kontaminace půdy (posypová sůl, chemikálie, psí moč)
- utužení půdy kolem stromu – nadměrným pojezdem, sešlapáním či pastvou
- vliv okolních stromů nebo náhlé uvolnění ze skupiny
- mechanické poškození – způsobené stroji, lidmi, dobytkem
- vandalismus – úmyslně zakládané ohně v dutinách, lámání větví

¹³ KOLAŘÍK J. a kol. (2003) *Péče o dřeviny rostoucí mimo les - I.*, s. 185-187

7.1.4 Choroby a škůdci

Škodlivé činitele rozdělujeme na:

- abiotické (neživé povahy) – zhoršení kvality půdy, znečištění vzduchu, vody, půdy chemicky působícími látkami, mechanická poškození způsobená větrem, sněhem, námrazou, ale i vinou člověka
- biotické – bakterie, viry, cizopasně houby, hmyz, roztoči, vyšší rostliny

Abiotické příčiny často vedou k oslabení stromu, který je pak napadán biotickými činiteli a dochází k řetězení příčin a následků. Správné určení příznaků nemoci vede vylučovací metodou k zjištění příčin onemocnění a volbě vhodného způsobu léčení. Odbornost vyžaduje znalost škůdců, původců nemocí a jejich biologie k výběru vhodné metody prevence a boje proti nim.

Škůdce rozdělujeme na prvotní, které napadají zdravé stromy a sekundární, které napadají již oslabené stromy. Jedná se většinou o zástupce hmyzu.

Choroby stromů jsou složité dynamické procesy způsobující poruchy fyziologických funkcí, změny struktur pletiv, pokles produktivity a vitality stromu. Rozdělujeme je buď podle orgánů, které napadají (choroby kmene, kůry, dřeva) nebo dle vývojového stádia stromu, u památných stromů ve většině případů jako choroby starých a velmi starých stromů. Mohou být parazitní (způsobují viry, bakterie, houby) nebo neparazitní (nedostatek živin a stopových prvků). Choroby léčíme chemickými (např. fungicidy, antibiotika) či biologickými prostředky (např. houby napadající jiné houby).¹⁴

Právní úprava rostlinolékařské péče v ČR je sjednocena s legislativou Evropské unie. V ČR je správním orgánem Státní rostlinolékařská správa ČR, resp. k 1. 1. 2014 došlo dle zákona č. 279/2013 Sb. ke sloučení Státní rostlinolékařské správy s Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (ÚKZÚZ). Proti zavlečení se v rámci ochrany státy sdružují do mezinárodních organizací. Pro ochranu území Evropy a středomořských oblastí včetně afrických byla v roce 1951 založena organizace EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organization), která v současné době sdružuje 50 států včetně České republiky.

¹⁴ REŠ B. (1998) *Památné stromy: Ochrana biologické rozmanitosti*, s. 35-40

Všechny přípravky používané k ochraně dřevin musí být povoleny Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (dříve Státní rostlinolékařskou správou ČR), který vede každodenně aktualizovaný Registr přípravků na ochranu rostlin dostupný na <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>.

7.1.5 Řez stromů

Většina památných stromů nepatří mezi druhy, které vyžadují pravidelný řez (jako např. ovocné stromy), ale i u těchto stromů je vhodné provádět řez v průběhu celého jejich života z důvodu vytváření určité rovnováhy mezi nadzemní a podzemní částí stromu.¹⁵

Zásady každého řezu:

- udržet a podpořit dobrý zdravotní stav stromu a jeho plnou funkčnost během celého jeho života
- respektovat a podpořit přirozený habitus (vzhled, architektura stromu)

Řez stromů upravují současné arboristické standardy péče o přírodu a krajinu vydané v roce 2013 AOPK ČR ve spolupráci s lesnickou a dřevařskou fakultou Mendelovy univerzity v Brně. Upraveny byly v roce 2015. Tyto standardy lze porušit pouze v případě akutního nebezpečí selhání stromu nebo jeho částí, tzn. v případech, kdy je zřejmě a bezprostředně ohroženo zdraví osob nebo hrozí škoda na majetku velkého rozsahu a existuje nebezpečí z prodlení.¹⁶

Standardy pro řez stromů udávají tyto technologické skupiny řezů dle svého účelu (včetně doporučovací kódů arboristických prací a plánů péče)¹⁷:

Řezy zakládací

Řez zapěstování koruny (S-RZK)

Řez komparativní (srovnávací) (S-RK)

Řez výchovný (S-RV)

Řezy stabilizační

Redukce obvodová (S-RO)

Stabilizace sekundární koruny (S-SSK)

Řez sesazovací (S-RS)

¹⁵ REŠ B. (1998) *Památné stromy: Ochrana biologické rozmanitosti*, s. 29

¹⁶ Standardy péče o přírodu a krajinu, Arboristické standardy SPPK A02 002:2015 *Právní rámec*, str. 4 [online] [cit. 2016-3-16] dostupné na: <http://www.standardy.nature.cz/>

¹⁷ Standardy péče o přírodu a krajinu, Arboristické standardy SPPK A02 002:2015 *Technologické skupiny řezu stromů*, str. 10 [online] [cit. 2016-3-16] dostupné na: <http://www.standardy.nature.cz/>

Řezy udržovací

Řez zdravotní (S-RZ)

Řez bezpečnostní (S-RB)

Skupina redukčních řezů lokálních (S-RL)

Lokální redukce směrem k překážce (S-RLSP)

Lokální redukce z důvodu stabilizace (S-RLLR)

Úprava průjezdného a průchozího profilu (S-RLPV)

Odstranění výmladků (S-OV)

Řezy tvarovací

Řez na hlavu (S-RTHL)

Řez popouštěcí (S-RTPP)

Řez živých plotů a stěn (S-RTZP)

Přibližné náklady na řez stromů lze vyčíst v Nákladech obvyklých opatření MŽP ČR. Ceny jsou uvedeny bez DPH na plochu koruny stromu v m².

Tabulka č. 3: Náklady na řez stromů dle Nákladů obvyklých opatření MŽP

Druh řezu	Plocha koruny v m ²	Kč/ks
Zdravotní řez	50 – 600	1 000 – 8 000
Bezpečnostní řez	50 – 600	700 – 6 000
Lokální redukce	50 – 600	600 – 5 000
Úprava profilu		500 – 1 000
Odstranění výmladků		500
Obvodová redukce, stabilizace sek. koruny	50 - 600	1 500 – 10 000
Řez na hlavu, řez popouštěcí	50 - 600	1 000 – 6 000
Řez výchovný	Výška 4 – 9 m	100 - 400

Zdroj: Náklady obvyklých opatření MŽP ČR, Řez stromů prováděný lezeckou technikou, str. 33-34

7.1.6 Vazby v korunách

Používají se pro stabilizaci korun s defektními typy větvení a stromů s infikovanými kmeny či přerostlými sekundárními korunami. Bezpečnostní vazby mohou prodloužit dobu dožití stromů a předejít radikálním obvodovým redukcím až odstranění stromu. Před rozhodnutím o instalaci vazby se zhodnotí hlediska:

- taxon stromu a jeho specifické vlastnosti
- aktuální zdravotní stav stromu
- požadavky na zajištění provozní bezpečnosti stromu
- ekonomické hledisko

- následná péče o strom¹⁸

Typy základních vazeb:

Dynamické (volné) vazby

Nejvíce využívané a technologicky nejpokročilejší vazby nedestruktivního charakteru používané při preventivních opatřeních s cílem dosáhnout provozní bezpečnosti stromu a zamezení statického selhání. Nejpokročilejší a tudíž hojně využívaný je v současnosti systém COBRA, používaný ve variantách dle nosnosti Mini (0,6 t), Standard (do 2 t), Plus (do 4 t). Další používané systémy jsou ARCO a FLORAPAS. Z důvodu stárnutí materiálu se doporučuje tyto vazby vyměnit za 6 až 12 let dle typu.

Statické (pevné) vazby

Použití u již poškozených stromů, kde vazby přímo ovlivňují stabilitu stromu. Jelikož se jedná o destruktivní typ vazby (pevné spojení se stromem) s častým zarůstáním a snížením adaptability stromu je její použití doporučeno jen v nejnútnejších případech. Používají se vazby vrtané a podkladnicové s lanovými nebo kovovými objímkami.

Přibližné náklady na vazby do korun stromů lze vyčíst v Nákladech obvyklých opatření MŽP. Ceny jsou uvedeny bez DPH na běžný metr (Kč/bm):

Vazba dynamická včetně instalace ... 2 300 Kč/ks

Vazba COBRA Mini ... 70 Kč/bm

Vazba COBRA Standard ... 180 Kč/bm

Vazba COBRA Plus ... 250 Kč/bm

Vazba ARCO ... 300 Kč/bm

Vazba statická včetně instalace ... 5 500 Kč/ks

Instalace vazby ... 500 Kč/hod¹⁹

7.2 Náklady na značení

Jsou plně v kompetenci pověřených obecních úřadů. Označení památných stromů a specifikace závazných vzorů označení se řídí Vyhláškou č. 60/2008 Sb. Povinné

¹⁸ Treemen, *Bezpečnostní vazby* [online] [cit. 2015-7-25] dostupné na: <http://www.treemen.cz/bezpecnostni-vazby>

¹⁹ Náklady obvyklých opatření MŽP ČR, *Vazby v korunách*, str. 35-36 [online] [cit. 2016-03-16] dostupné na http://www.mzp.cz/cz/naklady_obvyklych_opatreni_mzp

označení se skládá ze smaltovaných tabulí s malým českým znakem a určením chráněného objektu. Tabule jsou následně umístěny nejčastěji na dřevěný podklad se stříškou, který je ukotvený do betonové patky v zemi. Přibližné náklady lze odvodit z nákladů obvyklých opatření MŽP ČR. Ceny jsou uvedeny bez DPH.

Smaltované hraniční tabule ... 750 Kč/ks

Dřevěný panel pro hraniční tabuli ... 1 300 Kč/ks

Hloubení patek (dle druhu - ruční, strojní, náročnost terénu) ... 20 - 300 Kč/ks

Instalace stojanu, betonová patka vč. materiálu (železo) ... 800 - 1 500 Kč/ks²⁰

7.3 Dotační programy v oblasti péče o dřeviny

Ošetření památných stromů je finančně náročné. Vlastník může využít k částečnému krytí nákladů na ošetření dotací z krajinotvorných programů MŽP ČR spravovaných AOPK ČR. Pro využití dotačních programů je však důležité dodržování technik a typů zásahů dle doporučených standardů péče o přírodu a krajinu určených AOPK ČR, dostupných na webových stránkách <http://www.standardy.nature.cz/>.²¹

Další možností je využití programů financovaných Evropskou unií (např. Operační program Životní prostředí) nebo dle místa výskytu dotací poskytovaných jednotlivými kraji (např. Dotační tituly Středočeského kraje, Dotační fond Libereckého kraje, Dotační tituly Plzeňského kraje).

Zajímavými projekty jsou např. Nadace ČEZ, kde lze získat až 150 000 Kč na podporu výsadby nových, ale i obnovovaných alejí a stromořadí nebo Nadace Partnerství, která se mimo jiné věnuje i ošetřování vzrostlých stromů. Vedle poskytování grantů podporuje anketu Strom roku, kdy vítězný strom získá zdarma odborné ošetření a výtěžek veřejné sbírky je rozdělen mezi navrhovatele stromů, kteří jej mohou použít na ošetření jimi navrženého stromu. Další z akcí Nadace partnerství je od roku 2009 projekt Zdravé stromy pro zítřek, v projektu všechny přihlášené stromy získají odborné posouzení stavu a vybrané stromy získají 1 den odborného ošetření zdarma.

²⁰ Náklady obvyklých opatření MŽP ČR, *Tabule*, str. 18 [online] [cit. 2016-03-16] dostupné na http://www.mzp.cz/cz/naklady_obvyklych_opatreni_mzp

²¹ REŠ, B., ŠTĚRBA, P. (2010) *Památné stromy: Metodika AOPK ČR*, s. 23

Národní dotační programy

MŽP ČR - Program péče o krajinu (PPK)

Program byl vyhlášen v roce 1996. Poskytuje neinvestiční prostředky až do výše 100 % vynaložených nákladů na vlastní realizaci opatření, maximální výše podpory pro památné stromy je 250 000 Kč. Řízení a garanci zajišťuje MŽP ČR, realizací je pověřena AOPK ČR. Finanční prostředky jsou poskytovány z rozpočtu ministerstva. Program je nově schválen pro období 2015-2017. Má 3 podprogramy odlišné způsobem financování a rozsahem prováděných opatření, památných stromů se týkají 2 podprogramy:

- PPK A, chráněná území - podprogram pro naplňování opatření vyplývajících z plánů péče o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany ptáčích oblastí a evropsky významných lokalit
 - je vymezen pouze na území NP, národních přírodních rezervací, národní přírodních památek, přírodních rezervací, přírodních památek CHKO, CHKO, ptáčích oblastí a evropsky významných lokalit
 - na památné stromy se vztahuje opatření č. 4 bod i) – zajištění péče o významné a památné stromy, jejich skupiny a stromořadí, včetně jejich dosadeb
- PPK B, volná krajina - podprogram pro zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí
 - územně vymezen na celé území ČR mimo zvláště chráněná území
 - na památné stromy se vztahuje B. 2 b) Péče o památné stromy, jejich skupiny a stromořadí – opatření ošetření a ochrana významných a památných stromů, jejich skupin a stromořadí, včetně jejich dosadeb.

V roce 2013 bylo v tomto podprogramu část B. 2 provedeno 214 akcí v celkové hodnotě čerpání finančních prostředků 9 563 015 Kč.²² Za rok 2014 bylo v podprogramu vyřízeno 735 žádostí v celkovém čerpání 23 493 782 Kč, z toho na část B. 2 připadlo 9 551 807 Kč.²³

²² Výroční zpráva AOPK ČR 2013 s. 39

²³ Výroční zpráva AOPK ČR 2014 s. 40

MŽP ČR - Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK)

Program byl vyhlášen v roce 2009 a podporuje investiční i neinvestiční záměry realizující adaptační opatření zmírňující dopady klimatické změny na vodní, lesní i mimolesní ekosystémy. Na péči o památné stromy je zaměřeno opatření 115 165 – Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatické změny na nelesní ekosystémy, na označování památných stromů opatření 115 162 – Podpora péče o ZCHÚ, PO, EVL

V roce 2013 bylo v rámci programu podáno 91 žádostí z toho 65 žádostí v opatření 115 165 s čerpáním prostředků ve výši 5 147 909 Kč.²⁴ V roce 2014 bylo v programu podáno 91 žádostí, z toho 61 žádostí v opatření 115 165 s čerpáním prostředků ve výši 5 043 176 Kč.²⁵

MŽP ČR - Správa nezczitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích (MaS)

Územně vymezeno na ZCHÚ, ale zároveň na pozemky ve vlastnictví státu, s nimiž hospodaří AOPK ČR, Správy NP a Správa jeskyní ČR. Zajištění péče o památné stromy je zařazena pod věcné cíle u všech nezastavěných pozemků ve vlastnictví státu. Dotace dosahuje až 100 % celkových nákladů, akce však nesmí být prováděna za účelem zisku. V rámci programu lze financovat např. instalaci vazeb, zastřešování dutin a zdravotní řez.

Státní fond životního prostředí ČR

Národní program Životní prostředí (NPŽP) podporuje projekty a aktivity přispívající k ochraně ŽP v ČR. Program je navržen jako doplňkový k jiným dotačním titulům, především Operačnímu programu ŽP. Prioritní oblast 4 (Příroda a krajina) je v současnosti řešena poněkud odlišně, zaměřuje se na výkup pozemků k ochraně ŽP, v tomto programu se s dotacemi na ošetřování památných stromů nepočítá. Předchozí podoba, kde bylo možno žádat o dotace na ošetření památných stromů, již není aktivní, zde jen dobíhá administrace podaných/přijatých projektů, nové výzvy již nebudou.

²⁴ Výroční zpráva AOPK ČR 2013 s. 40

²⁵ Výroční zpráva AOPK ČR 2014 s. 40

Fondy Evropské unie

Operační program Životní prostředí (OPŽP)

V současné době je spuštěn program pro období 2014–2020, který zajišťuje opatření investičního i neinvestičního charakteru v oblasti zlepšování čistoty vody, kvality ovzduší, zpracování odpadů, ochrany přírody a energetických úspor. Tento program financuje především Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti, dále se na financování podílejí národní zdroje jako Státní fond životního prostředí a státní rozpočet. Operační program navazuje na předchozí program 2007–2013, v kterém bylo celkově alokováno z evropských fondů 4,92 mld. EUR²⁶ a z národních fondů dalších 300 mil. EUR. Vyhlášoval výzvy v 6-ti prioritních osách. Současný program přijímá žádosti na základě výzev v 5-ti prioritních osách, přičemž ochrany a péče o přírodu a krajinu se týká prioritní osa 4. Garanci zajišťuje MŽP ČR, žádosti přijímají krajská pracoviště Státního fondu životního prostředí ČR a v prioritní ose 4 AOPK ČR. Program pro období 2014–2020 má alokováno téměř 2,637 mld. EUR²⁷, rozpis alokace finančních prostředků jednotlivých prioritních os je v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Alokace finančních prostředků OPŽP 2014-2020

Prioritní osa 1	29,16 %	768 767 183 EUR
Prioritní osa 2	17,21 %	453 819 065 EUR
Prioritní osa 3	17,40 %	458 819 995 EUR
Prioritní osa 4	13,34 %	351 735 069 EUR
Specifický cíl 4.1.	30 %	105 520 521 EUR
Specifický cíl 4.2.	6,87 %	24 173 507 EUR
Specifický cíl 4.3.	43,13 %	151 694 028 EUR
Specifický cíl 4.4.	20 %	70 347 014 EUR
Prioritní osa 5	22,89 %	603 451 552 EUR
CELKEM	100 %	2 636 592 864 EUR

Zdroj: OPŽP Alokace finančních prostředků <http://www.opzp.cz/o-programu/>

²⁶ Časopis Ochrana přírody: Operační program Životní prostředí na přelomu dvou programových období (LIMROVÁ, A.), online na <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Pece-o-prirodu-a-krajinu/operacni-program-zivotni-prostredi-na-prelomu-dvou-programovych-obdobi.html>

²⁷ Operační program Životní prostředí 2014–2020 online na <http://www.opzp.cz/o-programu/>

Prioritní osa 4 - Ochrana a péče o přírodu a krajinu

Za splnění kritérií přijatelnosti je možné žádat o podporu na obnovu funkčního stavu stávajících ploch a prvků veřejné zeleně (revitalizační zásahy, ošetření stromů, doplnění stávající výsadby) v podoblasti 4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech. Podmínky a nabídka jsou vždy přesně specifikovány a případně též omezeny až v textu konkrétní výzvy. Poslední výzva této podoblasti – výzva č. 15 - byla ukončena k 14. 10. 2015. V roce 2016 se bude této podoblasti týkat výzva č. 30 v termínu 30. 3. – 30. 5. 2016 a výzva č. 31 v termínu 15. 8. – 17. 10. 2016.

Krajské fondy

Dotační tituly Středočeského kraje

Jelikož se praktická část věnuje části okresu Nymburk ve Středočeském kraji, bude zde podrobněji popsán dotační program Středočeského kraje.

Středočeský kraj poskytuje dotace z krajského rozpočtu v 10 fondech. Do všech fondů lze podat žádost o dotace na základě časově omezené výzvy prostřednictvím centrální internetové aplikace. V rámci jedné výzvy lze po registraci podat pouze 1 žádost na všech 10 fondů. O dotace na ošetření památných stromů lze žádat ze Středočeského Fondu životního prostředí a zemědělství v rámci tematického zadání Zkvalitnění životního prostředí, oblast podpory e) „Realizace opatření k ochraně památných stromů“ (péče o památné stromy, které jsou uvedeny v ÚSOP). Výzva byla pro rok 2016 časově omezena na období 14. 1. 2016 od 9 hodin do 1. 2. 2016 14 hodin. Pro tento fond je z krajského rozpočtu vyčleněno 40 000 000 Kč. Rozmezí podpory pro oblast e) je 10 000 – 1 000 000 Kč. Maximální podíl dotace je 95 % z celkových uznatelných nákladů, je vyžadována 5 % spoluúčast žadatele. V roce 2015 byly z Fondu poskytnuty dotace v celkové částce 38 531 562 Kč (z toho na ošetření památných stromů 0 Kč), v roce 2014 bylo vyplaceno 43 363 392 Kč (z toho 1x ošetření památné lípy za 18 000 Kč).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

Pro praktickou část byly vybrány památné stromy Pověřené obce Nymburk. Praktickou část lze rozdělit na dvě části a ke každé části lze určit hypotézu.

Hypotéza č. 1 - Plní vlastníci pozemků s výskytem památných stromů povinnosti ochrany a ošetřování těchto stromů vyplývající ze zákona o ochraně přírody a krajiny.

Pro potvrzení hypotézy č. 1 byl proveden terénní výzkum všech jednotek památných stromů spadajících do kompetence pověřené obce Nymburk. Terénní výzkum byl zaměřen na existenci a stav určité jednotky a zjištění skutečnosti ohledně péče o jednotku s přihlédnutím především k ekonomické stránce - evidenci nákladů, příp. výnosů za uplynulých 10 let. Z terénního výzkumu byly vyčleněny jednotky vhodné k ošetření.

Hypotéza č. 2 - Je složitost získání dotace na ošetření památného stromu negativní vahou při rozhodování o ošetření památného stromu.

V druhé části je zpracován reálný případ ošetření jednotky památných stromů navazující na předchozí terénní výzkum. Na vybrané jednotce je popsán postup vedoucí k ošetření památného stromu včetně kompenzace výdajů z dotačního programu – od kontaktu s majitelem, přes povolení od AOPK a městského úřadu životního prostředí, výběru dotačního programu a jeho schválení, výběru zhotovitele až po realizaci ošetření.

8 Terénní výzkum

Jednotky památných stromů bývalého okresu Nymburk, nacházejícího se ve Středočeském kraji, jsou dle evidence AOPK rozděleny pod 5 pověřených obcí – Lysá nad Labem, Městec Králové, Nymburk, Poděbrady a Sadská. Počet aktivních jednotek s počtem žijících jedinců je k 31. 12. 2015:

- pověřená obec Lysá nad Labem - 18 jednotek s 87 jedinci.
- pověřená obec Městec Králové - 8 jednotek s 10 jedinci.
- pověřená obec Nymburk - 37 jednotek se 116 jedinci.
- pověřená obec Poděbrady - 15 jednotek s 15 jedinci.
- pověřená obec Sadská - 7 jednotek se 16 jedinci.

Z bývalého okresu Nymburk je tedy pověřená obec Nymburk část s největším zastoupením památných stromů a pro můj výzkum nejvíce zajímavá.

Samotný terénní průzkum existence a stavu stromů byl prováděn od konce roku 2014 do začátku roku 2015, k některým jednotkám se bylo nutné vrátit i v průběhu roku 2015. Sběr informací k ošetřování jednotlivých jednotek z posledních 10 let byl proveden ke konci roku 2015 a začátku roku 2016.

8.1 Památné stromy pověřené obce Nymburk

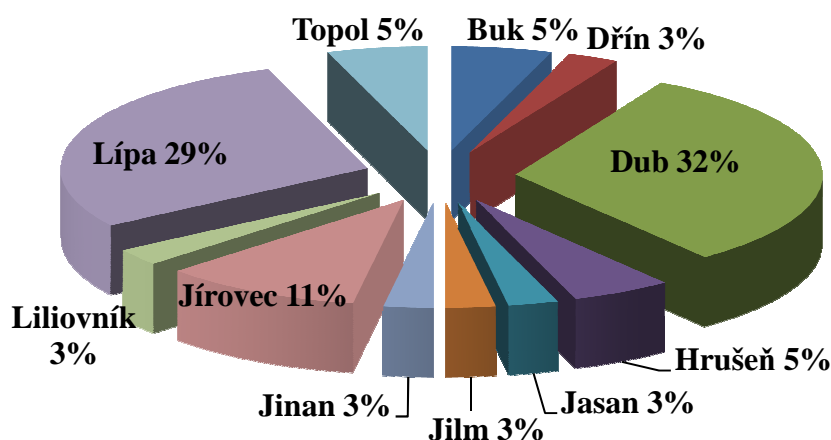
K 31. 12. 2015 je v evidenci AOPK evidováno 41 jednotek památných stromů, jejíž agendu zajišťuje pověřená obec Nymburk. Z tohoto počtu je 37 jednotek aktivních a 4 jednotky, které již zanikly nebo byly zrušené. K vyhlášení stromů v této oblasti došlo především ve dvou etapách – k datu 25. 7. 1978 bylo vyhlášeno 28 jednotek, k datu 3. 10. 1986 bylo vyhlášeno 8 jednotek. Za sledované období 2005 – 2016 došlo k vyhlášení pouze 2x a to 4. 6. 2007 (Dub u Zvěřinského potok II.) a 23. 4. 2014 (Topol u Nymburka). Ve sledovaném období nebyl zrušen ani jeden památný strom Pověřené obce Nymburk.

Vzhledem k většímu počtu jednotek byly pro přehlednost rozděleny dle typu objektu – jednotlivý strom, skupina stromů, stromořadí. V rámci skupiny dle typu byly nadále rozděleny dle rodu a řazeny dle kódu z ÚSOP. Takto vzniklo 9 skupin jednotek:

1. Jednotlivý strom – Dub (10 jednotek)
2. Jednotlivý strom – Lípa (5 jednotek)
3. Jednotlivý strom – Buk (2 jednotky)
4. Jednotlivý strom – Hrušeň (2 jednotky)
5. Jednotlivý strom – Ostatní (6 jednotky)
6. Skupina stromů – Jírovce (3 jednotky)
7. Skupina stromů – Lípy (3 jednotky)
8. Skupina stromů – Ostatní (3 jednotky)
9. Stromořadí (3 jednotky)

Jak z rozdělení skupin, tak z následujícího grafu vyplývá, že nejčastěji vyhlášenými druhy stromů jsou na zkoumaném území duby a lípy. Pokud bychom zařazovali počet jedinců, jednoznačně by vedly lípy, protože již samotná alej Oskořínek – Hrubý Jeseník čítá 56 stromů, čili skoro polovinu všech jedinců Pověřené obce Nymburk.

Graf č. 4: Struktura památných stromů Pověřené obce Nymburk

Zdroj: Data z ÚSOP, vlastní zpracování

8.1.1 Jednotlivý strom – Dub (10 jednotek)

➤ Dub u zámku – kód č. 103699

Dub byl vyhlášen za památný dne 4. 10. 1999 z rozhodnutí Okresního úřadu Nymburk. Strom se nachází na parcele č. 179/2 v obci Mcely v areálu zámeckého parku hned za budovou zámku, který od roku 2006 slouží jako pětihvězdičkový zámecký hotel Chateau Mcely. Vlastníkem pozemku je soukromá společnost Chateau Mcely s.r.o. se sídlem Mcely 61 (zdroj: www.cuzk.cz). Do areálu zámku je vstup povolen, pro pohyb v parku je vhodné nahlásit se na recepci. Důvodem vyhlášení byl významný habitus, významný vzrůst a především dendrologická cennost taxonu. Jak píšou na ceduli zámeckého parku, je nejvzácnějším klenotem zámeckého parku nádherná solitéra rozložitě koruny exotického dubu velkokvětého pocházejícího z Kavkazu. Na první pohled je na stromu patrná horizontální jizva v cca 1 m výšce, způsobená naroubováním vzácného druhu dubu na podnož z dubu domácího. Strom je ve velmi dobrém zdravotním stavu, na první pohled jsou patrné pouze uschlé pahýly pár hlavních větví. Tabule označující památný strom je v pořádku.

Ošetření: Roční náklady na celý park se pohybují okolo 60 000 Kč. Dub byl ošetřen naposledy v roce 2014, kdy byl proveden zdravotně-bezpečnostní řez spočívající v obvodové redukci koruny o 5 %. Pověřená obec o tomto ošetření nebyla informována

a konkrétní náklady nejsou vyčísleny – byly součástí celkového ošetření stromů v parku. Na ošetření stromu nebylo využito žádného dotačního programu.²⁸

➤ **Havranský dub – kód č. 103715**

Strom byl vyhlášen za památný dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Strom rodu dub letní se nachází na parcele č. 874/4 v katastrálním území Vestec nad Mrlinou, uprostřed pole mezi řekou Mrlinou a odbočující silnicí č. 329 vedoucí od Nymburka na Křinec. Cca 500 m od stromu se nachází historický Dvůr Havransko, zabývající se zemědělskou výrobou. Majitelem Dvoru Havransko a přilehlých pozemků, včetně pozemku s památným dubem, je již 100 let rodina Procházek. Strom byl vyhlášen jako krajinná dominanta, pro svůj vzrůst, stáří a vnější vzhled. Na ceduli č. 2 blízké naučné stezky Po stopách víly Netřebky je o stromu informace, že býval hraničním mezníkem jednotlivých panství a je zde uváděn odhad stáří 300 let. AOPK je strážlivější a stáří odhaduje na 155 let. Ke stromu vede neudržovaná cesta od silnice, strom je však velmi zarostlý keři, takže přístup k samotnému stromu je ztížen. Pod stromem se nachází krmelec pro zvěř. Strom kvete a plodí a až na spoustu suchých drobných větví v koruně se těší velmi dobrému zdraví. U paty stromu se nachází malá dutina bez známek rozkladu a na kmeni stromu je viditelná jizva po zásahu bleskem, již zcela zahojená. Tabule označující památný strom zcela chybí, strom je označen pouze malou starou cedulkou umístěnou přímo na stromu.

Ošetření: Jelikož se strom těší velmi dobrému zdravotnímu stavu, pan Procházka o ošetření nechtěl ani slyšet s tím, že nechce do stromu zatím nijak zasahovat.

➤ **Dub Židák – kód č. 103729**

K vyhlášení tohoto dubu zimního za památný došlo dne 3. 10. 1986 vyhláškou ONV Nymburk. Strom se nachází na konci západního výběžku parcely č. 616/1 v katastrálním území Rožďalovice, na zelené turistické značce mířící z města Rožďalovice na Bučický mlýn. Vlastníkem lesní parcely je Česká republika s právem hospodařit s majetkem státu pro Lesy České republiky s.p. (zdroj www.cuzk.cz). Část území lesa se nazývá Na židovském nebo také Židák, od tohoto názvu je odvozen i název stromu.

²⁸ Zdroj: soukromá korespondence s Facility Managerem Chateau Mcely

Strom byl vyhlášen jako významný stářím a vzrůstem. Odhad stáří se liší, v ÚSOP je uveden odhad na 250 let, v evidenci Významné stromy LČR je uvedeno stáří 160 let. V těchto dvou evidencích se liší i údaje o obvodu kmene, u AOPK je uveden obvod z roku 2009 436 cm, u LČR obvod 383 cm (aktualizace 2012). V evidenci AOPK je uveden zdravotní stav velmi dobrý, ale již na první pohled jsou viditelné ulomené pahýly 3 primárních větví v koruně, po bližším prozkoumání kmene je vidět čerstvá dutinka s odhalením nákazy dřevokazným hmyzem bez rozsáhlého charakteru. Tabule s označením památný strom chybí, na stromě je umístěna malá poničená cedulka Strom chráněný státem.

Ošetření: Dle informace specialisty ochrany přírody Lesy ČR nebyl tento strom za posledních 10 let z prostředků LČR ošetřen.

➤ **Dub ve Škarpě – kód č. 103730**

Dub byl vyhlášen památným dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Dle ÚSOP se strom se nachází na parcele č. 6/3 přímo ve městě Rožďalovice. Tato parcela je bývalý zámecký park přiléhající k budově zámku, který v současné době slouží jako poskytovatel sociálních služeb pro seniory Domov Rožďalovice. Strom se nachází ve spodní části zahrady v tzv. škarpě, od tohoto je odvozen i název stromu. Terénním průzkumem bylo zjištěno, že se strom nachází až za plotem na sousední parcele č. 6/8, v soukromém vlastnictví paní Švarcové (zdroj www.cuzk.cz). Důvody ochrany jsou 4: autochtonní (původní) druh, esteticky zajímavý strom, významný stářím, významný vzrůstem. Strom byl vyhlášen jako dub zimní pyramidální, na pokyn pana Švarce byl proveden dendrologický průzkum, který odhalil, že se jedná o dub letní sloupovitý. Koruna tohoto stromu vytváří velmi ostrý kužel, strom je krásně rostlý. Kmen je v dolní části porostlý plazivým břečťanem, který na stromě zatím působí esteticky, ale pro další dobrý růst dubu bude potřeba jej korigovat. Na stromě nejsou vidět suché větve v koruně. Tabule označující památný strom je na místě, státní znak je v pořádku, tabulka s názvem druhu upadává a je zde špatná informace (napsáno dub zimní ačkoliv se jedná o dub letní sloupovitý).

Ošetření: V roce 2012 nechal pan Švarc vypracovat posudek na zdravotní stav stromu, který doporučil strom k likvidaci. Strom byl velmi silně napadený poloparazitickou rostlinou ochmetem evropským s trsy o průměru až 1 m, kdy může pod tíhou těchto rostlin dojít k odlomení větví případně i pádu horní části koruny. Městský

úřad Rožďalovice nechal strom následně posoudit AOPK, z jejichž posudku nebyl v havarijním stavu. Pan Švarc ošetření tohoto stromu platit nechtěl a trval na odstranění stromu, proto z důvodu bezpečnosti občana a zachování stromu ošetření platilo město Rožďalovice. Souhlas k ošetření dubu byl udělen dne 23. 1. 2013. Ošetření proběhlo v dubnu 2013 a spočívalo v odstranění porostu těchto rostlin a prosvětlení koruny vyřezáním suchých a křížících se větví. Na ošetření nebyl vytvořen projekt. Celková částka za ošetření byla dle informací Městského úřadu v Rožďalovicích 10 000 Kč. O dotace žádáno nebylo.

➤ **Dub u zámku – kód č. 103741**

Vyhlášení tohoto památného stromu proběhlo dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Strom se nachází na parcele č. 179/1 v obci Mcely v dubovém háji v areálu před budovou zámku, který od roku 2006 slouží jako pětihvězdičkový zámecký hotel Chateau Mcely. Vlastníkem pozemku je soukromá společnost Chateau Mcely s.r.o. se sídlem Mcely 61 (zdroj: www.cuzk.cz). Na ceduli v zámeckém parku je dub určen jako dub zimní, ačkoliv se jedná o dub letní. Důvodem vyhlášení byl významný habitus a významný vzrůst. V ÚSOP je strom veden jako trojkmen, vizuálně je však vidět kmenů pět a jeden ztrouchnivělý pařez. Strom je v dobrém zdravotním stavu, mezi kmeny jsou viditelné předejpaté vazby a na jednom kmeni je viditelné napadení cizopasnými houbami. Tabule označující památný strom je v pořádku.

Ošetření: Dub byl ošetřen naposledy v roce 2012, kdy byl proveden zdravotně-bezpečnostní řez spočívající v obvodové redukci koruny o 10 % a instalaci čtyř předejpatých podkladnicových vazeb. Pověřená obec schvalovala ošetření ke dni 19. 1. 2012 v cenové nabídce 21 388 Kč s DPH. Dle informace Facility Managera Chateau Mcely byla konečná cena ošetření nižší a to v částce 15 440 Kč. Na ošetření stromu nebylo využito žádného dotačního programu.

➤ **Smetanův dub – kód č. 103746**

Smetanův dub byl vyhlášen památným dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Dle ÚSOP se strom se nachází na parcele č. 744/2 v katastrálním území Loučeň. Tuto parcelu však server www.cuzk.cz nezná. Strom se dle evidence významných stromů Lesů ČR nachází na lesní parcele 774/4 v tomtéž k. ú.. Vlastníkem lesní parcely je Česká republika s právem hospodařit s majetkem státu pro Lesy České republiky s.p. (zdroj

www.cuzk.cz). Strom se nachází v lese mimo turistické trasy, ale po ujití 1 km nás k němu dovede značená Naučná stezka Loučeň. Důvody ochrany jsou 3: součást kulturní památky, významný stářím a významný vzrůstem. Název stromu se vztahuje k hudebnímu skladateli Bedřichu Smetanovi, který ke stromu rád zacházel při svém dlouhodobém pobytu v myslivně u Jabkenic. Strom je uváděn jako mohutný válcovitý vysoko vyvětvěný kmen výborného zdravotního stavu. Okolo kmenu dubu jsou dokola umístěny lavičky k posezení. Bohužel terénním výzkumem bylo zjištěno, že strom podlehl nákaze dřevokazným hmyzem a houbami a v současné době zde stojí 16 metrů vysoké torzo s jednou rozvětvenou větví. Pravděpodobně při vichřici strom ztratil svou korunu, která v troskách leží rozházená kolem stromu. Na ulomených větvích je vidět značné stádium hniloby vnitřku stromu a v kmeni jsou jasně viditelné vstupy dřevokazného hmyzu. Stáří stromu je odhadováno na 300 let. Tabule označující památný strom je v pořádku.

Ošetření: Pověřená obec dne 28. 1. 2016 obdržela od společnosti Lesy Česká republika, s.p. žádost o souhlas s ošetřením tohoto stromu. Orientační cena je 3 000 Kč s DPH. Cena za ošetření bude zahrnovat revizi dutiny v kmeni, zdravotní a bezpečnostní řez zbylých větví. Strom zůstane jako cenný biotop, pravděpodobně je dutý.

➤ **Dub v Loučeni – kód č. 103747**

Strom byl vyhlášen za památný dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Mohutný strom rodu dub letní se nachází na parcele č. 267 v městysi Loučeň, v části Patřín, na konci ulice K Hájojně. Strom stojí hned naproti vjezdu na soukromý pozemek, který je ve vlastnictví Mysliveckého sdružení Podlesí Loučeň (zdroj www.cuzk.cz). Strom byl vyhlášen jako krajinná dominanta a pro svůj vzrůst. Jedná se o solitérní strom s mohutným válcovitým kmenem a kořenovými náběhy. Ve kmeni je otevřená rána po zásahu bleskem s již trouchnivějícím dřevem. Strom má deformovanou korunu nevhodným řezem a především chybějícím hlavním vrcholem, v koruně se nachází množství vrostlého cizopasného ochmetu. Zdravotní stav je uváděn silně poškozený. Strom působí dojmem, že stojí uprostřed parkoviště, všude okolo něj parkují auta a viditelně není při parkování dodržováno ochranné pásmo stromu. Tabule s označením památný strom je umístěna správně a je v pořádku.

Ošetření: Strom byl naposledy ošetřen přímo Mysliveckým sdružením v září 2009, kdy došlo k odstranění suchých větví a poloparazitické rostliny ochmetu evropského z vrcholu koruny. Částka za ošetření byla celkem 20 000 Kč. O dotace nebylo žádáno.

➤ **Dub v Hořátvi – kód č. 103760**

Dub byl vyhlášen památným dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Strom se nachází na parcele č. 57 na okraji obce Hořátev směrem na Nymburk na zahradě domu čp. 31. Vlastníkem parcely je starosta obce Hořátev pan Kristl (zdroj www.cuzk.cz). V obci Hořátev se vyskytuje více památných stromů a z toho důvodu byla v květnu 2008 v obci zprovozněna Školní naučná stezka Po památných stromech obce Hořátev, projekt byl uskutečněn za finanční podpory Středočeského kraje a obce Hořátev. U zastavení č. 6 se k tomuto stromu píše, že byl zasazen v roce 1826 panem Václavem Novákem, původním majitelem domu č. 31, po návratu z vojenské služby. Informace na ceduli o obvodu, výšce a stáří stromu se však neshodují s informacemi v evidenci AOPK. Obvod je na ceduli uveden 320 cm, v evidenci AOPK 445 cm, stáří odhad NS 180 let, odhad AOPK 150 let. Důvody vyhlášení stromu: esteticky zajímavý strom, významný habitus a významný vzrůstem. Zdravotní stav stromu je uváděn velmi dobrý, má krásně zahojené staré řezy a minimum suchých větví v koruně. Tabule informující o památném stromu je na místě, část s názvem druhu upadává.

Ošetření: K ošetření tohoto stromu došlo v roce 2007 a 2011 v rámci celkového ošetření souboru památných stromů v obci Hořátev. V květnu 2007 byla provedena revitalizačně – bezpečnostní údržba spočívající v odstranění většiny suchých a zalomených větví z koruny, celková částka za ošetření 3 dubů v obci byla 37 128 Kč s DPH (12 376 Kč na jedince). K 13. 10. 2011 obdržela obec Hořátev další souhlas s ošetřením všech památných stromů na území obce. Opět došlo k revitalizačně – bezpečnostní údržbě s odstraněním suchých a zalomených větví z koruny, celková částka za 6 stromů byla 118 800 Kč s DPH, přičemž na tento strom připadla částka 20 400 Kč s DPH. Na ošetření byla v roce 2011 kladně schválena dotace od Středočeského Fondu životního prostředí a zemědělství v částce 99 000 Kč, což činí necelých 84 % nákladů.

➤ **Dub u Zvěřínského potoka I. – kód č. 104886**

K vyhlášení tohoto dubu letního za památný došlo dne 4. 6. 2007 rozhodnutím Městského úřadu Nymburk. Strom se nachází v jihozápadní části obce Hořátev přímo u Zvěříneckého potoka na parcele č. 130/20 a dovede nás k němu zastavení č. 4 Školní naučné stezky Po památných stromech obce Hořátev. Od cedule směrem do polí je to strom vlevo od můstku. Parcela je v soukromém vlastnictví pana Jana Fouska z Hořátve (zdroj www.cuzk.cz). Strom byl vyhlášen jako autochtonní druh, krajinná dominanta,

významný habitem a vzrůstem. Odhad stáří je dle AOPK 220 let, informační cedule Naučné stezky uvádí opět jiné informace: stáří 180 let, obvod 320 cm (AOPK 509 cm), výška 25 m (AOPK 30 m). Na stromě je viditelná hojící se jizva po úderu blesku vedoucí po celé délce kmene. Na protilehlé straně zarostlá rána krytá borkou, viditelné plodnice cizopasných hub. Koruna stromu je souměrná bez známek poškození. Zdravotní stav stromu lze označit za dobrý. Tabule označující památný strom je v pořádku.

Ošetření: K ošetření tohoto stromu došlo v letech 2007 a 2011 v rámci celkového ošetření souboru památných stromů v obci Hořátev. Revitalizačně – bezpečnostní údržba proběhla v květnu 2007 a spočívala v odstranění většího množství suchých a zalomených větví z koruny a u tohoto stromu též rozbor tkáně napadené houbovou chorobou k vytvoření postupu ošetření poškozené části. Celková částka za ošetření 3 dubů v obci byla 37 128 Kč s DPH (12 376 Kč na jedince). K 13. 10. 2011 obdržela obec Hořátev další souhlas s ošetřením všech památných stromů na území obce. Ošetření bylo stejné jako v roce 2007, celková částka za 6 stromů byla 118 800 Kč s DPH, přičemž na tento strom připadla částka 15 600 Kč s DPH. Na ošetření byla v roce 2011 kladně schválena dotace od Středočeského Fondu životního prostředí a zemědělství v částce 99 000 Kč, což činí necelých 84 % nákladů na ošetření 6 stromů.

➤ **Dub u Zvěřinského potoka II. – kód č. 104887**

K vyhlášení tohoto památného stromu došlo z rozhodnutí Městského úřadu Nymburk dne 4. 6. 2007. Dub letní stojí v jihozápadní části obce Hořátev u Zvěřineckého potoka na parcele č. 130/5 a dostaneme se k němu po Školní naučné stezce Po památných stromech obce Hořátev, zastavení č. 4. Od cedule směrem do polí je to strom vpravo od můstku. Parcela je v soukromém vlastnictví pana ing. Pavla Urbánka z Prahy 4 (zdroj www.cuzk.cz). Strom byl vyhlášen jako autochtonní druh, krajinná dominanta, významný habitem a vzrůstem. Odhad stáří je dle AOPK 220 let, informační cedule Naučné stezky uvádí opět jiné informace: stáří 180 let, obvod 320 cm (AOPK 416 cm), výška 24 m (AOPK 28 m). Strom se těší velmi dobrému zdraví bez žádných viditelných známek poškození, koruna souměrná bez proschlých větví. Tabule s označením památného stromu je v pořádku.

Ošetření: K ošetření tohoto stromu došlo v letech 2007 a 2011 v rámci celkového ošetření souboru památných stromů v obci Hořátev. Revitalizačně – bezpečnostní údržba proběhla v květnu 2007 a spočívala v odstranění většího množství suchých

a zalomených větví z koruny, celková částka za ošetření 3 dubů v obci byla 37 128 Kč s DPH (12 376 Kč na jedince). Obec Hořátev obdržela k 13. 10. 2011 další souhlas s ošetřením všech památných stromů na území obce. Ošetření bylo stejné jako v roce 2007, celková částka za 6 stromů byla 118 800 Kč s DPH, přičemž na tento strom připadla částka 11 400 Kč s DPH. Na ošetření byla v roce 2011 kladně schválena dotace od Středočeského Fondu životního prostředí a zemědělství v částce 99 000 Kč, což činí necelých 84 % nákladů na ošetření všech 6 stromů.

8.1.2 Jednotlivý strom – Lípa (5 jednotek)

➤ Lípa u sv. Havla – kód č. 103724

Lípa byla vyhlášena památným stromem dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Strom se nachází na parcele č. 10 přímo ve městě Rožďalovice. Na parcele stojí kostel sv. Havla a lípa srdčitá stojí před hlavním vchodem do kostela hned za zdí. Areál kostela je přístupný pouze v době bohoslužeb. Vlastníkem kostela a přilehlé parcely je Římskokatolická farnost – děkanství Rožďalovice se sídlem v obci Mcely (zdroj www.cuzk.cz). Důvodem ochrany je umístění jako součást kulturní památky, významnost stářím a vzrůstem. Z historie je známo, že lípa byla vysazena v roce 1792 při zakoupení panství Lobkovici, její stáří je tedy přesně 223 let. Zdravotní stav lípy by se dal označit jako dobrý, ačkoliv je ve kmeni velká dutina a strom je uvnitř dutý, lípa kvete a plodí. Označující tabule je umístěna také za zdí a je v pořádku.

Ošetření: Farář kostela sv. Havla žádal o ošetření přibližně v roce 2009 z důvodu, že větev lípy zasahovala do nik se sochami na zdi kostela. Při obhlídce komise z odboru ŽP však panu faráři dovolili pouze zkrátit větev o cca 1 m přímo na místě a k žádnému velkému ošetření s nutným povolením úřadu tedy nedošlo.

➤ Kovanická lípa – kód č. 103751

Jako památná byla tato lípa srdčitá vyhlášena usnesením Rady SKNV v Praze dne 25. 7. 1978. Dle ÚSOP lípa stojí na parcele č. 5 patřící ke kostelu sv. Václava v obci Kovanice. Lípa však stojí mimo zdi kostela a po přezkoumání umístění na katastrálních mapách je viditelné umístění na pozemku obecní komunikace č. 930/2 patřící obci Kovanice (zdroj www.cuzk.cz). Na tomto obecním pozemku pár metrů od lípy začíná lipové stromořadí. Důvodem ochrany je umístění jako součást kulturní památky, významnost stářím a vzrůstem. Lípa je ve výborném zdravotním stavu bez jakéhokoliv

viditelného poškození a proschlých větví. Dojem z lípy pouze kazí množství drátů elektrického vedení, které vedou i skrz korunu stromu. Tabule označující památný strom je v pořádku.

Ošetření: Dle informace starosty obce Kovanice se pouze v roce 2013 uřízly na lípě dvě větve při ošetřování již zmíněné lipové aleje, ošetření nebylo hlášeno na Pověřenou obec. Náklady na ošetření nelze vyčíslit, protože jsou součástí ošetření celé lipové aleje.

➤ **Lípa v Hořátvi (Broučků) – kód č. 103759**

K vyhlášení této lípy srdčité došlo usnesením Rady SKNV v Praze dne 25. 7. 1978. Lípa roste u evangelického kostela uprostřed obce Hořátev na parcele č. 1088/1 a dovede nás k ní zastavení č. 2 Školní naučné stezky Po památných stromech obce Hořátev. Pozemek, na kterém lípa stojí, je ve vlastnictví obce Hořátev (zdroj www.cuzk.cz). Název lípa Broučků se odvozuje od knihy pro děti Broučci. Autor knížky, evangelický farář Jan Karafiát, působil v obci Hořátev a byl zde pro knihu inspirován. Strom je součástí kulturní památky a je významný vzrůstem. Odhad stáří je dle AOPK 200 let, informační cedule Naučné stezky uvádí opět jiné informace: stáří 150-200 let, obvod 270 cm (AOPK 366 cm), výška 14 m (AOPK 20 m). Na stromě jsou viditelné kmenové a částečně i kořenové nárůsty, z kterých vyrůstají výmladky, které jsou pravidelně odstraňovány. V koruně jsou viditelné ošetřené pahýly 3 kosterních větví a jedna z hlavních větví je úplně suchá. Vrchol koruny je také silně proschlý (cca 10 % koruny). Zdravotní stav stromu lze označit za dobrý. Tabule označující památný strom je v pořádku.

Ošetření: Obec Hořátev obdržela k 13. 10. 2011 souhlas s ošetřením všech památných stromů na území obce. Lípa měla z velké části odumřelou korunu, proto bylo nutné přistoupit k radikálnímu redukčnímu řezu a instalaci dynamického systému vázaní ARCO, čímž se zabránilo odlomení části koruny a poškození blízko stojícího kostela. Celková částka za ošetření 6 stromů byla 118 800 Kč s DPH, přičemž na tento strom připadla částka 30 000 Kč s DPH. Na ošetření byla v roce 2011 kladně schválena dotace od Středočeského Fondu životního prostředí a zemědělství v částce 99 000 Kč, což činí necelých 84 % nákladů na ošetření všech 6 stromů.

➤ **Doubravanská lípa – kód č. 103761**

Tato lípa srdčitá byla vyhlášena památnou dne 3. 10. 1986 vyhláškou ONV Nymburk. Soliterní strom stojí na křižovatce silnic Doubravany – Košík – Rožďalovice asi 150 m od obce Doubravany na silniční parcele č. 1633/1, která je ve vlastnictví Středočeského kraje s právem hospodařit s majetkem kraje pro Krajskou správu a údržbu silnic Středočeského kraje (zdroj www.cuzk.cz). Byla vyhlášena jako krajinná dominanta, významná stářím a vzrůstem. Terénní průzkum v listopadu 2014 ověřil, že strom je silně poškozený, z celého stromu zbylo torzo s jednou živou větví. Nový terénní průzkum v červenci 2015 po informaci o rozpadu lípy prokázal, že ze stromu zbyl pouze uhnílý kmen. K odpamátňení tohoto památného stromu došlo k 22. 6. 2015. V ÚSOP toto odpamátňení zatím není evidováno. Tabule označující památný strom zcela chybí. Strom byl odstraněn a vedle zbylého pařez a vedle něho vysazená nová mladá lípa.

Obrázek č. 3: Snímky z terénních průzkumů 11/2014 (vlevo) a 7/2015 (vpravo)

Zdroj: vlastní fotografie

Ošetření: Ke dni 27. 11. 2012 vypracovala Ing. Jana Kulhánková ze společnosti Zahradní architektura Pardubice dendrologický průzkum, ve kterém je uvedeno, že torzo stromu o obvodu asi 300 cm má silně vyhnílý kmen, s velkými dutinami, strom je zcela bez terminálu a zbývající kosterní větve jsou silně proschlé. Mohutně obrůstá na bázi. Dle informace provozního cestmistra pro oblast Nymburk bylo dne 11. 3. 2013 provedeno odborné ošetření lípy spočívající v sanaci torza, redukci kosterních větví o ½ délky a odstranění obrostu kmene. Celkové náklady za toto ošetření byly 32 590 Kč s DPH. Proces odumírání však toto ošetření nezastavilo. Na ošetření nebylo použito prostředků z dotací, pouze finance z běžné údržby cestmistrovství.

➤ **Lípa na Průhoně – kód č. 103751**

K vyhlášení tohoto památného stromu došlo dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Tato lípa srdčitá se nachází na západním okraji obce Doubravany u rozcestí tří pěších cest 300 m jihovýchodně od kóty "Na Průhoně", jak se odvozuje její název. Parcelu č. 1631, uvedenou v ÚSOP, katastr nemovitostí nenalezl. Strom se dle katastrální mapy nachází na parcele č. 1637/1 ve vlastnictví obce Košík, pod kterou obec Doubravany spadá (zdroj www.cuzk.cz). Strom byl vyhlášen jako krajinná dominanta významná stářím a vzrůstem. Lípa se těší výbornému zdravotnímu stavu, na stromě jsou viditelné pouze dutinky v místech předešlých řezů větví a minimální množství zlomených vedlejších větví. Tabule označující památný strom je v pořádku.

Ošetření: Strom je průběžně ošetřován v rámci údržby okolí, ale žádné větší ošetření starosta obce Košík za posledních 10 let nepamatuje.

8.1.3 Jednotlivý strom – Buk (2 jednotky)

➤ **Buk Kalek – kód č. 103728**

Tento buk lesní byl určen za památný dne 3. 10. 1986 vyhláškou ONV Nymburk. Nachází se na okraji „církevního“ lesa Kálek při silnici 500 metrů od města Rožďalovice na obec Tuchom. Od názvu lesa je odvozen název buku. Lesní pozemek č. 265, při jehož okraji strom stojí, se nachází v katastrálním území Rožďalovice a jeho vlastníkem je Římskokatolická farnost – děkanství Rožďalovice (zdroj www.cuzk.cz). Důvodem vyhlášení je významný vzrůst. Strom je od ostatních stromů v lese velmi snadno rozlišitelný především svou úctihodnou výškou 33 metrů a rozložitou korunou. Je ve velmi dobrém zdravotním stavu. Krom pár suchých větví v koruně se na stromě nenachází žádné viditelné defekty. Místo bylo v říjnu 2003 doplněno dřevěnou lavičkou. Co stromu chybí je tabule s označením památného stromu, na kmeni má umístěnou starou, velmi rzí poznamenanou cedulku Strom chráněný státem.

Ošetření: Římskokatolická farnost obdržela tento lesní pozemek v restituci před cca 2 roky, od té doby k žádnému ošetření stromu nedošlo.

➤ **Buk v Podlesí – kód č. 103743**

Buk lesní byl vyhlášen památným dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Strom roste na okraji Národní přírodní rezervace Čtvrtě, evropsky významné lokality, vyhlášené v roce 1989. Ke stromu nevedou žádné turistické ani jiné cesty a je obtížně nalezitelný. Nachází se asi 300 metrů od severní silnice mezi obcemi Mcely a Studce v lesním svahu lesní trati „V podlesí“. Odtud je odvozen i název stromu. Dle ÚSOP leží na lesním pozemku č. 878, terénním průzkumem bylo zjištěno, že leží na lesním pozemku č. 876, jak správně uvádí evidence Významných stromů Lesů ČR. Lesy ČR, s.p. mají právo hospodařit s tímto majetkem České republiky (zdroj www.cuzk.cz). Strom byl vyhlášen z důvodu významného celkového vzhledu a významného vzrůstu. Stáří stromu je odhadováno na 200 let. Strom je silně poškozený. Po odlomení dvou hlavních spodních větví vznikly na stromu na dvou stranách kmenu nehezské rány o délce skoro celého kmenu. Z jedné strany je rána stabilizována, z druhé strany je rána otevřena, do stromu vnikla hniloba a je viditelný ztrouchnivělý vnitřek stromu. Koruna stromu je jinak v dobrém stavu s pár suchými větvemi. Ačkoliv se strom nachází v lese, je pečlivě opatřen tabulí označující památný strom.

Ošetření: Dle informace specialisty ochrany přírody Lesy ČR nebyl tento strom za posledních 10 let z prostředků LČR ošetřen.

8.1.4 **Jednotlivý strom – Hrušeň (2 jednotky)**

➤ **Zábrdovická hrušeň – kód č. 103714**

Hrušeň byla vyhlášena památným stromem dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Strom stojí přibližně 1,5 km od obce Zábrdovice u Křince na horizontu nad silnicí č. 275 z Křince do Dymokur. Kolem stromu vede polní cesta do obce Zábrdovice od silnice odbočující z č. 275 na obec Svídnice. Dle ÚSOP se strom nachází na parcele č. 290 v katastrálním území Zábrdovice u Křince, katastr nemovitostí však takovou parcelu nenalezl. Dle katastrální mapy tato hrušeň obecná roste na parcele č. 209/1 stejného k. ú., v soukromém vlastnictví pana Františka Bureše z Nymburka (zdroj www.cuzk.cz). Vyhlášena byla jako esteticky zajímavý strom, pro ochranu genofondu a pro významný habitus. Vzhledem ke svému umístění jako solitér na obzoru viditelný do minimálně 5 km by měla být vyhlášena i jako krajinná dominanta. Strom je v dobrém zdravotním stavu, kvete i plodí, ačkoliv je v ÚSOP, že již neplodí. Koruna je však silně zahuštěna

bez zjevného ošetřování, jsou viditelné rány po odlomení dvou hlavních větví, na kmeni stromu se vyskytují cizopasně houby. Pod stromem jsou naházeny odpadky. Tabule označující památný strom se zde sice nachází, ale pouze poničený dřevěný podklad, chybí státní znak i nápis památný strom.

Ošetření: Na úřadu městyse Křinec žádné ošetření stromu nepamatují, pouze před cca 15 ti lety se odřezávala jedna větev.

➤ **Hrušeň u Chvalovic – kód č. 103756**

Tato hrušeň obecná byla vyhlášena památnou dne 3. 10. 1986 vyhláškou ONV Nymburk. Strom stojí uprostřed pole přibližně 1 km od obce Chvalovice směrem na Poděbrady. Je viditelný z hlavní silnice č. 38 vedoucí z Nymburku do Kolína. Ke stromu vede zpevněná obslužná cesta od odbočky na obec Chvalovice, posledních cca 150 metrů pak bez cesty přes pole. Pozemek, na kterém se strom nachází, je v soukromém vlastnictví rodiny Michlů z Chvalovic (zdroj www.cuzk.cz). Vyhlášena byla jako krajinná dominanta s významným stářím a vzrůstem. Hrušeň je v dobrém zdravotním stavu. V ÚSOP je uvedeno nekvete, strom však kvete i plodí. Kmen je uprostřed dutý a po celé délce kmenu je viditelná trhлина s průhledy dovnitř stromu. V koruně se nachází pár zlomených větví, koruna však neprosychá. Strom se bohužel nachází na zemědělsky obdělávaném místě, není zde dodržováno ochranné pásmo stromu. Tabule označující památný strom je na místě a v pořádku.

Ošetření: Jelikož je strom v soukromém vlastnictví, ošetření by měla zajišťovat rodina Michlů, která tak však nečiní. Na obecním úřadu v Kovanicích (pod které Chvalovice spadají) nepamatují žádné ošetření tohoto stromu.

8.1.5 Jednotlivý strom – Ostatní (6 jednotek)

➤ **Jinan v Rožďalovicích – kód č. 103727**

Tento jinan dvoulaločný byl vyhlášen památným vyhláškou ONV Nymburk ze dne 3. 10. 1986. Strom se nachází na parcele č. 6/3 přímo ve městě Rožďalovice. Vlastníkem této parcely je Středočeský kraj (zdroj www.cuzk.cz). Jedná se o bývalý zámecký park přiléhající k budově zámku, který v současné době slouží jako poskytovatel sociálních služeb pro seniory Domov Rožďalovice, který má právo hospodařit se svěřeným majetkem Středočeského kraje. Strom roste přímo za budovou zámku. Zámek i zámecký park je volně přístupný s průchodem kolem vrátnice. K důvodům ochrany patří, že se jedná

o dendrologicky cenný taxon, který je součástí kulturní památky a je významný vzrůstem. Dřevina je velmi dobrém zdravotním stavu, viditelný je pouze zlom jedné z hlavních větví směrem k zámku, rány po předchozích řezech jsou zahojeny. Strom je zajímavý tím, že nemá hlavní vrchol, ale do pěti hlavních větví rozvětvuje z jednoho místa. Tabule označující památný strom je v pořádku.

Ošetření: Za posledních 10 let nevidují na městském úřadu v Rožďalovicích jakékoliv ošetření tohoto památného stromu.

➤ **Jasan na Husově náměstí – kód č. 103738**

K vyhlášení tohoto jasanu ztepilého za památný došlo dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Strom roste přímo v centru města Nymburk v ulici Velké Valy na okraji parku Hrdinů nacházejícího se naproti Husovu sboru, přímo u silnice směřující na Poděbrady. Parcela č. 1325, na které jasan roste, je ve vlastnictví města Nymburk (zdroj www.cuzk.cz). Esteticky zajímavý vzhled, významné stáří a vzrůst jsou důvody ochrany tohoto stromu. Se svým odhadovaným stářím 250 let je jedním z nejstarších jasanů v České republice. Strom má válcovitý kmen s boulemi na kmeni i na kořenech. Nachází se v dobrém zdravotním stavu, viditelné jsou ošetřené rány a vzhledem k stáří stromů často i ulomené větve, které však bývají okamžitě ošetřeny. Tabule označující památný strom je v pořádku.

Ošetření: Strom byl ošetřen na podzim 2005 vybranou odbornou firmou Lesoservis Nymburk, která provedla menší úpravy obvodu kmene a bezpečnostní řez. Toto ošetření stálo přibližně 10 000 Kč. Na ošetření byla v plné výši kladně vyřízena dotace ze Středočeského kraje. Další ošetření bylo provedeno v září 2011, opět redukcí obvodu kmene a bezpečnostní řez. Ošetření provedla společnost Treewalker, s.r.o. a celková částka za ošetření byla 16 548 Kč s DPH. Tyto náklady byly kompenzovány opět dotací od Středočeského kraje v částce 15 000 Kč (v rámci dotace v částce 2 100 000 Kč na obnovu havarijní zeleně). Poslední odborné ošetření bylo v říjnu 2015, kdy došlo k obvodové redukci o 10 %, lokální redukci spodní větve směrem do parku a bezpečnostnímu řezu. Ošetření opět provedla společnost Treewalker, s.r.o. a včetně likvidace větví štěpkováním a odvozem dřevního odpadu toto ošetření stálo celkem 19 645 Kč s DPH. Město Nymburk tentokrát o dotace nežádalo.

➤ **Dřín u Mcel – kód č. 103742**

Tento dřín obecný byl vyhlášen památným dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Strom roste při jižním okraji Národní přírodní rezervace Čtvrtě, evropsky významné lokality, rozkládající se mezi obcemi Mcely a Studce. Ke stromu se lze dostat po polní cestě vedoucí k lesu od jižní silnice vedoucí z Mcel do Studců. Nachází se v lese asi 50 metrů od okraje lesa, kousek od neznačené cesty. Dle ÚSOP leží na lesním pozemku č. 878, terénním průzkumem bylo zjištěno, že leží na lesním pozemku č. 872, jak správně uvádí evidence Významných stromů Lesů ČR. Lesy ČR, s.p. mají právo hospodařit s tímto majetkem České republiky (zdroj www.cuzk.cz). Strom byl vyhlášen jako chráněný druh významného celkového vzhledu, stáří a vzrůstu. Dřín je uváděn v dobrém zdravotním stavu. Kmen se od země rozvětňuje na tři samostatné kmene, na kmenech se tvoří boule a v místech v minulosti zlomených větví se na kmeni tvoří velké vyhnílé dutiny. Na jednom kmeni je po celé délce kmene obnažené dřevo. V koruně se nachází velké množství suchých a zalomených větví. Ačkoliv strom působí jako celek zanedbaně, rány se zdají být zakonzervovány. Strom je pečlivě opatřen tabulí označující památný strom.

Ošetření: Dle informace specialisty ochrany přírody Lesy ČR nebyl tento strom za posledních 10 let z prostředků LČR ošetřen.

➤ **Liliovník v Loučeni – kód č. 103745**

K vyhlášení tohoto památného stromu došlo dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Tento liliovník tulipánokvětý roste ve stráni za hlavním traktem zámku Loučeň, v zámeckém parku anglického stylu o rozloze 16 ha. Park není volně přístupný, je oplocený a za vstup se platí vstupné. Zámecký pozemek č. 3/1 je ve vlastnictví společnosti Loučeň, a.s., Praha 1 (zdroj www.cuzk.cz). Liliovník byl vyhlášen jako dendrologicky cenný taxon významného vzhledu a vzrůstu. Dřevo liliovníku je lehké a měkké, proto se tyto stromy ve stáří značně rozpadají a tento není výjimkou. Jeho zdravotní stav je uveden jako silně poškozený, kmen je z velké části bez kůry s obnaženými ránami a s viditelným rozpadajícím se dřevem. Oproti kmenu se koruna jeví bez poškození. Strom obrůstá plazivý břečťan a je silně zarostlý v keřích a rostlinou křídlatkou, která je herbicidně ničena a to stromu také neprospívá. Tabule s označením památného stromu je umístěna, ale je zarostlá keři a v letních měsících není pravděpodobně vůbec vidět.

Ošetření: Dle informací kastelána zámku Loučeň nedošlo ve sledovaném období u tohoto stromu k žádným větším zásahům. Strom je běžně udržován v rámci údržby celého areálu zámeckého parku a pravidelně kontrolován zahradním architektem. Částka za tyto služby se pohybuje okolo 1 000 Kč za rok. Poslední větší zásahy jsou 15 – 20 let zpět, kdy došlo k zabezpečení vykotlaného kmene. Strom je již na hraně životnosti.

➤ **Kaštan v Loučeni – kód č. 103748**

K vyhlášení tohoto kaštanovníku jedlého došlo usnesením Rady SKNV v Praze dne 25. 7. 1978. Strom roste za hlavním traktem zámku Loučeň v jihovýchodní části parku vlevo pod terasou, kousek od malého rybníčku. Pozemek č. 3/1, na kterém strom stojí, je ve vlastnictví společnosti Loučeň, a.s., Praha 1 (zdroj www.cuzk.cz). Kaštanovník byl vyhlášen jako dendrologicky cenný taxon s významným vzrůstem. Ve výčetní výšce 130 cm nad zemí je strom již rozdvojen na dva kmeny, proto je uváděn jako dvojkmen. Kmeny má silně porostlé břechťanem, oba bez viditelných mechanických poškození. V koruně je viditelná vazba zabraňující rozpadu dvojkmenu, koruna je bez suchých a zalomených větví. Zdravotní stav stromu je uváděn jako dobrý. Z tabule označující památný strom zbyl pouze dřevěný podklad bez stříšky, na kterém je umístěn zalaminovaný dokument s informací, že se jedná o strom chráněný státem.

Ošetření: Dle informací kastelána zámku Loučeň nebyl v sledovaném období tento strom ošetřován. Strom podléhá pravidelné běžné údržbě v rámci celého areálu zámeckého parku a je pravidelně kontrolován zahradním architektem. Částka za tyto služby se pohybuje okolo 1 000 Kč za rok. Větší ošetření proběhlo před 15 - 20 lety, kdy došlo k zabezpečení proti rozlomení stažením dvou hlavních větví ocelovými pláty.

➤ **Topol u Nymburka – kód č. 106022**

Je nejnověji vyhlášeným stromem Pověřené obce Nymburk, k jehož vyhlášení došlo dne 23. 4. 2014 rozhodnutím Městského úřadu Nymburk a na popud Společnosti přátel starého Nymburka ze dne 30. 1. 2014. Ke stromu se dostaneme po pravobřežní cyklostezce vedoucí z Poděbrad do Nymburka případně po 1,5 km od nymburské vodní elektrárny se zdymadlem po červené turistické značce z Nymburka do Poděbrad. Strom roste u chatové osady na břehu řeky Labe přímo na rozhraní dvou pozemků a to pozemku č. 1724/4 ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit pro státní podnik Povodí Labe a č. 390/5 v soukromém vlastnictví paní Jaroslavy Bískové z Prahy 4 (zdroj

www.cuzk.cz). Tento topol černý byl vyhlášen jako dendrologicky cenný taxon s významným vzrůstem a působivá krajinná dominanta. Jde o dřevinu, která zřejmě v mladém věku vznikla srůstem dvou jedinců, a v současné době je se svým obvodem kmene 766 cm nejmohutnějším jedincem svého druhu v ČR. Strom je v dobrém zdravotním stavu, bez jakéhokoliv viditelného mechanického ani patogenního poškození kmene. V koruně je viditelný velký zlom hlavní větve z minulosti. Strom byl již v minulosti památně chráněn, protože se na něm nachází připevněná tabulka Strom chráněný státem. Tabule označující památný strom nebyla k 21. 1. 2016 dosud umístěna.

Ošetření: Dle odboru ŽP městského úřadu Nymburk nebyl strom v minulosti cíleně ošetřen, pouze byla před cca 4 lety odstraněna z důvodu bezpečnosti lidí na cyklostezce zlomená větev v koruně (viditelný zlom hlavní větve).

8.1.6 Skupina stromů – Jírovce (3 jednotky)

➤ **Rožďalovické jírovce – kód č. 103704**

K vyhlášení skupiny 2 jírovců maďal za památné došlo z rozhodnutí Okresního úřadu Nymburk dne 26. 11. 1997. Stromy rostou přímo naproti vchodu do zámku (dnes Domov Rožďalovice) a mezeru mezi nimi zdobí socha sv. Václava. Pozemek č. 953/2, na kterém stromy rostou, je ve vlastnictví města Rožďalovice (zdroj *www.cuzk.cz*). Byly vyhlášeny jako součást kulturní památky s významným habitem, stářím a vzrůstem. V ÚSOP je uveden velmi dobrý zdravotní stav, terénní průzkum však prokázal změnu stavu spíše na dobrý. Na stromech jsou viditelné částečně zahojené rány po řezech z minulosti, některé s vyhnílým dřevem uvnitř. Na jednom stromě se vyskytují ve velkém množství malé boule po celé délce hlavních větví od kmene do koruny obrůstající malými větvičkami, které pravděpodobně značí chorobu. Na druhém stromě jsou viditelné plodnice cizopasných hub s výtokem mízy z kmene. Označující tabule je umístěna, jen s nápisem památný strom místo památné stromy.

Ošetření: Za posledních 10 let nevidují na městském úřadu v Rožďalovicích jakékoliv ošetření těchto památných stromů.

➤ **Jírovce u Žitovic – kód č. 103710**

Tato skupina jírovců maďal byla vyhlášena za památné dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Tyto 3 stromy jsou dobře viditelné na poli cca 10 m od jižního okraje lesíku Hájek u bývalé polní cesty vedoucí z obce Žitovice do města Rožďalovic, na místě

zvaném „u Křížku. Kdysi zde bývalo rozcestí cest a stával tu kříž připomínající mileneckou tragédii. V ÚSOP je uvedeno, že stromy stojí pouze na parcele č. 793 kopírující bývalou polní cestu. Stromy dle terénního průzkumu ale stojí částečně i na trojúhelníkové parcele č. 794/2, kdysi rozcestí. Obě parcely jsou ve vlastnictví obce Žitovlice (zdroj www.cuzk.cz). Stromy byly vyhlášeny jako krajinná dominanta významná stářím. Nacházejí se v dobrém zdravotním stavu, jsou viditelně neudržované s přehuštěnými korunami a pár zalomenými větvemi. Jeden strom má kmen silně boulovatý s obrostem drobných větviček. Stromy bývají silně napadeny létajícím škůdcem klíněnkou jírovcovou, která způsobuje minování listů, tím jejich předčasné usychání a opad. Při zemědělské činnosti zjevně není dodržováno ochranné pásmo stromů. Tabule označující památný strom je umístěna, jen se zde nachází nápis památný strom místo památné stromy a chybí označení skupina jírovců maďal.

Ošetření: Stromy nebyly za posledních 10 let ošetřeny, jak potvrdil starosta obce Žitovlice. Proti klíněnce jsou ošetřovány pouze jírovce v obci, pole v okolí těchto památných stromů jsou ošetřovány herbicidy, což zdravotnímu stavu stromů nepříspěvá.

➤ **Jírovce u Isidora – kód č. 103726**

Skupina památných jírovců maďal byla vyhlášena usnesením Rady SKNV v Praze dne 25. 7. 1978. Nacházejí se 0,5 km západně od města Rožďalovice na křižovatce silnic Doubravany – Košík – Rožďalovice, na parcele č. 343 ve vlastnictví města Rožďalovice (zdroj www.cuzk.cz). Název skupiny je odvozen od názvu místa, mezi stromy je umístěn dřevěný kříž a byla zde instalována lavička. Ačkoliv je v ÚSOP uveden současný počet 3 jedinců, nyní se zde vyskytují pouze jedinci dva a rozpadlý pařez třetího. Důvody ochrany jsou dva: krajinná dominanta a významný krajinný prvek. Odhad stáří je 270 let pro celou skupinu, ale věku odpovídá pouze silnější ze stromů. Evidovaný zdravotní stav výborný dle terénního výzkumu již neodpovídá, na stromech jsou viditelné staré řezné rány s již vyhnílym dřevem do kmenu, stromy jsou neošetřované se zahuštěnými korunami a bývají silně napadené škůdcem klíněnkou jírovcovou. Tabule označující památné stromy je v pořádku.

Ošetření: Za posledních 10 let neevidují na městském úřadu v Rožďalovicích ošetření těchto památných stromů.

8.1.7 Skupina stromů – Lípy (3 jednotky)

➤ **Lípy u křížku za bažantnicí – kód č. 103725**

Skupina 2 líp srdčitých byla vyhlášena dne 25. 7. 1978 dle usnesení Rady SKNV v Praze. Stromy rostou severně od města Rožďalovice na rozcestí bývalých cest z Podolí na Bučický mlýn. V současné době k lípám nevede žádná přístupná cesta, bývalé cesty byly buď rozorány, nebo jsou součástí ohrazených pastvin. Mezi stromy je umístěn dřevěný kříž, odtud název skupiny. Lípy se dle ÚSOP nacházejí pouze na parcele č. 490 v soukromém vlastnictví pana Petersika z Teplíc, dle katastrální mapy je však viditelné, že jeden strom stojí také na parcele č. 114/5 ve vlastnictví města Rožďalovice (zdroj www.cuzk.cz). Stromy byly vyhlášeny jako krajinná dominanta s významným vzhledem a stářím. V současné době se zde nachází pouze jeden živý strom, z druhého je cca 7 m vysoké odumřelé torzo kmene s velkým množstvím výmladků vyrůstajících od kořenů bývalého stromu. Na kmeni je viditelná snaha o odstranění torza motorovou pilou. V ÚSOP je poznámka, že v roce 2009 dojde k odpamátění 1 ks lípy, dosud se tak však nestalo. Živý strom s věkovitými boulemi na kmeni je viditelně neošetřovaný, koruna roste do strany mimo těžiště stromu, jsou zde vidět zlomené a suché větve a je silně zahuštěna. Tabule označující památné stromy zcela chybí, na živém stromě je umístěna stará cedulka Skupina stromů chráněných státem.

Ošetření: Za posledních 10 let na městském úřadu v Rožďalovicích neevidují jakékoliv ošetření těchto památných stromů.

➤ **Lípy u Sv. Jana Nepomuckého – kód č. 103736**

Tato skupina 2 památných líp srdčitých byla vyhlášena usnesením Rady SKNV v Praze dne 25. 7. 1978. Stromy stojí v severní části obce Oskořínek při silnici na obec Hrubý Jeseník, na parcele č. 311 ve vlastnictví obce Oskořínek (zdroj www.cuzk.cz). Mezi stromy se nachází socha sv. Jana Nepomuckého, odtud odvozen název skupiny. Důvodem ochrany je umístění líp jako součást kulturní památky, významnost stářím a vzrůstem. Současný odhad stáří je 300 let (v roce 2000 to bylo 370 let). První lípa je v dobrém zdravotním stavu, od silnice působí zdravým dojmem, ale z druhé strany je viditelná rozevřená dutina po skoro celé délce kmenu způsobená pravděpodobně tahem silných sekundárních větví po nevhodně provedeném řezu „na babku“ v minulosti. Koruna je viditelně ošetřena, prosvětlena, bez suchých a zalomených větví. Druhý strom je veden

ve výborném zdravotním stavu, kmen s věkovitými boulemi na kořenech a boulovitou „hlavou“. I zde je viditelné poškození způsobené nevhodným řezem v minulosti, a to výskyt hniloby „hlavy“. Koruna tohoto stromu je také prosvětlena, bez suchých a zalomených větví. Dalším nepříznivým faktorem je umístění stromů přímo u silnice, což způsobuje nepravidelný růst kořenů a prosychání větví v koruně ze zimní údržby. Tabule označující památný strom je umístěna, jen se zde opět nachází nápis památný strom místo památné stromy.

Ošetření: Lípy byly naposledy ošetřeny na začátku roku 2012, kdy byl proveden zdravotně – bezpečnostní řez spočívající v odstranění proschlých větví vyšších řádů a zkrácení koruny o 1/3, vedoucí ke snížení celkového zatížení a zkrácení dráhy transpiračních toků. Celková cena za toto ošetření byla 9 360 Kč s DPH a nebylo využito žádného dotačního programu pro snížení nákladů. K 15. 1. 2016 bylo povoleno další ošetření spočívající v zdravotně - bezpečnostním řezu s instalací vazeb u obou stromů.

➤ **Lípy na Kuncberku – kód č. 103749**

Skupina 2 líp srdčitých byla vyhlášena památnou dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Uměle vybudovaný kopec Kuncberk se nachází asi 500 m severně od městyse Křinec při silnici na obec Podlužany. Na místě bývalého slovanského hradiště ve středověku stávala tvrz přestavěná v 15. století na hrad a v 17. století na osmiboký barokní zámek. Při vstupu do areálu za vodním příkopem byly zasazeny dvě lípy, na každé straně jedna. Zámek byl roku 1891 zbořen, místo 3. 5. 1958 zapsáno jako kulturní archeologická památka. Místo je velmi zarostlé a tyto památné stromy se zde špatně hledají. Parcela č. 1005, na které jsou stromy evidovány, je ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit pro Lesy ČR, s.p. (zdroj www.cuzk.cz). Důvodem ochrany je významnost vzrůstem a u jedné z líp i stářím. U obou líp je v ÚSOP uveden zdravotní stav silně poškozený, v roce 2009 bylo navrženo odpamátnění jedné z líp, které dosud nebylo provedeno. Terénním průzkumem bylo zjištěno, že z první lípy zde leží pouze rozpadlé torzo kmenu a druhá lípa, ač ještě stojí, je suchá a mrtvá. Na kmeni suchého stromu se nachází stará cedulka Strom chráněný státem, tabule označující památné stromy zde zcela chybí.

Ošetření: Dle informace specialisty ochrany přírody Lesy ČR nebyly tyto stromy za posledních 10 let z prostředků LČR ošetřeny. Dle informací úřadu městyse Křinec došlo

před 4 lety na Kuncberku k úklidu odpadků a snaze o úpravu zeleně v jednání z LČR, ale památných stromů se úpravy netýkaly.

8.1.8 Skupina stromů – Ostatní (3 jednotky)

➤ Duby u Rašovic – kód č. 103731

Skupina 3 dubů letních byla vyhlášena dne 3. 10. 1986 vyhláškou ONV Nymburk. Stromy rostou přímo u řeky Mrliny na severním konci obce Rašovice. Dostupné jsou z polní cesty vedoucí od mostu přes řeku na silnici směr Rašovice – Chleby, u lesíka s názvem Topůlka. Parcela č. 321/1, na které stromy stojí, je v ÚSOP vedena pod katastrálním územím Rašovice u Nymburka, katastr nemovitostí však tuto parcelu nezná. Dle katastrální mapy patří tato parcela č. 321/1 pod katastrální území Chleby a je v majetku obce Budiměřice, pod kterou obec Rašovice spadá (zdroj www.cuzk.cz). Stromy jsou chráněny jako krajinná dominanta významného vzrůstu. Jsou evidovány ve velmi dobrém zdravotním stavu, ale dle terénního výzkumu jsou 2 z těchto stromů ve výborném stavu a třetí v dobrém zdravotním stavu. U všech 3 stromů lze v korunách zaznamenat výskyt suchých a zalomených větví. U stromu s horším zdravotním stavem výskyt několika zlomených hlavních větví a vysypané dutiny s plodnicemi cizopasných hub v kmeni. Prostor pod stromy je silně zarostlý křovím a nálety. Označující tabule je na místě, opět s nápisem památný strom místo památné stromy.

Ošetření: Starosta obce Budiměřice nepamatuje ošetření dubů za posledních 10 let. O ošetření těchto stromů projevil zájem a bylo zpracováno jako praktický postup ošetření v další části této diplomové práce.

➤ Duby a jilmy na Ostrově – kód č. 103750

Skupina 13 dubů letních a 5 jilmů drsných byla vyhlášena památnou vyhláškou ONV Nymburk dne 3. 10. 1986. Stromy rostou na břehu řeky Labe cca 700 m od obce Kovanice po levobřežní cyklostezce z Nymburka do Poděbrad. Nachází se na parcele č. 901/1 v katastrálním území Kovanice, parcela je v soukromém vlastnictví rodiny Jechovy (zdroj www.cuzk.cz). Skupina byla vyhlášena v počtu 18 jedinců, v současné době je evidováno 15 jedinců. Stromy rostou v několika skupinách po 1 - 5 jedincích, zamíchané duby s jilmy. U některých skupin jsou pařezy po zrušených stromech. Skupina je chráněna jako původní břehový porost řeky Labe, v ÚSOP nejsou uvedeny důvody vyhlášení a ani jakékoliv informace k jednotlivým stromům. Stromy jsou viditelně neošetřované,

se zahuštěnými korunami a suchými a zalomenými větvemi v korunách. Některé na kmeni silně vyrážejí drobnými větvičkami, u stromů rostou nálety. Jako celek vypadají ve velmi dobrém zdravotním stavu. Tabule označující památné stromy se vyskytuje a je v pořádku.

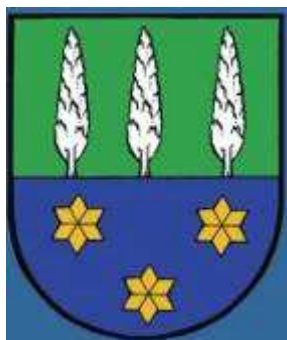
Ošetření: Starosta obce Kovanice nepamatuje jakékoliv ošetření těchto stromů za posledních 10 let. V minulosti zde spadla jedna větev, kterou vlastník odstranil.

➤ **Čilecké topoly – kód č. 103763**

Skupina 3 topolů černých byla vyhlášena památnou dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze. Stromy rostou u tůně na jižním okraji obce Čilec, na pozemku č. 262, který spolu se sousedními pozemky vlastní soukromá společnost DEL PICADERO k. s. z Prahy 1 (zdroj www.cuzk.cz). Návštěvu těchto stromů kazí souvislý psí štěkot z chovné stanice na sousedním pozemku. Stromy byly vyhlášeny jako krajinná dominanta významného vzrůstu. Jak tůň, tak topoly jsou ve velmi zanedbaném stavu. Stromy jsou těžko přístupné podrostem náletových dřevin. Zdravotní stav dvou jedinců lze označit za dobrý, jeden jedinec je mrtvý strom. První a třetí jedinec mají v koruně velké množství suchých a neošetřených zalomených větví, důkazem chřadnutí je masivní obrost ze spících pupenů na kmenech. U prvního se nachází podélná puklina ve kmeni s vytékající mizou zřejmě související s hnilobou jádra kmenu. Druhý strom je rozlomené torzo bez koruny s viditelnou hnilobou dutého kmene. Bohužel část rozlomeného kmene tohoto stromu padla na třetího jedince a opírá se o jeho silnou spodní větev. Tabule označující památné stromy se vůbec nevyskytuje, pouze na jednom stromě je stará velmi nečitelná cedulka označující strom chráněný státem v minulosti. Čilecké topoly jsou jediné stromy Pověřené obce Nymburk zařazené do projektu Záchrana genofondu památných stromů.

Ošetření: Okresní úřad Nymburk nechal v roce 1997 vypracovat kancelář zahradní architektury v Kostelci nad Labem dendrologický průzkum a ohodnocení těchto dřevin. Z posudku vyplývá, že jakýkoliv zákrok by byl finančně náročný a bylo doporučeno ponechat stromy na dožití. Od této doby starosta obce Čilec nepamatuje jakékoliv ošetření těchto stromů. Starosta by stromy rád nechal ošetřit, protože se tyto 3 topoly nacházejí ve znaku obce. Bohužel společnost vlastníci pozemky se stromy s jakýmkoliv zásahem nesouhlasí, především z důvodu, že probíhající práce by rušily jejich chovnou stanici psů.

Obrázek č. 4: Znak obce Čilec se třemi památnými topoly

Zdroj: Oficiální web obce Čilec, www.cilec.cz

8.1.9 Stromořadí (3 jednotky)

Všechny 3 jednotky tvoří dohromady 350 m dlouhou historickou alej mezi obcemi Hrubý Jeseník a Oskořínek severovýchodně od města Nymburk. Lipová alej čítající v současné době 56 evidovaných jedinců lemuje dlouhou cestu založenou již v polovině 18. století rodem Morzinů vedoucí od kostela sv. Václava v Hrubém Jeseníku k háji na návrší. Odhadovaný věk nejstarších stromů je přibližně 250 let a pravděpodobně patří k původním stromům. Rozdělení na 3 jednotky je dáno umístěním aleje na více pozemků s různými vlastníky. Současná alej je věkem i velikostí stromů nejednotná z důvodu náhrady uhynulých stromů mladými.

➤ Lípy v Hrubém Jeseníku – kód č. 103679

Tato část lipové aleje byla vyhlášena dne 25. 7. 1978 dle usnesení Rady SKNV v Praze. Lipová alej začíná u kostela sv. Václava v Hrubém Jeseníku a parcela č. 1059/1, na které roste těchto 6 památných lip malolistých lemujících zdi kostela, je ve vlastnictví Římskokatolické farnosti Hrubý Jeseník (zdroj www.cuzk.cz). K jednotlivým stromům ÚSOP nepřístupňuje žádné informace a ani není uveden důvod vyhlášení. Stromy jsou různě staré v rozmezí 50 – 100 let s viditelnými v minulosti nevhodně provedenými řezy (pahýly) u některých stromů. Stromy se jinak jeví v dobrém zdravotním stavu. U prvního stromu se nachází tabule označující památné stromořadí.

Ošetření: Ačkoliv ostatní níže uvedené části aleje jsou ošetřovány, tyto lípy na svůj revitalizačně - bezpečnostní řez teprve čekají. Bohužel o ošetření ostatních částí aleje v roce 2015 farnost nevěděla a ani s případným ošetřením nebyla oslovena. Farnost by s ošetřením souhlasila.

➤ **Lipové stromořadí u Oskoříneku – kód č. 103680**

Toto lipové stromořadí bylo vyhlášeno usnesením Rady SKNV v Praze ze dne 25. 7. 1978. Dle ÚSOP se alej rozprostírá přes pozemky č. 1119/1 a 1119/2 v severní části obce Oskořínek přímo na hranicích s obcí Hrubý Jeseník. Dle katastrální mapy jsou však stromy již jen na pozemku č. 1119/1, jehož vlastníkem je obec Oskořínek (zdroj: www.cuzk.cz). Stromořadí bylo vyhlášeno v počtu 38 stromů v převážné většině lip malolistých o stáří 140 – 160 let s dosadbami lip mladšího věku (30 – 40 let) a to z důvodu významného vzhledu a vzrůstu stromů a především jako krajinná dominanta. Od doby vyhlášení došlo již 3x k rušení některých stromů aleje z důvodu jejich zdravotního stavu, a to v roce 2002 (3 stromy), 2003 (2 stromy) a v roce 2016 (1 strom), v současné době alej tvoří 32 stromů. Zdravotní stavy stromů jsou velmi rozdílné. Staré stromy byly před cca 40 lety nevhodně ošetřeny tzv. řezem na babku způsobujícím nevhodnou destrukci primárních korun, vzniklá sekundární koruna je silně přehuštěna tzv. výmladky, které bez ošetřování způsobují rozlamování korun v místě ukotvení a tím napadání hlav hnilobou a tvorbě kmenových dutin. Dalším nepříznivým faktorem, který se týká i mladších výsadeb, je umístění stromů přímo u silnice. Tabule označující památnou alej je umístěna u prvního stromu farní části aleje a nově na mé upozornění i u posledního stromu na druhém konci.

Ošetření: Bezpečnostně – revitalizační řez spočívající v odstranění proschlých větví vyšších řádů a citlivém zkrácení sekundárních výmladků pro snížení celkového zatížení a zkrácení dráhy transpiračních toků byl proveden v roce 2011. Dále byly provedeny dynamické lanové vazby, které sníží zatížení jednotlivých větví a případně zbrzdí pád větví do vozovky. Bylo ošetřeno 28 stromů, částka ošetření za 1 strom se pohybovala v rozmezí 1 560 – 5 460 Kč a v návrhu na pokácení byl 1 strom. Celková částka za ošetření byla 132 960 Kč s DPH. Obec využila dotačního programu Středočeský Fond životního prostředí a zemědělství od Středočeského kraje. Dotace byly vyplaceny v částce 100 000 Kč a kryly 75 % nákladů na ošetření.

Doporučeno bylo soustavné ošetřování této aleje v přibližných intervalech 5 let, především zapěstování nových výmladků do nových korun, u vysázených stromů udržovat zdravý růst koruny a předcházet jejímu zahušťování, lámání větví a infekcím.

Poslední ošetření této části aleje proběhlo v roce 2015 s opět stejným zaměřením jako v minulých letech. Bylo ošetřeno 29 stromů, částka za ošetření se pohybovala

v rozmezí 1 500 – 6 000 Kč. Celková částka za ošetření byla 113 740 Kč s DPH. V tomto případě na ošetření nebylo využito žádného dotačního programu.

V roce 2016 došlo k odpamátění 1 ks lípy a obec počítá s náklady na její pokácení.

➤ **Lipová alej v Hrubém Jeseníku – kód č. 103757**

I tato část lipové aleje byla vyhlášena dne 25. 7. 1978 usnesením Rady SKNV v Praze v celkovém počtu 55 vyhlášených jedinců. Pravděpodobně se jedná o původní zápis všech 3 částí aleje najednou, protože současný skutečný počet jedinců je pouze 17 líp. Alej se nachází v jižní části obce Hrubý Jeseník přímo na hranicích s obcí Oskořínek na pozemku č. 1069 ve vlastnictví obce Hrubý Jeseník (zdroj: www.cuzk.cz). K jednotlivým stromům ÚSOP nezpřístupňuje žádné informace a ani není uveden důvod vyhlášení. Stromy lze popsat stejným způsobem jako u části aleje v Oskořítku. Na křižovatce s obcí Oskořínek je u této části aleje tabule s označením památných stromů.

Ošetření: Oproti oskořínské části, tato část aleje byla poprvé ošetřena až v roce 2015. Bezpečnostně – revitalizační řez spočíval v odstranění proschlých větví vyšších řádů a citlivém zakrácení sekundárních výmladků. Bylo provedeno ošetření hlavových dutin a instalování dynamických lanových vazeb u starších stromů. Bylo ošetřeno 17 stromů, částka za jednotlivá ošetření se pohybovala v rozmezí 740 – 10 360 Kč. Celková částka za ošetření byla 95 590 Kč s DPH. Jeden strom byl v návrhu na pokácení. Náklady na ošetření nebyly kompenzovány žádným dotačním programem.

8.2 Rozbor nákladů

Náklady na ošetření památných stromů lze rozdělit na náklady za ošetření, které by měli hradit vlastníci pozemků, na kterých dané stromy stojí, a na náklady na označení památného stromu, které jsou plně v kompetenci Pověřené obce.

8.2.1 Náklady na ošetření

Mezi hlavní ošetření lze řadit bezpečnostní řez pro zajištění provozní bezpečnosti stromů především na místech, kde by mohlo dojít k ohrožení lidí nebo majetku. Spolu s tímto řezem se většinou provádí i řezy zdravotní pro zlepšení zdravotního stavu stromu. Jako další frekventované ošetření patří obvodová redukce koruny pohybující se v rozmezí 5 – 10 % a instalace vazeb zamezující rozlomení koruny.

Ve sledovaném období bylo zjištěno ošetření u 15 jednotek, což činí 41 % z celkové počtu ošetření. Větší procento stromů bylo za sledované období neošetřeno.

Tabulka č. 5: Počet ošetřených jednotek památných stromů PO Nymburk

Ošetřeno	Počet jednotek	Výsledná hodnota (%)
Ano	15	41
Ne	22	59
CELKEM	37	100

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tabulky č. 5 lze vyčíst, že nejvíce byly stromy ošetřovány v letech 2011 a 2015, viditelný je i nárůst ošetřování v posledních pěti letech.

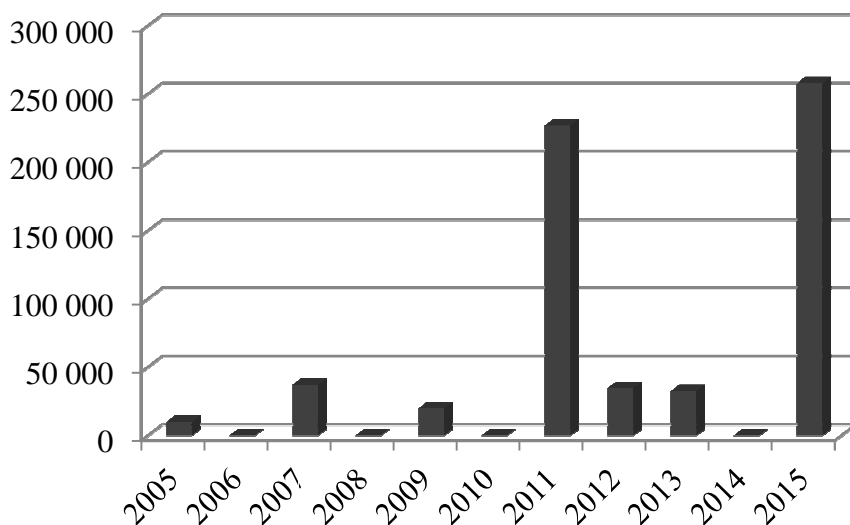
Tabulka č. 6: Celkové náklady na ošetřování v letech 2005-2015

Rok	Počet ošetřených jednotek	Náklady na ošetření celkem v Kč
2005	1	10 000
2006	0	0
2007	3	37 128
2008	0	0
2009	1	20 000
2010	0	0
2011	6	226 908
2012	3	34 800
2013	1	32 590
2014	0	0
2015	4	257 985
CELKEM	19	619 411

Zdroj: vlastní zpracování

Při grafickém zpracování lze vysledovat pravidelnost ošetřování v doporučeném intervalu cca 5 let u některých jednotek.

Graf č. 5: Vývoj celkových nákladů na ošetření v letech 2005 – 2015 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Vlastnictví pozemků, na kterých památné stromy rostou, lze rozdělit do několika skupin.

Tabulka č. 7: Počty ošetření dle vlastnictví pozemků

Vlastnictví	Počet jednotek	Ošetřených	Neošetřených
Česká republika	5	0	5
Kraj	2	1	1
Město	4	1	3
Obec	7	5	2
Církev	4	0	4
Spolek	1	1	0
Soukromá společnost	5	2	3
Soukromé – fyzická osoba	9	4	5

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 7 vyplývá, že nejvíce se o své stromy starají obce. Na druhé místo lze zařadit fyzické osoby, ale ve všech čtyřech případech ošetření za fyzické osoby zajišťovala a financovala obec, ve které se strom nachází.

Z podkladové tabulky nákladů na ošetření v Příloze č. 5 lze vyčíst, že za sledované období 2005 – 2015 nejvíce finančních prostředků vynaložila na ošetření své části historické lipové aleje obec Oskořínek, a to částku 246 700 Kč. Vysokou částku 95 590 Kč

zaplatila také obec Hrubý Jeseník za ošetření druhé části historické lipové aleje. Své památné stromy také pečlivě ošetřuje obec Hořátev, na jejímž území se nachází v současnosti 4 památné stromy a za sledované období za jejich ošetření vyplatila 114 528 Kč s DPH. Na území obce Hořátev se dále nachází v roce 2002 zrušený památný strom Topol v Hořátvi, na jehož zachování obec v roce 2011 vynaložila dalších 33 600 Kč s DPH a dále se zde nachází Švehlova lipová alej evidovaná jako Významný krajinný prvek, která byla ošetřena v roce 2015 za částku 648 000 Kč s DPH.

8.2.2 Náklady na označení

Označení památného stromu je v kompetenci pověřené obce Nymburk. Na základě terénního výzkumu byla vytvořena tabulka se stavem označení jednotlivých jednotek památných stromů, která byla dne 4. 3. 2015 předána e-mailem spolu s fotografiemi poničených tabulí zaměstnanci ve funkci správy ochrany přírody a krajiny na Odboru ŽP Městského úřadu Nymburk. Předaná tabulka viz Příloha č. 6.

Z tabulky je možné vyčíst, že 20 jednotek, tedy 54 % označení je v perfektním stavu, 7 jednotek má označení s výhradami (upadává název, chybná informace na označení) a u 10 jednotek označení zcela chybí. 27 % chybějících označení není pro pověřenou obec Nymburk nijak příznivé, doporučuji o svůj svěřený úsek lépe pečovat.

K 9. 9. 2015 byly pověřenou obcí Nymburk u dodavatele SMALTOVNA TUPESY, a.s. objednány nové smaltované tabule, viz Tabulka č. 8.

Tabulka č. 8: Objednávka označení – výroba smalt

Název zboží	Množství	Cena za m.j. (Kč)	Celkem Kč
Památné stromy	5 ks	364	1 821
Památný strom	6 ks	364	2 185
Malý státní znak zelený	10 ks	560	5 602
CELKEM K ÚHRADĚ			9 608

Zdroj: vlastní zpracování

Zároveň byla vytvořena poptávka po výrobě dřevěného stojanu včetně instalace nových označení. Zde byla oslovena organizace Český svaz ochránců přírody v obci Budiměřice, s jejíž prací má Pověřená obec Nymburk dlouholeté dobré zkušenosti. Organizace není plátcem DPH.

Nové tabule (dřevěný stojan se stříškou, kotvení do U profilu v betonovém základu) jsou objednány pro 11 jednotek, výměna plechové tabulky objednána pro 4 jednotky.

Tabulka č. 9: Objednávka označení – stojany s instalací

Název	Množství	Cena za m.j. (Kč)	Celkem Kč
Betonový základ pro stojan	11 ks	690	7 590
Nový stojan včetně montáže	11 ks	1 740	19 140
Výměna plechové tabulky	4 ks	80	320
Doprava	80 km	14	1 092
CELKEM K ÚHRADĚ			28 142

Zdroj: vlastní zpracování

Částku za výrobu a instalaci 1 ks povinné tabule s označením jednotky památných stromů bez informační části lze stanovit dle objednávek takto:

Malý státní znak	560 Kč
Označení kategorie	364 Kč
Dřevěný stojan včetně instalace ...	1 740 Kč
<u>Betonový základ pro stojan</u>	<u>690 Kč</u>
CELKEM	3 354 Kč s DPH

Nové tabule byly dodány v lednu 2016 a instalované v únoru 2016.

8.3 Využití dotačních programů

Na základě terénního výzkumu bylo zjištěno využití dotačních programů pro snížení celkových nákladů na ošetření v 7 případech u 6 jednotek. Ve všech případech bylo využito dotačního programu Středočeský Fond životního prostředí a zemědělství (SFŽPZ) poskytovaného Středočeským krajem. Nejvíce byly dotace využity v roce 2011 a největší částku obdržela obec Oskořínek na ošetření své části historické aleje, viz tabulka č. 10.

Tabulka č. 10: Využití dotačních programů při ošetření památných stromů

Fond	Rok	Žadatel	Památný strom	Částka
SFŽPZ	2005	Město Nymburk	Jasan na Husově náměstí	10 000
	2011	Město Nymburk	Jasan na Husově náměstí	15 000
	2011	Obec Hořátev	Dub v Hořátvi	99 000
			Dub u Zvěřinského potoka I.	
			Dub u Zvěřinského potoka II.	
			Lípa v Hořátvi	
2011	Obec Oskořínek	Lipové stromořadí v Oskoříнку	100 000	

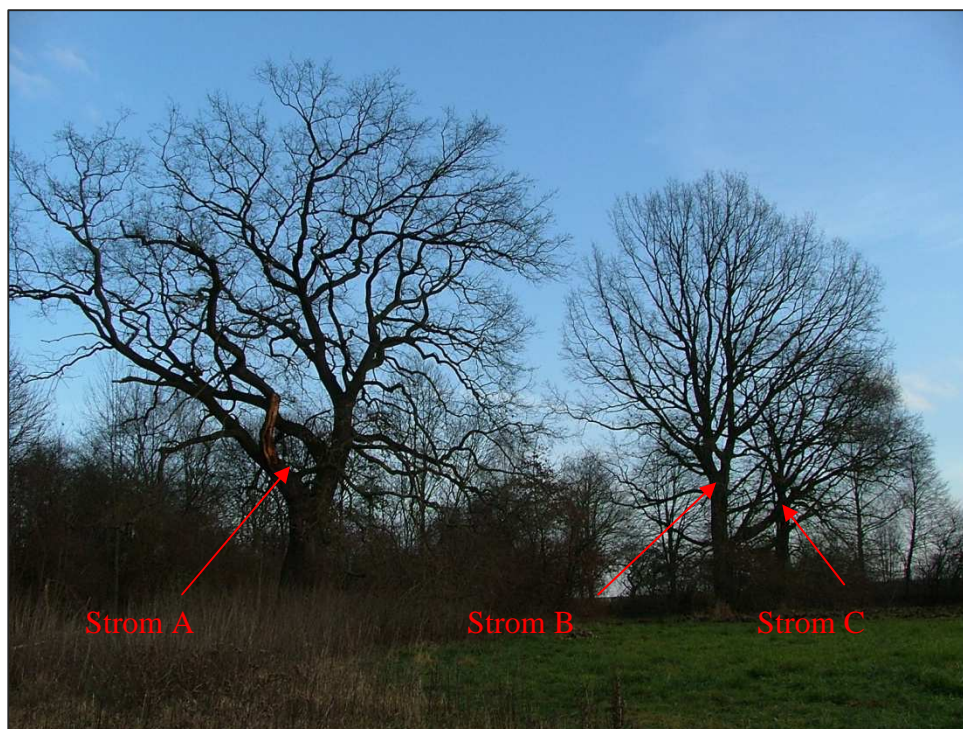
Zdroj: vlastní zpracování

9 Ošetření vybrané jednotky včetně kompenzace výdajů

9.1 Zdůvodnění výběru

Na základě první části byly určeny jednotky, které nebyly v posledních deseti letech ošetřovány. Postupným oslovováním vlastníků byl získán souhlas a nadšení pro ošetření u starosty obce Budiměřice, která vlastní pozemek, na kterém stojí jednotka s kódem 103731 a názvem Duby u Rašovic. Jedná se o skupinu 3 dubů letních, nacházející se u obce Rašovice na pravém břehu řeky Mrliny. Stromy stojí v lokalitě s názvem Topůlka, ke které vede polní cesta odbočující hned za mostem přes řeku Mrlinu z hlavní silnice vedoucí z Rašovic do obce Chleby. V roce vyhlášení (1986) byly známy pod názvem „Zajíčkovy duby“ podle tehdejšího vlastníka pozemku pana Jiřího Zajíčka. Dub je dlouhověký strom, který působí krajinnotvorně. Oblast Nymburska je silně ovlivněna zemědělskou produkcí úrodné Polabské nížiny a takovéto skupiny dubů se zde vyskytují výjimečně. Stromy rostou na zamokřeném stanovišti, v blízkosti vodního zdroje, čímž je zajištěn dostatek vláhy i v sušších obdobích. Tento faktor pozitivně ovlivňuje vitalitu jedinců, v současném odhadu stáří 120 ti let. Velmi příznivé podmínky a zdraví těchto jedinců starších sta let jsou důvodem, proč tyto přírodní památníky chránit a ošetřovat i pro příští generace. Pro další rozlišení jsou stromy označeny A, B a C.

Obrázek č. 5: Duby u Rašovic – rozlišení stromů A, B a C

Zdroj: vlastní fotografie

9.2 Ocenění vybrané skupiny památných stromů

Jak už bylo zmíněno, ocenění stromu se používá pro: ocenění dřeviny majitelem pozemku, výpočet kompenzace ekologické újmy za pokácenou dřevinu a výpočet vzniklé újmy při poškození dřeviny. V tomto případě samotnou obec Budiměřice jako vlastníka vybrané jednotky památných stromů zajímalo, jakou cenu mají jejich stromy.

Skupina stromů je hodnocena jako součet základních bodových hodnot všech stromů ze skupiny dle výpočtu pro solitérní stromy s následným krokem výpočtu indexu překryvnosti pro úpravu základní bodové hodnoty. Cena skupiny stromů je součin základní bodové hodnoty pro skupinu s cenou platnou pro daný rok. Pro výpočet je použito rozlišení stromů na A, B a C a jsou použity údaje z měření AOPK na začátku roku 2015. Podkladové tabulky k příkladu jsou v Příloze č. 7.

Základní údaje:

	Strom A	Strom B	Strom C
Druh:	Dub letní	Dub letní	Dub letní
Obvod kmene (cm):	411	403	298
Výška stromu (m):	19	33	27

Výška koruny (m):	15	25	20
Průměr koruny (m):	20	25	19
Fyziologická vitalita:	1 – mírně narušená	0 - výborná	0 - výborná
Zdravotní stav:	2 – zhoršený	0 – výborný	0 – výborný
Prvky se zvýšeným biologickým potenciálem:	Rozštípnuté dřevo, dutiny, hniloba, suché větve, zlomené větve, plodnice hub	Suché větve	Suché větve, zlomené větve
Biologický význam stanoviště:	Součást většího celku	Součást většího celku	Součást většího celku

1. Určení základní bodové hodnoty stromu

Podle rychlosti růstu daného taxonu a možnosti jeho nahrazení jsou stromy rozděleny do kategorie A nebo B. Druh kategorie lze nalézt v tabulce Seznam taxonů listnatých a jehličnatých stromů, potřebná část je vložena do Přílohy č. 7.

Z tabulky vyčteme, že druh dub letní patří do kategorie B.

Pro kategorii B je maximálním průměrem kmene 100 cm a maximální bodovou hodnotou 995 407 bodů. Pro nižší hodnoty průměru kmene použijeme metodické tabulky AOPK.

Výpočet průměru kmene ze zadané hodnoty obvodu kmene dle vzorce $d=O/\pi$.

Strom A

$d=411/3,14=130,89$ cm Průměr kmene stromu v celých cm je 131 cm.

Jelikož je průměr stromu vyšší než 100 cm, základní bodová hodnota je 995 407 bodů.

Strom B

$d=403/3,14=128,34$ cm Průměr kmene stromu v celých cm je 128 cm.

Jelikož je průměr stromu vyšší než 100 cm, základní bodová hodnota je 995 407 bodů.

Strom C

$d=298/3,14=94,90$ cm Průměr kmene stromu v celých cm je 95 cm.

Jelikož je průměr stromu nižší než 100 cm, jeho základní bodovou hodnotu vyhledáme v metodických tabulkách AOPK (část tabulek v Příloze č. 7). Pro průměr kmene 95 cm a kategorii B je základní bodová hodnota 820 285 bodů.

2. Zohlednění objemu koruny

V tomto kroku strom hodnotíme podle vytvořeného objemu koruny a srovnáváme stav zjištěný s běžným stavem (tabulkové hodnoty). Pokud je stav zjištěný větší než tabulkový, základní bodová hodnota se nemění. Pokud je zjištěný výsledek nižší než tabulkový, základní bodová hodnota se upraví (sníží) proporcionálně. U průměru kmene 100 cm a více se počítá s maximálními tabulkovými objemy korun pro jednotlivé tvary koruny. Pro nižší hodnoty průměru kmene použijeme metodické tabulky AOPK.

Strom A

Pro průměr koruny 20 m a výšku koruny 15 m jsme zjistili skutečný objem koruny 3 142 m³. Z tabulky také vychází, že tvar koruny stromu je zaoblený.

|V našem případě je maximální tabulkový objem koruny pro zaoblený tvar 1 280 m³. Stav zjištěný je tedy vyšší než tabulkový, proto základní bodovou hodnotu stromu nebudeme upravovat, základní bodová hodnota zůstává 995 407 bodů.

Strom B

Pro průměr koruny 25 m a výšku koruny 25 m jsme zjistili skutečný objem koruny 8 181 m³. Z tabulky také vychází, že tvar koruny stromu je kulovitý.

|V našem případě je maximální tabulkový objem koruny pro kulovitý tvar 1 845 m³. Stav zjištěný je tedy vyšší než tabulkový, základní bodovou hodnotu stromu nebudeme upravovat a zůstává 995 407 bodů.

Strom C

Pro průměr koruny 19 m a výšku koruny 20 m jsme zjistili skutečný objem koruny 3 780 m³. Z tabulky také vychází, že tvar koruny stromu je kulovitý.

|Z důvodu nižší hodnoty průměru kmene musíme hodnotu nalézt v tabulkách AOPK (potřebná část viz Příloha č. 7). Pro kulovitý tvar při průměru kmene 95 cm je tabulková hodnota 1 774 m³. Stav zjištěný je tedy vyšší než tabulkový, proto základní bodovou hodnotu stromu nebudeme upravovat, základní bodová hodnota zůstává 820 285 bodů.

3. Zohlednění zdravotního stavu a fyziologické vitality

Na základě zjištěného zdravotního stavu a fyziologické vitality stromu bude základní bodová hodnota upravena dle výsledného koeficientu. Tabulka koeficientů úpravy bodové hodnoty stromů dle jejich stavu je v Příloze č. 7. Výsledek se upraví na celá čísla.

Strom A

Pro zdravotní stav 2 a fyziologickou vitalitu 1 je výsledný koeficient 0,9. Základní bodová hodnota je $995\,407 \times 0,9 = 895\,866,3 = 895\,866$ bodů.

Strom B

Pro zdravotní stav 0 a fyziologickou vitalitu 0 je výsledný koeficient 1. Základní bodová hodnota je $995\,407 \times 1 = 995\,407$ bodů.

Strom C

Pro zdravotní stav 0 a fyziologickou vitalitu 0 je výsledný koeficient 1. Základní bodová hodnota je $820\,285 \times 1 = 820\,285$ bodů.

4. Zohlednění nevhodného řezu

V případě, že strom nebyl takovým řezem poškozen, se tento krok vynechává. Kvalifikovaným odhadem se určí procentuální část odebrané koruny a podle stupně regenerovatelnosti a fyziologické vitality se určí koeficient pro zohlednění nevhodného řezu, kterým se násobí (sníží) základní bodová hodnota.

V našem případě nedošlo k nevhodnému řezu koruny a tento krok vynecháváme.

5. Zohlednění polohového koeficientu

V případě památného stromu je dle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny polohový koeficient roven 2. V ostatních případech je koeficient určen dle růstových podmínek a atraktivity umístění stromu.

Strom A

Nová základní bodová hodnota je $895\,866 \times 2 = 1\,791\,732$ bodů.

Strom B

Nová základní bodová hodnota je $995\,407 \times 2 = 1\,990\,814$ bodů.

Strom C

Nová základní bodová hodnota je $820\,285 \times 2 = 1\,640\,570$ bodů.

6. Zohlednění prvků se zvýšeným biologickým potenciálem

K tomuto výpočtu přistupujeme, jen pokud byly na stromě zjištěny prvky se zvýšeným biologickým potenciálem, jejichž bodový součet je alespoň 3 body. V ostatních případech toto a další zohlednění vynecháváme a přistupujeme rovnou k výpočtu hodnoty stromu. Obzvlášť hodnotné prvky (rozštípnuté dřevo a trhliny, dutiny, hniloba, suché větve) s rozsáhlým charakterem hodnotíme 2 body, ostatní prvky mají

hodnotu 1 bod. V našem příkladu byly detekovány 3 a více prvků pouze u stromu A a to prvky bez rozsáhlého charakteru: rozštípnuté dřevo a trhliny (1 bod), dutiny (1 bod), hniloba ve kmeni (1 bod), suché větve v koruně (1 bod), zlomené větve (1 bod), plodnice hub (1 bod).

Celkem bylo na stromě nalezeno 6 typů prvků se zvýšeným biologickým potenciálem s celkovou bodovou hodnotou 6 bodů. Tabulka koeficientů pro počet bodů dle výskytu prvků se zvýšeným biologickým potenciálem je vložena do Přílohy č. 7.

Zjištěným koeficientem násobíme základní bodovou hodnotu z kroku 1. Zaokrouhlujeme na celá čísla. Pro hodnotu 6 bodů je koeficient 0,15 $995\,407 \times 0,15 = 149\,311$ bodů

7. Zohlednění stanoviště a významu taxonu stromu

K tomuto výpočtu opět přistupujeme, jen pokud byly na stromě zjištěny prvky se zvýšeným biologickým potenciálem, jejichž bodový součet je alespoň 3 body. Výpočet se tedy týká opět pouze stromu A. Biologický význam taxonu zjistíme v tabulce Seznam taxonů listnatých a jehličnatých stromů – duby a příslušný koeficient v tabulce koeficientů zohledňující biologický význam stanoviště a taxonu (obojí viz Příloha č. 7).

Pro dub letní je biologický význam taxonu „vysoký“, v našem případě se jedná o strom jako součást většího celku, z tabulky koeficientů lze vyčíst hodnotu 0,6. Násobíme základní bodovou hodnotu z předchozího kroku $149\,311 \times 0,6 = 89\,586,6 = 89\,587$ bodů.

8. Základní bodová hodnota stromu s prvky se zvýšeným biolog. potenciálem

Celková základní bodová hodnota pro strom s prvky se zvýšeným biologickým potenciálem je rovna součtu základní bodové hodnoty z kroku č. 5 (Zohlednění polohového koeficientu) a z předchozího kroku. Celková základní bodová hodnota stromu A je $1\,791\,732 + 89\,587 = 1\,881\,319$ bodů.

9. Vyčíslení základní bodové hodnoty skupiny stromů

Skupina stromů je hodnocena jako součet základních bodových hodnot všech stromů ze skupiny z předchozích výpočtů.

Strom A 1 881 319 bodů

Strom B 1 990 814 bodů

Strom C 1 640 570 bodů

CELKEM ... 5 512 703 bodů

Základní bodová hodnota skupiny je 5 512 703 bodů.

10. Výpočet indexu překryvnosti

Index překryvnosti je dán porovnáním součtu průmětů korun všech přítomných stromů s velikostí plochy porostu. Výsledná hodnota se zaokrouhluje na 2 desetinná čísla.

Průmět koruny každého stromu je dán vztahem $P = \pi \times (d/2)^2$, kde d je průměr koruny v m.

Výpočet průmětů: $Strom A = \pi \times (20/2)^2 = 314,16 \text{ m}^2$, $Strom B = \pi \times (25/2)^2 = 490,87 \text{ m}^2$,

$Strom C = \pi \times (19/2)^2 = 283,53 \text{ m}^2$

Součet průmětů všech korun stromů je $314,16 + 490,87 + 283,53 = 1\,088,56 \text{ m}^2$.

Výměra skupiny je určena na $1\,875 \text{ m}^2$.

Index překryvnosti $I_p = 1\,088,56 / 1\,875 = 0,5806 = 0,58$

11. Úprava základní bodové hodnoty dle koeficientu překryvnosti

Dle hodnoty indexu překryvnosti nalezneme v tabulce Koeficient překryvnosti umístěné v Příloze 7 hodnotu koeficientu. Pro hodnoty indexu do 1,10 má koeficient hodnotu 1. Základní bodová hodnota skupiny je $5\,512\,703 \times 1 = 5\,512\,703$ bodů.

12. Výpočet hodnoty stromu

Hodnota stromu je určena vynásobením celkové základní bodové hodnoty cenou bodu platnou pro daný rok. Zaokrouhluje se na celé koruny.

Cena bodu se stanovuje na základě inflačního koeficientu zveřejňovaného každoročně Českým statistickým úřadem. Zaokrouhluje se na dvě desetinná čísla. Cena bodu pro rok 2015 = $1,063 \times 1,01 \times 1,015 \times 1,019 \times 1,033 \times 1,014 \times 1,004 = 1,17$

Tabulka č. 11: Vývoj hodnoty bodu pro výpočet hodnoty stromu od roku 2008

Rok	Inflace (%)	Cena bodu (Kč)
2008	6,3	1
2009	1	1,06
2010	1,5	1,07
2011	1,9	1,09
2012	3,3	1,11
2013	1,4	1,15
2014	0,4	1,16
2015	0,3	1,17

Zdroj: Vlastní zpracování

Výpočet pro rok 2015: $5\,512\,703 \times 1,17 = 6\,449\,862,51 = 6\,449\,863$ Kč

Hodnota skupiny stromů Duby u Rašovic pro rok 2015 je 6 449 863 Kč.

Vzhledem ke složitosti výpočtu je výhodnější využít možnosti automatického výpočtu pomocí internetové aplikace pro výpočet oceňování dřevin od AOPK. Je k dispozici zdarma a anonymně na internetových stránkách www.ocenovanidrevin.nature.cz. Pro kontrolu byl do této aplikace zadán výše uvedený příklad a výsledný protokol ve formátu .pdf je uložen v Příloze č. 8.

9.3 Navržená opatření k ošetření skupiny Duby u Rašovic

Stromy v předchozích letech nebyly ošetřovány a došlo k zahuštění korun. Jedinci jsou vitální, bez viditelného zdravotního problému. V korunách stromů není nutný zásah většího rozsahu (snižování těžiště koruny, omlazení), z korun bude odstraněno velké množství suchých a zalomených větví. Prosvětlením koruny dojde ke zmenšení náporové plochy, odstranění vertikálně rostoucích a křížících se větví zvětší možnost provanutí větrem. Zmenší se riziko dalšího rozlamování vrcholu a obvodu koruny bez ohrožení zdravotní, bezpečnostní a statické stability stromu. Estetická funkce bude zachována.

Cílem navrhovaného opatření vyřezání náletů a vyčištění prostoru pod památnými stromy, následně provedení zdravotně-bezpečnostního odlehčovacího řezu u všech tří stromů a silnějšího odlehčovacího řezu levé části stromu A z důvodu zachování statiky. U stromu A bude ošetřena ulomená větev a větev silně zasažená bleskem, ve které se vytvořila dutina pod větvením. U stromu C je viditelná zalomená větev s dutinou a zmnožení větvení po ulomené větvi. Ošetření bude provedeno lezeckou technikou certifikovaným arboristou. Rozpočet ošetření stromů je navržen v Tabulce č. 12.

Předpokládaný časový harmonogram:

Březen 2015 – vydání souhlasu k ošetření památného stromu

Březen 2015 – žádost o dotace

Květen 2015 – výběrové řízení na zhotovitele

Červen 2015 – vyjádření o přidělení / nepřidělení dotace

Červenec 2015 - září 2015 – realizace

Tabulka č. 12: Návrh rozpočtu ošetření Dubů u Rašovic

	MJ	Jedn. cena (Kč)	Počet	Celkem bez DPH (Kč)	DPH (Kč)	Celkem s DPH (Kč)
Ošetření stromu A	ks	9 000	1	9 000	1 890	10 890
Ošetření stromu B	ks	11 000	1	11 000	2 310	13 310
Ošetření stromu C	ks	10 000	1	10 000	2 100	12 100
Vyřezání náletů v ochranném pásmu	m ²	3	670	2 010	422	2 432
Štěpkování	Kč/m ³	480	40	19 200	4 032	23 232
CELKEM				51 210	10 754	61 964

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové náklady za ošetření jednotky Duby u Rašovic činí 61 964 Kč s DPH.

9.4 Postup ošetření včetně kompenzace z dotačního programu

Jelikož se jedná o stromy chráněné státem dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, je pro ošetření stromů třeba souhlas věcně a místně příslušného úřadu. Před jakýmkoliv kroky ohledně ošetření je tedy nutné získat tento souhlas. Pokud chceme náklady na ošetření kompenzovat dotačními programy, je třeba přesně dodržovat termíny a postupy dané dárce finančních prostředků. Samotné ošetření je provedeno na základě výběrového řízení a v předem určeném vhodném termínu. V případě uznání dotace jsou finanční prostředky vyplaceny po převzetí a vyúčtování prací ve stanoveném termínu.

Postup ošetření včetně kompenzace z dotačního programu:

1. Podání žádosti o vydání souhlasu k ošetření památného stromu u místně a věcně příslušného úřadu (dle § 46 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.)
2. Rozhodnutí místně a věcně příslušného úřadu

Další kroky jen v případě udělení souhlasu v bodě 2.

3. Výběr dotačního programu a podání žádosti o poskytnutí finančních prostředků
4. Rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků

5. Výběrové řízení dodavatele odborného ošetření (tento krok není podmíněn rozhodnutím o poskytnutí finančních prostředků v případě možnosti vlastního financování celé částky za ošetření)
6. Realizace ošetření
7. Převzetí a vyúčtování prací

9.4.1 **Žádost o vydání souhlasu k ošetření památného stromu**

Duby u Rašovic věcně a místně přísluší odboru životního prostředí Městského úřadu Nymburk. Formulář s žádostí o vydání souhlasu k ošetření památného stromu je dostupný na internetových stránkách úřadu <http://www.mesto-nymburk.cz/index.php?sekce=2&zobraz=formulare>. Do formuláře se vyplňují údaje o žadateli, o památném stromu, důvod ošetření památného stromu, způsob ošetření památného stromu, vyjádření případných spoluvlastníků, datum a podpisy žadatelů a doporučené přílohy. Mezi doporučené přílohy patří výpis z katastru nemovitostí, snímek pozemkové mapy a projektová dokumentace. Vzor žádosti je umístěn v Příloze č. 9.

Žádost od obce Budiměřice obdržel odbor životního prostředí Městského úřadu Nymburk dne 11. 2. 2015. Žádost obsahovala jako přílohu projektovou dokumentaci Zdravotní údržba skupiny památných stromů vypracovanou místním arboretem. Dne 27. 2. 2015 proběhla schůzka ohledně posouzení správním orgánem na místě výskytu skupiny památných stromů pro udělení souhlasu. Souhlas k ošetření památných stromů se obci Budiměřice uděluje k 2. 3. 2015 za splnění následujících podmínek:

- Ošetření památných dřevin bude provedeno odbornou arboristickou firmou podle předložené dokumentace
- Bude proveden zdravotní a bezpečnostní řez, z korun stromů budou odstraněny suché, poškozené a nalomené větve
- Bude vyčištěno úžlabí od nánosů listí a okolí stromů od keřů a náletových dřevin
- Po ošetření skupiny památných stromů bude orgán ochrany přírody a krajiny informován z důvodu kontroly provedení ošetření.

9.4.2 **Poskytnutí finančních prostředků**

Obec Budiměřice včetně obce Rašovice spadá do působnosti Místního akčního sdružení Svatojiřský les. Tento spolek vznikl v roce 2006 a od roku 2009 se podílí

na implementaci Programu rozvoje venkova ČR metodou LEADER, realizaci vlastních projektů z různých dotačních zdrojů, dotačnímu poradenství, propagaci aktivit cestovního ruchu, pořádání kulturních a vzdělávacích akcí, podpoře regionálních produktů a strategickému plánování na úrovni obcí²⁹. Pro získání informací k nejvýhodnějšímu dotačnímu programu pro naši záležitost byl kontaktován manažer MAS Ing. Beneš. Bohužel MAS nemá s dotacemi na ošetření památných stromů zkušenosti a pro takto malý projekt doporučil pouze dotační titul Středočeského kraje – Středočeský fond životního prostředí a zemědělství. Středočeský kraj má pro elektronické podávání žádostí o dotace do všech 10 krajem nabízených fondů centrální internetovou aplikaci eDotace dostupnou na <http://dotace.kr-stredocesky.cz/>. je možno podat žádost o poskytnutí dotací, ale za všechny nabízené fondy pouze jednu žádost na časově určenou výzvu. Vzhledem k tomu, že obec Rašovice bude v tomto systému ve stejné výzvě žádat ze Středočeského fondu rozvoje obcí a měst o poskytnutí dotací na stavbu chodníků, není možné tohoto dotačního titulu využít.

Kontaktováním AOPK ČR byl doporučen Program péče o krajinu, podprogram B - Volná krajina. Z programu je možné získat zpět až 100 % nákladů. Žádost o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu je možné podávat na základě časově omezené výzvy zveřejňované na internetových stránkách MŽP ČR a AOPK ČR. Např. pro rok 2016 je výzva umístěna na internetových stránkách http://www.mzp.cz/cz/program_pece_o_krajinu_vyzva_2016 s časovým omezením pro podávání žádostí do 29. 1. 2016. Vzor žádosti je v Příloze č. 10.

Podání žádosti o poskytnutí finančních prostředků

Obec Budiměřice využila výzvy pro rok 2015 s časovým omezením do 20. 3. 2015. Žádost o poskytnutí finančních prostředků je ke stažení na internetových stránkách zveřejněné výzvy. Do formuláře se doplňují údaje: žadatel, předmět žádosti, popis a zdůvodnění opatření, výše požadovaných finančních prostředků. Přílohy povinné k žádosti:

1. Zdůvodnění předmětu žádosti, včetně objasnění efektu navrhovaného opatření
2. Dokumentace navrhovaného opatření včetně položkového rozpočtu – projekt

²⁹ <http://www.svatojirskyles-mas.cz/mas/ds-50/p1=51>

3. Čestné prohlášení žadatele o vypořádání majetkových vztahů.
4. Časový harmonogram popisu prací.
5. Vyjádření místně a věcně příslušného orgánu ochrany přírody - rozhodnutí k ošetření památného stromu

Žádost včetně povinných příloh byla poslána poštou k 19. 3. 2015, požadovaná výše finančních prostředků v částce 61 694 Kč s DPH (viz rozpočet v Tabulce 11). Od 1. 1. 2015 došlo ke změně struktury AOPK ČR a nově oblast Nymburska spadá pod Regionální pracoviště Správy CHKO Kokořínsko - Máchův kraj, kam byla i žádost poslána.

Rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků

Obec Budiměřice obdržela rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu pro rok 2015 ke dni 19. 6. 2015, tři měsíce od odeslání žádosti. Nedílnou součástí rozhodnutí je Příloha č. 1 obsahující podmínky čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu v 20 bodech. Rozhodnutí včetně Přílohy č. 1 viz Příloha č. 11. Přiznaná podpora: 56 % uznaných nákladů, výše podpory 29 010 Kč.

Cílem opatření je vyřezání náletů a křovin v prostoru pod korunami stromů a následné provedení zdravotního řezu u trojice památných stromů. U stromu A je opatření upraveno na redukční řez lokální z důvodu stabilizace stromu. V korunách stromů je větší množství suchých větví a mechanických zlomů, proto ošetření skupiny je považováno za smysluplné. Celkové náklady byly žadatelem stanoveny na 51 210 Kč (bez DPH), je doporučeno uvolnění částky 29 010 Kč a to:

- Na ošetření stromu A – navržena částka 9 000 Kč, vzhledem ke zjištěné skutečnosti je částka považována za adekvátní
- Na ošetření stromu B – navržena částka 11 000 Kč, s ohledem na dobrý stav stromu a jeho velikost je navrženo snížení částky na 10 000 Kč
- Na ošetření stromu C – navržena částka 10 000 Kč, s ohledem na dobrý stav stromu a jeho velikost je navrženo snížení částky na 8 000 Kč
- Vyřezání náletových dřevin v ochranném pásmu stromů bude uhrazeno v navržené částce 2 010 Kč
- Štěpkování vyřezané dřevní hmoty nebude dotováno, možno kompenzace prodejem štěpky, navrženo jako vhodná spoluúčast vlastníka na akci

Tabulka č. 13: Návrh poskytnutí finančních prostředků

	Požadovaná částka (Kč)	Navržená částka (Kč)
Ošetření stromu A	9 000	9 000
Ošetření stromu B	11 000	10 000
Ošetření stromu C	10 000	8 000
Vyřezání náletů v ochranném pásmu	2 010	2 010
Štěpkování	19 200	0
CELKEM	51 210	29 010

Zdroj: Vlastní zpracování

Termín realizace navrhovaných opatření je stanoven do 30. 9. 2015. Z důvodu převzetí a vyúčtování prací je nutno po provedení prací kontaktovat regionální pracoviště AOPK ČR. Nebudou-li práce převzaty do stanoveného termínu, nebude dotace proplacena.

9.4.3 Výběrové řízení dodavatele odborného ošetření

K datu 10. 8. 2015 obec Budiměřice zveřejnila na svých internetových stránkách www.budimerice.cz Výzvu k podání nabídky na odborné ošetření památných dubů v Rašovicích jako veřejnou zakázku malého rozsahu a oslovila 5 odborných arboristických firem. Součástí výzvy jsou údaje o zadavateli, předmět zakázky, termín, místo plnění zakázky, předpokládaná cena zakázky, kvalifikační předpoklady, prokazování kvalifikace, způsob zpracování nabídkové ceny, zadávací dokumentace, platební podmínky, záruční podmínky, místo a termín předložení nabídek, hodnotící kritéria, způsob hodnocení nabídek, závaznost nabídky, povinné náležitosti nabídky a část ostatní.

Nedílnou součástí výzvy je Smlouva o dílo, sloužící jako zadávací dokumentace.

Termín realizace je stanoven na 7. – 20. 9. 2015, předpokládaná cena zakázky je 34 000 Kč bez DPH (41 140 Kč s DPH) a tato částka je nepřekročitelná. Předmět musí provést certifikovaný arborista s certifikátem ETW (European Tree Worker) nebo ČCA (Český certifikovaný arborista), kopie certifikátu bude Přílohou č. 2 Smlouvy o dílo.

Nabídka musí obsahovat: identifikaci uchazeče, nabídkovou cenu, prostou kopii výpisu z Obchodního nebo Živnostenského rejstříku, seznam nejméně 2 realizovaných zakázek minimálně polovičního rozsahu v posledních 2 letech, čestné prohlášení a vyplněnou a podepsanou Smlouvu o dílo. Uchazeči předloží písemnou nabídku osobně

nebo poštou nejpozději do 21. 8. 2015 na Obecní úřad Budiměřice, v uzavřené obálce s nápisem NEOTEVÍRAT – nabídka: „Odborné ošetření památných dubů v Rašovicích“ a musí obsahovat název a adresu uchazeče. Hodnotícím kritériem je kupní cena.

Na základě výzvy obec Budiměřice obdržela k požadovanému datu 3 nabídky. Hodnotící komise se sešla k datu 24. 8. 2015 ve složení: starosta, pracovníce OÚ a externí člen. Jedna z nabídek musela být z výběrového řízení vyřazena, protože byla zaslána elektronicky, ačkoliv ve výzvě byl požadován způsob doručení poštou nebo osobně. Ostatní nabídky byly kompletní a splňovaly podmínky uložené v zadání veřejné zakázky. Dle hodnotícího kritéria (kupní cena) lze nabídkám přiřadit váhy a určit pořadí.

Tabulka č. 14: Hodnocení nabídek dle hodnotícího kritéria

	Cena s DPH (Kč)	Váha (%)	Pořadí
Nabídka č. 1	32 670	100	1
Nabídka č. 2	37 750	86,5	2

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvýhodnější byla vybrána nabídka č. 1 s nabídkovou cenou 32 670 Kč s DPH.

9.4.4 Realizace ošetření

K ošetření stromů došlo v termínu 7. – 11. 9. 2015. Celkově se ze všech 3 stromů odstranilo 22 m³ volně ložených větví a v ochranných pásmech bylo vyčištěno od náletů.

U stromu A byl proveden zdravotní řez v rozsahu daném arboristickými standardy, nebyla provedena lokální redukce z důvodu odstranění velkého množství dřevní hmoty cca 8 m³ volně ložených větví (cca 2 t dřevní hmoty).

Stromy B a C byly ošetřeny dle arboristických standardů, na jejichž základě byl proveden zdravotní řez větví:

- strukturálně nevhodných
- s tlakovými vidlicemi či jinak narušeným větvením
- nevhodně postavených (vrůstajících do koruny, křížících se větví apod.)
- mechanicky poškozených, zlomených, se sníženou stabilitou
- napadených chorobami či škůdci,
- usychajících a suchých

Obrázek č. 6: Fotografie před ošetřením a po ošetření

Zdroj: Vlastní fotografie

9.4.5 Převzetí a vyúčtování prací

Po provedení prací byla kontaktována AOPK ČR k převzetí a vyúčtování prací. Ke dni 23. 9. 2015 bylo provedeno terénní šetření pověřenými zástupci AOPK ČR a vytvořen Protokol o převzetí realizovaných opatření. Z protokolu vyplývá, že činnosti a opatření odpovídají předmětu rozhodnutí s následujícími výhradami:

1) Ošetření všech tří památných stromů bylo provedeno pouze bezpečnostním řezem (minimální varianta zdravotního řezu). Oproti smlouvě nebyl proveden zdravotní řez tak, jak je definován standardy AOPK ČR, Řez stromů, SPP A02 002:2013. Provedený řez odpovídá dle standardů řezu bezpečnostnímu.

2) Lokální redukce z důvodu stabilizace nebyla u stromu A vůbec provedena.

Vyjádření AOPK ČR: Změny lze považovat za akceptovatelné, neboť se jedná o stromy ve volné krajině, kde nehrozí akutní ohrožení zdraví osob a škody značného rozsahu případným pádem stromu či větví (zejména strom A). Vzhledem k menší náročnosti bezpečnostních řezů oproti řezům zdravotním a neprovedení lokální redukce, je nutné snížení příspěvku přiznaného rozhodnutím na částku 6 000 Kč na strom. Sběrné místo doporučuje uvolnit částku 20 010 Kč finanční podpory.

Tabulka č. 15: Přiznaná částka poskytnutých finančních prostředků

	Požadovaná částka (Kč)	Navržená částka (Kč)	Přiznaná částka (Kč)
Ošetření stromu A	9 000	9 000	6 000
Ošetření stromu B	11 000	10 000	6 000
Ošetření stromu C	10 000	8 000	6 000
Vyřezání náletů v ochranném pásmu	2 010	2 010	2 010
Štěpkování	19 200	0	0
CELKEM	51 210	29 010	20 010

Zdroj: Vlastní zpracování

Částka poskytnutých finančních prostředků byla obci Budiměřice vyplacena v prosinci 2015. Obec zahájila jednání s dodavatelem arboristických prací o poskytnutí slevy z ceny díla z původní nabídkové částky 32 670 Kč s DPH na částku 21 790 Kč s DPH na základě vyjádření AOPK ČR a reálně poskytnutých finančních prostředků. Dodavatel na tento kompromis nebyl ochoten přistoupit a poslal vyjádření k realizaci prací zpět na AOPK ČR. Vzhledem k nulové další reakci AOPK ČR a časovému tlaku se dodavatel s obcí dohodli na vyplacení původně navržené částky na poskytnutí finančních prostředků v částce 29 010 Kč s DPH. Částka byla uhrazena v lednu 2016.

9.5 Vize do budoucna

Smyslem ošetření památných Dubů u Rašovic nebylo pouze samotné zajištění ochrany přírodní památky, ale i vytvoření příjemného místa jako cíle procházek občanů a návštěvníků obce Rašovice. Místo bylo po samotném ošetření vybaveno lavičkou z vibrolitého betonu se vzhledem dřevěného prvku v celkové hodnotě 6 018 Kč s DPH. V rámci zakončovacích prací je plánován také prořez křoví v mezeře mezi stromy, kde bude ponechán pouze malý dub, který zde neplánovaně vyrůstá jako doplnění skupiny dubů. Dořešeno také bude doplnění místa o informační tabuli. Na tyto činnosti má obec v návrhu rozpočtu pro rok 2016 vyčleněno 8 000 Kč. Místo pak bude pravidelně ošetřováno sečením trávy, likvidací případných náletů a sběrem odpadků. Na tuto běžnou údržbu obec odhaduje do budoucna částku 2 000 Kč za rok.

Obrázek č. 7: Instalovaná lavička

Zdroj: Vlastní fotografie

Vizí pana starosty je celkové zkrášlení místní lokality Topůlka, obnovení lesní cesty vedoucí k nedaleko ležícímu historickému dvoru Havransko a památnému stromu Havranský dub. Nedaleko dubů se na této cestě také nachází zajímavá vrba bílá úctyhodného obvodu 875 cm (není vyhlášena památným stromem). V rámci regionálního rozvoje je reálná vize vytvoření stezky pro pěší a především cyklostezky po hrázi řeky Mrliny mezi městy Jičín a Nymburk v projektu GREENWAY MRLINA, představovaného na [www stránkách www.gwmrlina.cz](http://www.gwmrlina.cz), která by zasahovala i umístění Dubů u Rašovic.

10 Výsledky a diskuse

Všech 37 jednotek památných stromů evidovaných v ÚSOP pod Pověřenou obec Nymburk bylo terénním šetřením nalezeno. Mezi jednotkami jsou zde nejvíce zastoupeny duby v počtu 10 jednotlivých stromů a 2 skupiny, na druhém místě lípy v počtu 5 jednotlivých stromů, 3 skupiny líp a 1 alej rozdělená na 3 jednotky. Mezi další rozšířené patří skupiny jírovců (3 jednotky), topoly ve 2 jednotkách (1x skupina, 1x jednotlivý strom) a hrušně a buky v počtu 2 jednotlivých stromů. Po jednom jsou zde ještě zastoupeny jasan, jinan, dřín, kaštanovník a liliovník. Pokud bychom počítali počet jedinců, pod PO Nymburk spadá celkem 115 jedinců v největší míře zastoupené lípami (lipová alej Oskořínek - Hrubý Jeseník celkem 55 líp). Pouze u 1 jednotky bylo zjištěno, že stromy jsou již mrtvé (Lípy na Kuncberku).

Praktická část měla za cíl zjistit, zda vlastníci pozemků, na kterých roste památný strom, plní své povinnosti dané zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Pro toto zjišťování bylo určeno období 2005 – 2015. A to z důvodu aktuálnosti stavu stromů, větší flexibility s očekávanou nižší frekvencí ošetřování a z důvodu 5-letého doporučeného intervalu mezi jednotlivými ošetřeními. Při terénním výzkumu byl posuzován zdravotní stav stromů a především dotazováni vlastníci pozemků s památnými stromy. Z celkového počtu 37 jednotek byla větší část neošetřena (22 jednotek), ošetření bylo zjištěno pouze u 15 jednotek. Ve většině případů byl proveden bezpečnostně-revitalizační řez. Za sledované období bylo na 15 jednotkách provedeno 19 ošetření, nejvíce ošetření proběhlo v roce 2011 (6 x) a pak v roce 2015 (4x). Nejčastěji o své stromy pečují obce, což je dáno umístěním stromů přímo v obci s nutností zabezpečit zdraví a majetek svých občanů. Nejvíce se o svůj strom stará město Nymburk, které Jasan na Husově náměstí nechalo za sledované období ošetřit 3x (v roce 2005, 2011 a 2015) v celkové částce $10\,000 + 16\,548 + 19\,645 = 46\,193$ Kč. O svou část historické lipové aleje vzorně pečuje také obec Oskořínek, která ji ve sledovaném období nechala ošetřit 2x (2011 a 2015) v celkové částce $132\,960 + 113\,740 = 246\,700$ Kč, s výsledováním dalšího předchozího ošetření v roce 2003 v částce 113 948 Kč. Mezi další obce, které se o své stromy vzorně starají, patří obec Hořátev, která stromy nechala ošetřit v roce 2007 a 2011 v celkové částce $37\,128 + 77\,400 = 114\,528$ Kč.

Pravidelné ošetřování památných stromů je důležité především tam, kde hrozí narušení provozní bezpečnosti stromů, kde je zřejmě a bezprostředně ohroženo zdraví osob nebo hrozí škoda na majetku velkého rozsahu. Větší část stromů (21 jednotek) se nachází v místech obydlených lidmi, 16 jednotek se nachází v neobydlených zónách např. na poli, v lese. Z 21 jednotek v obydlených oblastech bylo ošetřeno 12 z nich. Z jednotek mimo obydlená území byly ošetřeny pouze 2 jednotky, a to Doubravanská lípa z nutnosti zachování stromu a Duby u Rašovic, jejichž ošetření je zpracováno v rámci této diplomové práce. Z tohoto jasně vyplývá, že více se vlastníci starají o stromy, kde by hrozilo ohrožení osob a majetku.

Z celkového počtu 19 ošetření bylo pro snížení nákladů využito dotačních programů pouze v 8 případech (včetně zpracovaného případu v rámci DP). Nejvíce využívaným dotačním programem je Středočeský Fond životního prostředí a zemědělství poskytovaný Středočeským krajem. Opět dotace nejvíce využilo město Nymburk, obec Oskořínek a obec Hořátev.

Stav označení památných stromů byl v době terénního šetření neuspokojivý. Značení v pořádku bylo nalezeno u 20 jednotek (z 37 celkem), tedy 54 % označení bylo v požadovaném stavu. 7 jednotek mělo označení s výhradami (upadává název, chybná informace na označení) a u 10 jednotek označení zcela chybělo. Na základě těchto zjištění PO Nymburk vytvořila objednávku v částce 9 608 Kč za smaltové tabule a 28 142 Kč za výrobu a instalaci dřevěných podkladů na cedule. Celkem tedy PO Nymburk uhradila za uvedení označení do uspokojivého stavu 37 750 Kč. Z uvedených objednávek lze vyčíst cenu za 1 ks označující tabule 3 354 Kč. V únoru 2016 byly chybějící tabule ke stromům doplněny, značení s výhradami bylo upraveno.

Jelikož bylo v práci často čerpáno z informací uvedených v ÚSOP, nelze se nezmínit o aktuálnosti této evidence. Celkem v 11 případech byly zjištěny nejasnosti v evidovaném pozemku, na kterém se strom nachází. Z toho v 7 případech stromy rostou na jiném pozemku, než je uveden v evidenci, v 1 případě bylo zaměněno katastrální území, ve 2 případech stromy rostou na více pozemcích, než je uvedeno a v 1 případě na méně pozemcích, než je uvedeno. Tyto chyby pravděpodobně vznikly už při prvotním zápisu z vyhledávacích dokumentů. O těchto nejasnostech byla informována PO Nymburk. Ve 4 případech nesouhlasí počet evidovaných současných jedinců s počtem skutečných

jedinců. Ve 2 případech byla v evidenci dokonce zmínka o odpamátnění jedince v roce 2009, ke kterému ale dosud nedošlo. Většina údajů ke stromům PO Nymburk je vztažena k roku 2009. Např. u jednotky Duby u Rašovic je dosud v evidenci poslední měření z roku 2000, ačkoliv tyto stromy z důvodu žádosti o dotace sama AOPK ČR v dubnu 2015 přeměřovala. O ošetření, na které byly tyto dotace přes AOPK ČR poskytnuty, a bylo vyúčtováno v září 2015, zde také není zmínka. V ÚSOP není evidováno ani jedno ze zjištěných ošetření za posledních 10 let. Veškeré uvedené informace o ošetření byly datovány před rokem 2000.

Dalším cílem této práce bylo ošetření jednotky památných stromů Duby u Rašovic včetně získání dotací na toto ošetření. Dle metodiky AOPK ČR pro oceňování stromů byla vypočtena hodnota těchto 3 dubů v částce 6 449 863 Kč. Na ošetření byl kladně udělen souhlas od PO Nymburk. Bylo vyřízeno poskytnutí finančních prostředků z dotačního Programu péče o krajinu pro rok 2015 poskytovaného MŽP ČR a zajišťovaného AOPK ČR, akorát v nižší částce, než bylo očekáváno (56 % uznaných nákladů). Památné stromy byly úspěšně ošetřeny od vybrané arboristické firmy v září 2015 a dovyúčtovány dotace. Bohužel z důvodu nespokojenosti AOPK ČR se způsobem ošetření bylo z dotací nakonec kompenzováno pouze 39 % uznaných nákladů. Ani toto však nezkazilo dobrý pocit z ošetření těchto krásných stromů a především vytvoření příjemného místa pro občany a návštěvníky obce Rašovice. Potěšením bylo i poděkování od starosty obce Budiměřice za spolupráci na projektu na internetových stránkách obce <http://www.budimerice.cz/news/osetreni-pamatnych-dubu-v-rasovicich/>.

Vyhodnocení hypotéz:

Hypotéza č. 1 - Plní vlastníci pozemků s výskytem památných stromů povinnosti ochrany a ošetřování těchto stromů vyplývající ze zákona o ochraně přírody a krajiny.

Z 37 jednotek památných stromů PO Nymburk bylo v období 2005 – 2015 ošetřeno 15 jednotek. 22 jednotek, tedy skoro 60 % ze všech jednotek PO Nymburk, ošetřeno nebylo. Odpovědí na hypotézu tedy je, že vlastníci památných stromů PO Nymburk ze 60 % neplní své povinnosti, hypotézu tedy nelze potvrdit. Otázkou zůstává vymahatelnost této povinnosti zákonem.

Hypotéza č. 2 - Je složitost získání dotace na ošetření památného stromu negativní vahou při rozhodování o ošetření památného stromu.

Dotačních programů bylo využito v 8 z 19 vysledovaných ošetření. Jak u města Nymburk, tak u obce Oskořínek, došlo k poslednímu ošetření památných stromů bez použití dotací, ačkoliv již dříve měli s dotacemi zkušenosti. Hypotézu lze tedy zamítnout. Stromy se budou i nadále ošetřovat i bez dotací. Ty jsou pouze jakousi „třešničkou na dortu“ cíle ošetřit památný strom.

11 Závěr

Vytyčené cíle práce byly splněny. Všechny památné stromy evidované v Ústředním seznamu ochrany přírody pod Pověřenou obec Nymburk byly úspěšně nalezeny, byl zdokumentován jejich stav a osloveni vlastníci. Ze zjištěných údajů se dá tvrdit, že vlastníci této části regionu se o své stromy starají pouze cíleně. Jsou ošetřovány stromy nacházející se u lidských sídel, kde by mohlo hrozit selhání stromu s ublížením na lidském zdraví a na majetku. Ale už je poněkud pozapomínáno na stromy mimo obydlenou oblast. Jsou zachraňovány na poslední chvíli, a jak vypovídá marná snaha o zachování Doubravanské lípy, je někdy už pozdě. Je škoda Líp na Kuncberku, že ač součást kulturní archeologické památky, na ně bylo zapomenuto a jsou nenávratně pryč. Je škoda každého památného stromu, který pamatuje naši historii a je součástí našich i příštích životů.

I proto je potěšitelné ošetření Dubů u Rašovic. Ačkoliv se nenachází v těsné blízkosti lidských sídel, nebylo na ně zapomenuto. Místo, které bylo zarostlé a plné popadaných stromů, dostalo novou tvář a mění se v příjemné místo pro vycházky místních občanů a i občanů ze sousedních obcí. Památné stromy, ke kterým se nedalo dostat, jsou nyní dostupné a je pod jejich korunami vytvořené místo na posezení. Bylo by příjemné vytvořit takovýchto oáz klidu v naší republice více, aby si lidé měli kde odpočinout, zrekreovat se a nabít síly. Vždyť procházkou do lesa, za stromy, a nejen těmi památnými, člověk nic nezkaží. Ba naopak, posílí tím své zdraví pohybem a čerstvým vzduchem.

Proto doufám, že tato diplomová práce by mohla poskytnout informace i dalším vlastníkům pozemků s památnými stromy, aby věděli, jak postupovat při jejich ošetření. Věděli, že na to nejsou sami, že se mohou kdykoliv obrátit na odborníky na odboru životního prostředí příslušného úřadu, kde jim rádi poradí. Že ani finance nemusí být problém, když jsou pro každého dosažitelné dotační programy. Stromy tu žijí s námi. A nemohou utéct. Musí se spolehnout na naši péči a ochranu.

12 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

- GREGOROVÁ, Božena, *Řez dřevin ve městě a krajině*, Vyd. 1. Praha : AOPK ČR, 2000. 103 s. ISBN 80-86064-49-2.
- HRUŠKOVÁ, Marie, *Kult stromů v zemích Koruny české*, Vyd. 1. Praha : Abonent ND, 2005. 155 s. ISBN 80-7258-211-9.
- HRUŠKOVÁ, Marie, LUDVÍK, Bedřich, TUREK, Jaroslav *Stromy se na nás dívají*, Vyd. 1. Plzeň : Fraus, 2003. 175 s. ISBN 80-7238-275-6.
- HRUŠKOVÁ, Marie, MICHÁLEK, Jaroslav *Nejmohutnější památné stromy ČR*, Vyd. 1. Praha : Marie Hrušková, 2012. 93 s. ISBN 978-80-260-3527-5.
- HRUŠKOVÁ, Marie, TUREK, Jaroslav *O památných stromech*, Vyd. 1. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1986. 139 s. ISBN neuvedeno.
- HRUŠKOVÁ, Marie, TUREK, Jaroslav, VĚTVIČKA, Václav *Památné stromy*, Vyd. 1. Praha : Silva Regina, 1995. 192 s. ISBN 80-902033-0-2.
- HRUŠKOVÁ, Marie, VĚTVIČKA, Václav a kolektiv *Aleje: Krása ohroženého světa*, Vyd. 1. Praha : Mladá Fronta, 2012. 184 s. ISBN 978-80-204-2783-0.
- KOLAŘÍK, Jaroslav a kolektiv *Oceňování dřevin rostoucích mimo les – metodika AOPK ČR*, Vyd. 2. Praha : AOPK ČR, 2013. 112 s. ISBN 978-80-87457-82-5.
- KOLAŘÍK, Jaroslav a kolektiv *Péče o dřeviny rostoucí mimo les – I.*, Vyd. 2. doplněné Vlašim : ČSOP, 2003. 261 s. ISBN 80-86327-36-1.
- KOLAŘÍK, Jaroslav a kolektiv *Péče o dřeviny rostoucí mimo les – II.*, Vyd. 2. doplněné Vlašim : ČSOP, 2005. 710 s. ISBN 80-86327-44-2.
- KREMER, Bruno, P. *Stromy*, Praha : Ikar, 1995, 287 s. ISBN 80-85830-92-2
- MODRÝ, Martin *Památné stromy Libereckého kraje*, Liberecký kraj, resort životního prostředí a zemědělství, 2004. 80 s. ISBN 80-239-3891-6
- NĚMEC, Jan *Památné stromy Objevujte krásy ČR se společností Skanska*, Vyd. 2. Praha : Olympia, 2005. 272 s. ISBN 80-7033-935-7
- READ, Helen *Veteran trees: A guide to good management*, English nature, 2000. 176 s. ISBN 978-1857164749
- REŠ, Bohumil *Památné stromy: metodika AOPK ČR*, Praha : AOPK ČR, 1998. 63 s. ISBN neuvedeno

REŠ, Bohumil, SŮROVÁ, Barbora *Památné stromy: metodika AOPK ČR*, Vyd. 2. Praha : AOPK ČR, 2008. 76 s. ISBN 978-80-87051-39-9

REŠ, Bohumil, ŠTĚRBA, Pavel *Památné stromy: metodika AOPK ČR*, Vyd. 3. elektronické Praha : AOPK ČR, 2010. 68 s. ISBN 978-80-87457-01-6

Odborná studie:

TÁBOR, Ivo, REŠ, Bohumil, MACKOVČIN, Peter, LÉTAL, Aleš *Záchrana genofondu památných stromů*, Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i., 2012. 116 s. ISBN 978-80-85116-95-3.

Oficiální dokument:

Vyhláška ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších právních předpisů

Vyhláška č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a o změně vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, (vyhláška o plánech péče, označování a evidenci chráněných území)

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Internetové zdroje:

Český svaz ochránců přírody Vlašim. Zahrada, park, krajina *Ošetřování stromů*. [online]. [cit. 2015-7-25]. Dostupné z: <http://www.krajina-zahrada.cz/cs/1300-oseetrovani-stromu>.

eDotace. Elektronické podávání žádostí o dotace z Fondů Středočeského kraje *Středočeský kraj* [online]. [cit. 2016-1-20]. Dostupné z: <http://dotace.kr-stredocesky.cz/ku-dotace-application/>.

EPPO members. *EPPO: European and Mediterranean Plant Protection Organization*. [online]. [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.eppo.int/>.

Finanční nástroje péče o přírodu a krajinu. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. [cit. 2016-1-20]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/>.

Inflace – druhy, definice, tabulky. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-1-24]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace.

MAS. Základní údaje. *MAS Svatojirský les* [online]. [cit. 2016-2-11]. Dostupné z: <http://www.svatojirskyles-mas.cz/>.

Nahlížení do katastru nemovitostí. ČÚZK *Státní správa zeměměřictví a katastru* [online]. [cit. 2016-3-3]. Dostupné z: <http://nahlizeniidokn.cuzk.cz/>.

Náklady obvyklých opatření MŽP. [online]. [cit. 2016-3-16]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/res/data/004/000693.pdf>.

Národní program Životní prostředí (NPŽP). *Státní fond životního prostředí ČR* [online]. [cit. 2016-1-20]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/sekce/800/o-programu/>

Ocenění stromu. *Ocenění dřevin dle metodiky AOPK ČR ve verzi 2013* [online]. [cit. 2016-1-25]. Dostupné z: <http://www.ocenovanidrevin.nature.cz/>.

Prioritní osa č. 4 - Ochrana přírody. *Operační program Životní prostředí*. [online]. [cit. 2016-1-20]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/>.

Památné stromy (§46). Registr objektů ÚSOP. *Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP)*. [online]. [cit. 2016-3-5]. Dostupné z: drusop.nature.cz.

Péče o přírodu a krajinu. *Agentura pro ochranu přírody a krajiny České republiky*. [online]. [cit. 2015-3-11]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/>.

Přípravky na ochranu rostlin. ÚKZÚZ *Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský* [online]. [cit. 2015-2-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/pripravky-na-or>.

Registr přípravků na ochranu rostlin. *Registr přípravků na ochranu rostlin* [online]. [cit. 2015-2-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>.

Treemen. *Komplexní péče o stromy a zeleň*. [online]. [cit. 2015-7-25]. Dostupné z: <http://www.treemen.cz/>

Středočeský Fond životního prostředí a zemědělství. Dotace. *Středočeský kraj*. [online]. [cit. 2016-3-13]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/zivotni-prostredi/sfzpz>

Výroční zprávy. O AOPK ČR. *Agentura pro ochranu přírody a krajiny České republiky*. [online]. [cit. 2016-3-12]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/o-aopk-cr/vyrocnizpravy/>

Významné stromy LČR. Péče o les. *Lesy České republiky, s. p.*. [online]. [cit. 2016-2-14]. Dostupné z: <http://www.lesy-cr.cz/pece-o-les/ochrana-prirody-u-lcr/Stranky/vyznamne-stromy-lcr.aspx>.

13 Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Zastoupení památných stromů podle počtu jedinců.....	14
Tabulka č. 2: Zastoupení památných stromů podle regionu k 31. 12. 2015	16
Tabulka č. 3: Náklady na řez stromů dle Nákladů obvyklých opatření MŽP.....	33
Tabulka č. 4: Alokace finančních prostředků OPŽP 2014-2020	38
Tabulka č. 5: Počet ošetřených jednotek památných stromů PO Nymburk.....	67
Tabulka č. 6: Celkové náklady na ošetřování v letech 2005-2015	67
Tabulka č. 7: Počty ošetření dle vlastnictví pozemků.....	68
Tabulka č. 8: Objednávka označení – výroba smalt	69
Tabulka č. 9: Objednávka označení – stojany s instalací.....	70
Tabulka č. 10: Využití dotačních programů při ošetření památných stromů.....	71
Tabulka č. 11: Vývoj hodnoty bodu pro výpočet hodnoty stromu od roku 2008....	77
Tabulka č. 12: Návrh rozpočtu ošetření Dubů u Rašovic	79
Tabulka č. 13: Návrh poskytnutí finančních prostředků.....	83
Tabulka č. 14: Hodnocení nabídek dle hodnotícího kritéria.....	84
Tabulka č. 15: Přiznaná částka poskytnutých finančních prostředků	86

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu památných stromů v letech 2000-2015	14
Graf č. 2: Vyhlášení a rušení památných stromů v jednotlivých letech	15
Graf č. 3: Zastoupení rodů dřevin památných stromů (stav k 31. 12. 2015)	16
Graf č. 4: Struktura památných stromů Pověřené obce Nymburk	42
Graf č. 5: Vývoj celkových nákladů na ošetření v letech 2005 – 2015 (v Kč).....	68

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Schéma postupu výpočtu oceňování solitérního stromu	27
Obrázek č. 2: Věková stádia stárnutí stromů	29
Obrázek č. 3: Snímky z terénních průzkumů 11/2014 (vlevo) a 7/2015 (vpravo)...	51
Obrázek č. 4: Znak obce Čilec se třemi památnými topoly	64
Obrázek č. 5: Duby u Rašovic – rozlišení stromů A, B a C.....	72
Obrázek č. 6: Fotografie před ošetřením a po ošetření	85
Obrázek č. 7: Instalovaná lavička	87

14 Přílohy

Příloha č. 1: Typ objektu: Jednotlivý strom – základní údaje, mapy a fotografie

Příloha č. 2: Typ objektu: Skupina stromů – základní údaje, mapy a fotografie

Příloha č. 3: Typ objektu: Stromořadí – základní údaje, mapy a fotografie

Příloha č. 4: Mapa památných stromů Pověřené obce Nymburk

Příloha č. 5: Tabulka nákladů na ošetření památných stromů PO Nymburk

Příloha č. 6: Stav označení k 3/2015 včetně fotografií

Příloha č. 7: Tabulky k oceňování

Příloha č. 8: Protokol Ocenění skupiny stromů v internetové aplikaci AOPK ČR

Příloha č. 9: Formulář žádosti o vydání souhlasu k ošetření (Měú Nymburk)

Příloha č. 10: Formulář žádosti o poskytnutí finančních prostředků v PPK

Příloha č. 11: Rozhodnutí o poskytnutí fin. prostředků na ošetření Dubů u Rašovic

Příloha č. 1: Typ objektu: Jednotlivý strom – základní údaje, mapy a fotografie

DUB

Název jednotky	Dub u zámku	
Kód v ÚSOP	103699	
Druh stromu (česky)	Dub velkokvětý	
Druh stromu (latinsky)	<i>Quercus macranthera</i>	
Obec	Mcely	
Katastrální území	Mcely	
Datum vyhlášení	4.10.1999	
Odhad stáří	165 let	
Obvod kmene	452 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	25 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Havranský dub	
Kód v ÚSOP	103715	
Druh stromu (česky)	Dub letní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Quercus robur</i>	
Obec	Vestec	
Katastrální území	Vestec nad Mrlinou	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	155 let	
Obvod kmene	530 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	18 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Dub Židák	
Kód v ÚSOP	103729	
Druh stromu (česky)	Dub zimní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Quercus petraea</i>	
Obec	Rožďalovice	
Katastrální území	Rožďalovice	
Datum vyhlášení	3.10.1986	
Odhad stáří	255 let	
Obvod kmene	436 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	30 m (1.9.2009)	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Dub u zámku	
Kód v ÚSOP	103741	
Druh stromu (česky)	Dub letní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Quercus robur</i>	
Obec	Mcely	
Katastrální území	Mcely	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	155 let	
Obvod kmene	Trojkmene 339+150+347 cm	
Výška stromu	25 m (1.9.2009)	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Smetanův dub	
Kód v ÚSOP	103746	
Druh stromu (česky)	Dub letní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Quercus robur</i>	
Obec	Loučeň	
Katastrální území	Loučeň	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	315 let	
Obvod kmene	515 cm (1.1.2003)	
Výška stromu	torzo 16 m (32 m (2003))	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Dub v Loučeni	
Kód v ÚSOP	103747	
Druh stromu (česky)	Dub letní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Quercus robur</i>	
Obec	Loučeň	
Katastrální území	Loučeň	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	305 let	
Obvod kmene	620 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	20 m (1.9.2009)	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Dub v Hořátvi	
Kód v ÚSOP	103760	
Druh stromu (česky)	Dub letní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Quercus robur</i>	
Obec	Hořátev	
Katastrální území	Hořátev	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	155 let	
Obvod kmene	445 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	30 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Dub u Zvěřínského potoka I.	
Kód v ÚSOP	104886	
Druh stromu (česky)	Dub letní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Quercus robur</i>	
Obec	Hořátev	
Katastrální území	Hořátev	
Datum vyhlášení	4.6.2007	
Odhad stáří	225 let	
Obvod kmene	509 cm (6.8.2014)	
Výška stromu	30 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Dub u Zvěřínského potoka II.	
Kód v ÚSOP	104887	
Druh stromu (česky)	Dub letní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Quercus robur</i>	
Obec	Hořátev	
Katastrální území	Hořátev	
Datum vyhlášení	4.6.2007	
Odhad stáří	225 let	
Obvod kmene	416 cm (6.8.2014)	
Výška stromu	28 m (1.9.2009)	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

LÍPA

Název jednotky	Lípa u sv. Havla	
Kód v ÚSOP	103724	
Druh stromu (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromu (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Rožďalovice	
Katastrální území	Rožďalovice	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	223 let	
Obvod kmene	392 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	23 m (1.9.2009)	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Kovanická lípa	
Kód v ÚSOP	103751	
Druh stromu (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromu (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Kovanice	
Katastrální území	Kovanice	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	185 let	
Obvod kmene	305 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	20 m (1.9.2009)	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Lípa v Hořátvi (Broučků)	
Kód v ÚSOP	103759	
Druh stromu (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromu (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Hořátev	
Katastrální území	Hořátev	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	205 let	
Obvod kmene	366 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	20 m (1.9.2009)	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Doubravanská lípa	
Kód v ÚSOP	103761	
Druh stromu (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromu (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Košík	
Katastrální území	Doubravany	
Datum vyhlášení	3.10.1986	
Odhad stáří	205 let	
Obvod kmene	316 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	Torzo kmenu 4 m	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Lípa na Průhoně	
Kód v ÚSOP	103762	
Druh stromu (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromu (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Košík	
Katastrální území	Doubravany	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	175 let	
Obvod kmene	265 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	15 m (1.9.2009)	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

BUK

Název jednotky	Buk Kalek	
Kód v ÚSOP	103728	
Druh stromu (česky)	Buk lesní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Fagus sylvatica</i>	
Obec	Rožďalovice	
Katastrální území	Rožďalovice	
Datum vyhlášení	3.10.1986	
Odhad stáří	205 let	
Obvod kmene	375 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	33 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Buk v Podlesí	
Kód v ÚSOP	103743	
Druh stromu (česky)	Buk lesní	
Druh stromu (latinsky)	<i>Fagus sylvatica</i>	
Obec	Mcely	
Katastrální území	Mcely	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	205 let	
Obvod kmene	465 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	30 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

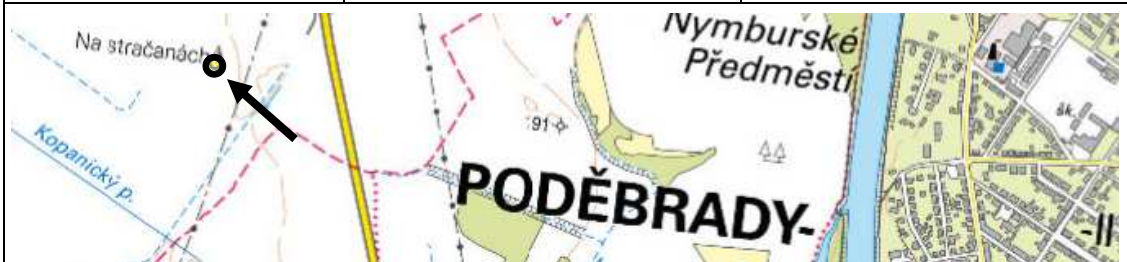
HRUŠEŇ

Název jednotky	Zábrdovická hrušeň	
Kód v ÚSOP	103714	
Druh stromu (česky)	Hrušeň obecná	
Druh stromu (latinsky)	<i>Pyrus communis</i>	
Obec	Křinec	
Katastrální území	Zábrdovice u Křince	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	125 let	
Obvod kmene	220 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	12 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Hrušeň u Chvalovic	
Kód v ÚSOP	103756	
Druh stromu (česky)	Hrušeň obecná	
Druh stromu (latinsky)	<i>Pyrus communis</i>	
Obec	Kovanice	
Katastrální území	Chvalovice u Nymburka	
Datum vyhlášení	3.10.1986	
Odhad stáří	155 let	
Obvod kmene	345 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	12 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

OSTATNÍ

Název jednotky	Jinan v Rožďalovicích	
Kód v ÚSOP	103727	
Druh stromu (česky)	Jinan dvoulaločný	
Druh stromu (latinsky)	<i>Ginkgo biloba</i>	
Obec	Rožďalovice	
Katastrální území	Rožďalovice	
Datum vyhlášení	3.10.1986	
Odhad stáří	175 let	
Obvod kmene	270 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	16 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Jasan na Husově náměstí	
Kód v ÚSOP	103738	
Druh stromu (česky)	Jasan ztepilý	
Druh stromu (latinsky)	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Obec	Nymburk	
Katastrální území	Nymburk	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	255 let	
Obvod kmene	490 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	24 m (1.9.2009)	

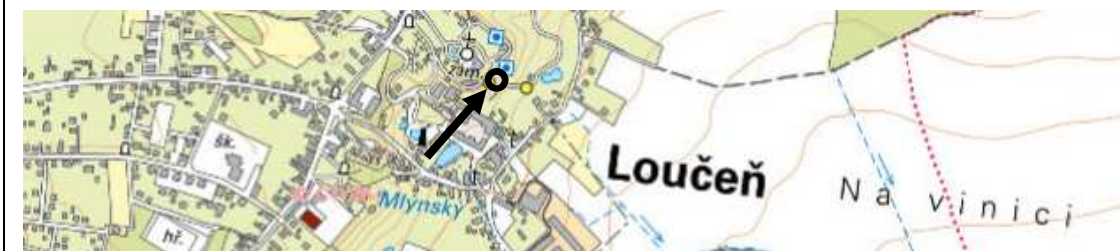
Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Dřín u Mcel	
Kód v ÚSOP	103742	
Druh stromu (česky)	Dřín obecný	
Druh stromu (latinsky)	<i>Cornus mas</i>	
Obec	Mcely	
Katastrální území	Mcely	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	175 let	
Obvod kmene	Trojkmene 91+119+100 cm	
Výška stromu	10 m (1.9.2009)	

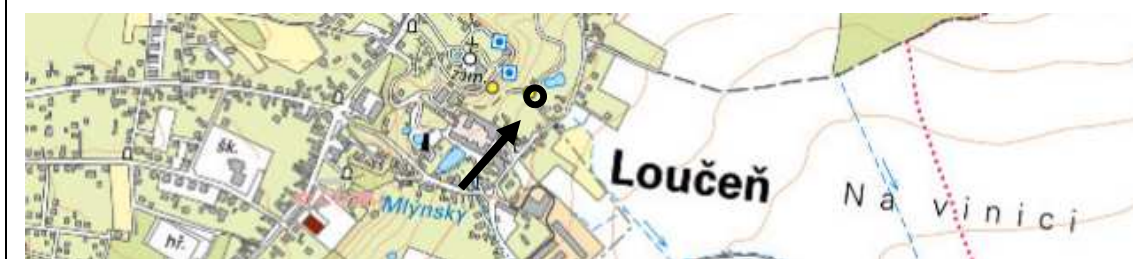
Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Liliovník v Loučeni	
Kód v ÚSOP	103745	
Druh stromu (česky)	Liliovník tulipánokvětý	
Druh stromu (latinsky)	<i>Liriodendron tulipifera</i>	
Obec	Loučeň	
Katastrální území	Loučeň	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	135 let	
Obvod kmene	353 cm (1.9.2009)	
Výška stromu	30 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Kaštan v Loučeni	
Kód v ÚSOP	103748	
Druh stromu (česky)	Kaštanovník jedlý	
Druh stromu (latinsky)	<i>Castanea sativa</i>	
Obec	Loučeň	
Katastrální území	Loučeň	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	135 let	
Obvod kmene	Dvojkmen 415+385 cm	
Výška stromu	35 m (1.9.2009)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Topol u Nymburka	
Kód v ÚSOP	106022	
Druh stromu (česky)	Topol černý	
Druh stromu (latinsky)	<i>Populus nigra</i>	
Obec	Nymburk	
Katastrální území	Nymburk	
Datum vyhlášení	23.4.2014	
Odhad stáří	110 let	
Obvod kmene	766 cm (1.1.2014)	
Výška stromu	32 m (1.1.2014)	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Příloha č. 2: Typ objektu: Skupina stromů – základní údaje, mapy a fotografie

SKUPINA JÍROVCŮ

Název jednotky	Rožďalovické jírovice	
Kód v ÚSOP	103704	
Počet jedinců	2	
Druh stromů (česky)	Jírovec maďal	
Druh stromů (latinsky)	<i>Aesculus hippocastanum</i>	
Obec	Rožďalovice	
Katastrální území	Rožďalovice	
Datum vyhlášení	26.11.1997	
Odhad stáří	285 let; 285 let	
Obvod kmene	298 cm; 291 cm	
Výška stromu	22 m; 22 m	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Jírovice u Žitovlic	
Kód v ÚSOP	103710	
Počet jedinců	3	
Druh stromů (česky)	Jírovec maďal	
Druh stromů (latinsky)	<i>Aesculus hippocastanum</i>	
Obec	Žitovlice	
Katastrální území	Žitovlice	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	175 let; 175 let; 175 let	
Obvod kmene	370 cm; 286 cm; 270 cm	
Výška stromu	20 m; 18 m; 18 m	

Název jednotky	Jírovce u Isidora
Kód v ÚSOP	103726
Počet jedinců	3; v současnosti 2
Druh stromů (česky)	Jírovec maďal
Druh stromů (latinsky)	<i>Aesculus hippocastanum</i>
Obec	Rožďalovice
Katastrální území	Rožďalovice
Datum vyhlášení	25.7.1978
Odhad stáří	275 let; pařez; 275 let
Obvod kmene	426 cm; pařez; 270 cm
Výška stromu	20 m; pařez; 22 m

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

SKUPINA LÍP

Název jednotky	Lípy u křížku za bažantnicí
Kód v ÚSOP	103725
Počet jedinců	2
Druh stromů (česky)	Lípa srdčitá
Druh stromů (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>
Obec	Rožďalovice
Katastrální území	Podolí u Rožďalovic
Datum vyhlášení	25.7.1978
Odhad stáří	205 let; 205 let
Obvod kmene	360 cm; 320 cm
Výška stromu	Torzo 7 m; 20 m

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Lípy u Sv. J. Nepomuckého	
Kód v ÚSOP	103736	
Počet jedinců	2	
Druh stromů (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromů (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Oskořínek	
Katastrální území	Oskořínek	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	305 let; 375 let	
Obvod kmene	292 cm; 225 cm	
Výška stromu	18 m; 17 m	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Lípy na Kuncberku	
Kód v ÚSOP	103749	
Počet jedinců	2; v současnosti 1	
Druh stromů (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromů (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Křinec	
Katastrální území	Křinec	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	205 let; rozpadlá	
Obvod kmene	482 cm; rozpadlá	
Výška stromu	22 m; rozpadlá	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

OSTATNÍ SKUPINY

Název jednotky	Duby u Rašovic	
Kód v ÚSOP	103731	
Počet jedinců	3	
Druh stromů (česky)	Dub letní	
Druh stromů (latinsky)	<i>Quercus robur</i>	
Obec	Budiměřice	
Katastrální území	Rašovice u Nymburka	
Datum vyhlášení	3.10.1986	
Odhad stáří	135 let; 135 let; 135 let	
Obvod kmene	411 cm; 403 cm; 298 cm	
Výška stromu	19 m; 33 m; 27 m	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Duby a jilmy na Ostrově	
Kód v ÚSOP	103750	
Počet jedinců	18, v současnosti 15	
Druh stromů (česky)	Dub letní (13 kusů)	
	Jilm horský (5 kusů)	
Druh stromů (latinsky)	<i>Quercus robur</i>	
	<i>Ulmus glabra</i>	
Datum vyhlášení	3.10.1986	
Obec	Kovanice	
Katastrální území	Kovanice	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Čilecké topoly	
Kód v ÚSOP	103763	
Počet jedinců	3, v současnosti 2	
Druh stromů (česky)	Topol černý	
Druh stromů (latinsky)	<i>Populus nigra</i>	
Obec	Čilec	
Katastrální území	Čilec	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	155 let; x; 135 let	
Obvod kmene	515 cm; x; 475 cm	
Výška stromu	21 m; torzo 3 m; 20 m	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Příloha č. 3: Typ objektu: Stromořadí – základní údaje, mapy a fotografie

STROMOŘADÍ

Název jednotky	Lípy v Hrubém Jeseníku	
Kód v ÚSOP	103679	
Počet jedinců	6	
Druh stromů (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromů (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Hrubý Jeseník	
Katastrální území	Hrubý Jeseník	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	50 - 200 let	
Výška stromů	15 – 20 m	

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Lipové stromořadí v Oskoříneku	
Kód v ÚSOP	103680	
Počet jedinců	38, v současnosti 33	
Druh stromů (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromů (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Oskořínek	
Katastrální území	Oskořínek	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	cca 250 let	
Obvod kmene	50 - 340 cm	
Výška stromů	15 - 20 m	

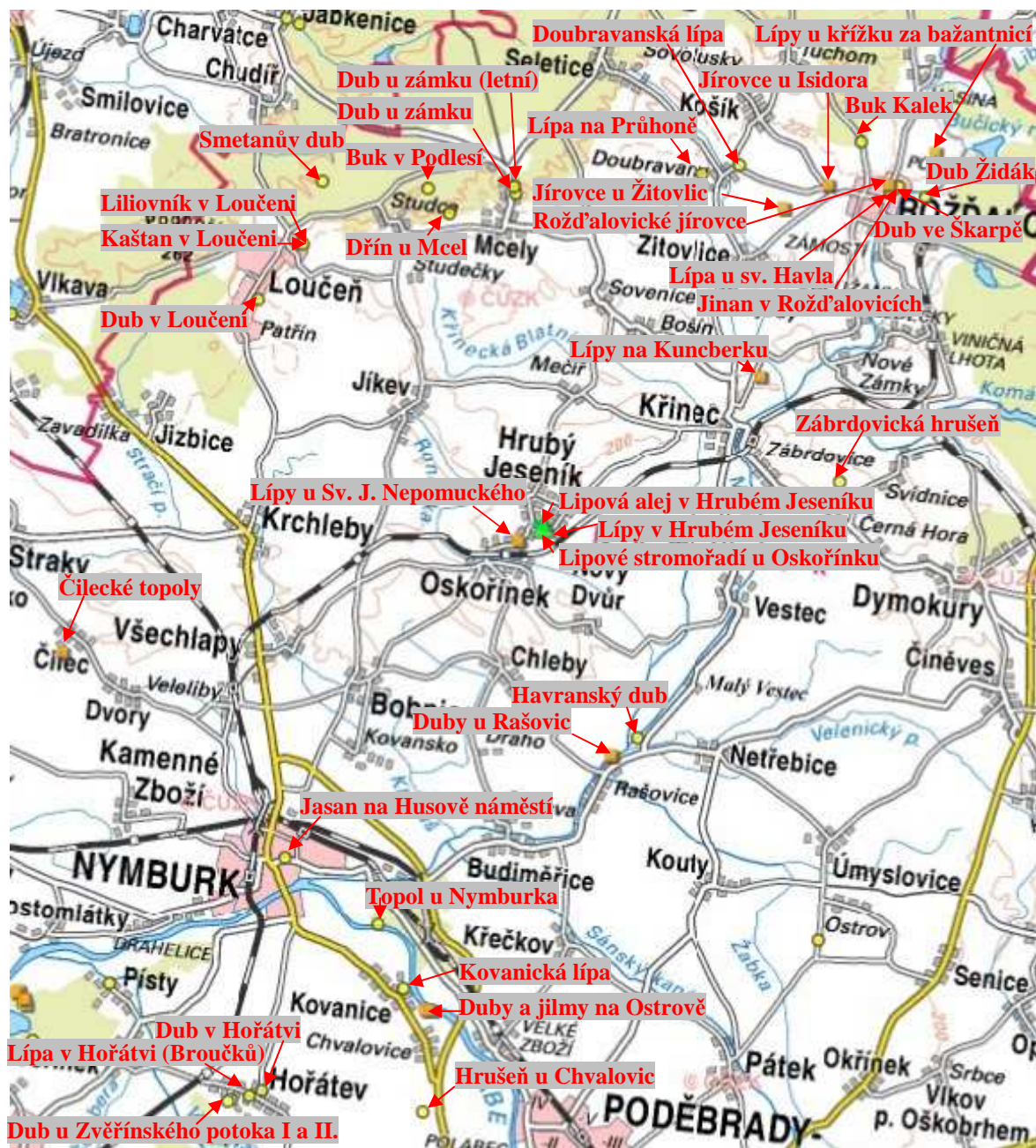

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Název jednotky	Lipová alej v Hrubém Jeseníku	
Kód v ÚSOP	103757	
Počet jedinců	55, v současnosti 17	
Druh stromů (česky)	Lípa srdčitá	
Druh stromů (latinsky)	<i>Tilia cordata</i>	
Obec	Hrubý Jeseník	
Katastrální území	Hrubý Jeseník	
Datum vyhlášení	25.7.1978	
Odhad stáří	cca 250 let	
Obvod kmene	50 - 340 cm	
Výška stromů	15 - 20 m	
		

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚSOP, fotografie vlastní

Příloha č. 4: Mapa památných stromů Pověřené obce Nymburk

Příloha č. 5: Tabulka nákladů na ošetření památných stromů PO Nymburk

Kód	Název	Vlastnictví	Ošetřován	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	CELKEM
103699	Dub u zámku (velkokvětý)	Soukromá společnost	Ano												0
103714	Zábrdovická hrušeň	Soukromé - FO	Ne												0
103715	Havanský dub	Soukromé - FO	Ne												0
103724	Lipa u sv. Havla	Čirkev	Ne												0
103727	Jinan v Rožďalovicích	Kraj	Ne												0
103728	Buk Kalek	Čirkev	Ne												0
103729	Dub Židák	Česká republika	Ne												0
103730	Dub ve škarpě	Soukromé - FO	Ano								10 000				10 000
103738	Jasan na Husově náměstí	Město	Ano	10 000						16 548				19 645	46 193
103741	Dub u zámku (letní)	Soukromá společnost	Ano								15 440				15 440
103742	Dřín u Mcele	Česká republika	Ne												0
103743	Buk v Podlesí	Česká republika	Ne												0
103745	Liliovník v Loučeni	Soukromá společnost	Ne												0
103746	Smetanův dub	Česká republika	Ne					20 000							20 000
103747	Dub v Loučeni	Myslivci	Ano												0
103748	kaštan v Loučeni	Soukromá společnost	Ne												0
103751	kovanická lipa	Čirkev	Ne												0
103756	Hrušeň u Chvalovic	Soukromé - FO	Ne												0
103759	Lipa v Hořátví (Broučků)	Obec	Ano							30 000					30 000
103760	Dub v Hořátví	Soukromé - FO	Ano			12 376				20 400					32 776
103761	Doubřavanská lipa	Kraj	Ano									32 590			32 590
103762	Lipa na Práhoně	Obec	Ne												0
104886	Dub u Zvěřinského potoka I.	Soukromé - FO	Ano			12 376				15 600					27 976
104887	Dub u Zvěřinského potoka II.	Soukromé - FO	Ano			12 376				11 400					23 776
106022	Topol u Nymburka	Soukromé - FO	Ne												0
103679	Lipy v Hrubém Jeseníku	Čirkev	Ne												0
103680	Lipové stromořadí u Oskořínku	Obec	Ano							132 960				113 740	246 700
103757	Lipová alej v Hrubém Jeseníku	Obec	Ano											95 590	95 590
103704	Rožďalovické jírovce	Město	Ne												0
103710	Jírovce u Žitovic	Obec	Ne												0
103725	Lipy u křížku za bažantnicí	Město	Ne												0
103726	Jírovce u Isidora	Město	Ne												0
103731	Dubů u Rašovic	Obec	Ano											29 010	29 010
103736	Lipy u sv. J. Nepomuckého	Obec	Ano								9 360				9 360
103749	Lipy na Kunberku	Česká republika	Ne												0
103750	Skupina dubů a jilmů na Ostrově	Soukromé - FO	Ne												0
103763	Člěcké topoly	Soukromá společnost	Ne												0
				10 000	0	37 128	0	20 000	0	226 908	34 800	32 590	0	257 985	619 411

Příloha č. 6: Stav označení k 3/2015 včetně fotografií

Kód	Název	Český název	Kú	Stav označení	
1	103679	Lípy v Hrubém Jeseníku	Lipa srdčitá (malolistá)	Hrubý Jeseník	OK, součást aleje
2	103680	Lipové stromořadí u Oskořínku	Lipa srdčitá (malolistá)	Oskořinek	OK
3	103699	Dub u zámku	Dub velkokvětý	Mcery	OK
4	103704	2x Jírovec maďal	Jírovec maďal	Rožďalovice	OK (jen je tam pamatný strom místo památné stromy)
5	103710	Jírovec u Žitovic	Jírovec maďal	Žitovice	cedule jen se státním znakem, chybí označení skupina jírovců maďal, psáno pamatný strom místo památné stromy (foto 7)
6	103714	Zábrdovická hrušeň	Hrušeň obecná	Zábrdovice u Křince	chybí, podklad cedule je, ale poničený (foto 5)
7	103715	Havranský dub	Dub letní	Vestec nad Mrlinou	zcela chybí
8	103724	Lipa u sv. Havla	Lipa malolistá	Rožďalovice	OK
9	103725	Lípy u křižku za bažantnici	Lipa srdčitá (malolistá)	Podolí u Rožďalovic	zcela chybí
10	103726	Jírovec u Isidora	Jírovec maďal	Rožďalovice	OK
11	103727	Jinan dvoulaločný	Jinan dvoulaločný	Rožďalovice	OK
12	103728	Buk Kalek (lesní)	Buk lesní	Rožďalovice	zcela chybí, zůstala jen patka (foto 6)
13	103729	Dub Židák (zimní)	Dub zimní	Rožďalovice	zcela chybí
14	103730	Dub ve Škarpě (zimní)	Dub letní sloupovitý	Rožďalovice	OK, ale upadává název, cedule opířená (foto 1)
15	103731	Skupina 3 dubů letních	Dub letní	Chleby (Rašovice)	OK (jen je tam pamatný strom místo památné stromy)
16	103736	Skupina dvou lip malolistých	Lipa srdčitá (malolistá)	Oskořinek	OK
17	103738	Jan na Husově náměstí	Jan ztepilý	Nymburk	OK
18	103741	Dub u zámku (letní)	Dub letní	Mcery	OK
19	103742	Dřín u Mcel (obecný)	Dřín obecný	Mcery	OK
20	103743	Buk v Podlesí (lesní)	Buk lesní	Mcery	OK
21	103745	Liliovník v Loučeni	Liliovník tulipánokvětý	Loučeň	OK, ale je totálně zarostlá - změna umístění? (foto 4)
22	103746	Smetanův dub	Dub letní	Loučeň	OK
23	103747	Dub v Loučeni	Dub letní	Loučeň	OK
24	103748	Kaštan v Loučeni	Kaštanovník jedlý	Loučeň	chybí, podklad cedule je, ale na něm informační papír (foto 3)
25	103749	Lípy na Kunčerku	Lipa srdčitá (malolistá)	Křinec	zcela chybí
26	103750	Skupina 13 dubů a 5 jilmů		Kovanice	OK
27	103751	Kovanická lípa	Lipa srdčitá (malolistá)	Kovanice	OK
28	103756	Hrušeň obecná (u Chvalovic)	Hrušeň obecná	Chvalovice	OK
29	103757	Lipová alej v Hrubém Jeseníku	Lipa srdčitá (malolistá)	Hrubý Jeseník	cedule jen na oskořínské straně až u hřbitova, nedat ceduli i z druhé strany stromořadí na jesenickou stranu?
30	103759	Lipa v Hořátví (Broučků)	Lipa srdčitá (malolistá)	Hořátev	OK
31	103760	Dub letní (v Hořátví)	Dub letní	Hořátev	OK, ale upadává název (foto 2)
32	103761	Lipa malolistá (Doubravanská)	Lipa srdčitá (malolistá)	Doubravany	zcela chybí
33	103762	Lipa malolistá (na Průhoně)	Lipa srdčitá (malolistá)	Doubravany	OK
34	103763	Čilecké topoly	Topol černý	Čilec	zcela chybí
35	104886	Dub letní (u Zvěřinského potoka I.)	Dub letní	Hořátev	OK
36	104887	Dub letní (u Zvěřinského potoka II.)	Dub letní	Hořátev	OK
37	106022	Topol černý	Topol černý	Nymburk	zcela chybí

Zdroj: Vlastní zpracování, fotografie vlastní

Foto 1: Dub ve Škarpě

Foto 2: Dub v Hořátví

Foto 3: Kaštan v Loučeni

Foto 4: Liliovník v Loučeni

Foto 5: Zábrdovická hrušeň

Foto 6: Buk Kalek

Foto 7: Jírovec u Žitovic

Příloha č. 7: Tabulky k oceňování

Část tabulky Seznam taxonů listnatých a jehličnatých stromů k příkladu - duby

Český název druhu	Latinský název	Kat.	Regenerovatelnost	Tvar koruny	Biologický význam taxonu
dub bahenní	<i>Quercus palustris</i>	B	vysoká		vysoký
dub bílý	<i>Quercus alba</i>	B	vysoká		střední
dub celokrajný	<i>Quercus imbricaria</i>	B	vysoká		střední
dub cer	<i>Quercus cerris</i>	B	vysoká		vysoký
dub čárkolistý	<i>Quercus phellos</i>	B	vysoká		střední
dub červený	<i>Quercus rubra</i>	A	vysoká		střední
dub jadranský	<i>Quercus virgiliana</i>	B	vysoká		střední
dub letní	<i>Quercus robur</i>	B	vysoká		vysoký
dub letní	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata'	B	vysoká	jiný	vysoký
dub letní	<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata Koster'	B	vysoká	jiný	vysoký
dub mnohoplodý	<i>Quercus polycarpa</i>	B	vysoká		střední
dub pýřitý	<i>Quercus pubescens</i>	B	vysoká		vysoký
dub Sargentův	<i>Quercus x sargentii</i>	B	vysoká		střední
dub sivozelený	<i>Quercus pedunculiflora</i>	B	vysoká		střední
dub šarlatový	<i>Quercus coccinea</i>	B	vysoká		střední
dub Turnerův	<i>Quercus x turneri</i> 'Pseudoturneri'	B	vysoká		střední
dub uherský	<i>Quercus frainetto</i>	B	vysoká		střední
dub velkokvětý	<i>Quercus macranthera</i>	B	vysoká		střední
dub zimní	<i>Quercus petraea</i>	B	vysoká		vysoký
dub žlutavý	<i>Quercus dalechampii</i>	B	vysoká		střední

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.63

Část tabulky Základní bodová hodnota

Průměr kmene (cm)	Plocha kmene (cm ²)	Kategorie A	Kategorie B
90	6362	134403	675972
91	6504	134403	702645
92	6648	134403	730370
93	6793	134403	759190
94	6940	134403	789146
95	7088	134403	820285
96	7238	134403	852652
97	7390	134403	886297
98	7543	134403	921269
99	7698	134403	957621
100	7854	134403	995407

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.90

Část tabulky Skutečný objem koruny (listnaté)

		Průměr koruny (m)											
		14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Výška koruny (m)	12	1232	1414	1608	1816	2036	2268	2513	2771	3041	3324	3619	3927
	13	1334	1532	1743	1967	2205	2457	2723	3002	3294	3601	3921	4254
	14	1437	1649	1877	2118	2375	2646	2932	3233	3548	3878	4222	4581
	15	1539	1767	2011	2270	2545	2835	3142	3464	3801	4155	4524	4909
	16	1642	1885	2145	2421	2714	3024	3351	3695	4055	4432	4825	5236
	17	1745	2003	2279	2572	2884	3213	3560	3925	4308	4709	5127	5563
	18	1847	2121	2413	2724	3054	3402	3770	4156	4562	4986	5429	5890
	19	1950	2238	2547	2875	3223	3591	3979	4387	4815	5263	5730	6218
	20	2053	2356	2681	3026	3393	3780	4189	4618	5068	5540	6032	6545
	21	2155	2474	2815	3178	3563	3969	4398	4849	5322	5817	6333	6872
	22	2258	2593	2949	3329	3732	4158	4608	5080	5575	6094	6635	7199
	23	2360	2710	3083	3480	3902	4347	4817	5311	5829	6371	6937	7527
	24	2463	2827	3217	3632	4072	4536	5027	5542	6082	6648	7238	7854
25	2566	2945	3351	3783	4241	4725	5236	5773	6336	6925	7540	8181	

Zaoblená koruna

Kulovitá koruna

Strom C

Strom A

Strom B

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.92

Část tabulky Tabulkový objem koruny stromu

Průměr kmene (cm)	Objem koruny (m ³)			
	Kuželovitá koruna	Sloupovitá koruna	Zaoblená koruna	Kulovitá koruna
94	744	407	1206	1747
95	746	416	1220	1774
96	748	424	1232	1797
97	749	433	1245	1816
98	749	442	1257	1830
99	748	451	1268	1840
100	747	461	1280	1845

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.97

Koeficient úpravy bodové hodnoty stromů dle jejich stavu

Fyziologická vitalita	Zdravotní stav					
	0	1	2	3	4	5
0	1	0,95	0,9	0,7	0,4	x
1	0,95	0,95	0,9	0,7	0,4	x
2	0,9	0,8	0,8	0,6	0,3	0,2
3	x	0,6	0,6	0,4	0,2	0,1
4	x	0,4	0,2	0,2	0,1	0,05
5	x	x	0,1	0,1	0,05	0,02

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.97

Koeficient pro zohlednění nevhodného řezu

Stupeň regenerovatelnosti	Fyziologická vitalita					
	0	1	2	3	4	5
Vysoký	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	-
Střední	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	-
Nízký	0,9	0,9	0,9	1	1	-

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.97

Polohový koeficient k zohlednění umístění stromu a jeho růstových podmínek

Růstové podmínky	Atraktivita umístění stromu			
	Vysoká	Střední	Méně významná	Nevýznamná
Neovlivněné	0,7	0,5	0,3	0,15
Dobré	0,8	0,6	0,4	0,2
Zhoršené	0,9	0,7	0,5	0,3
Extrémní	1	0,8	0,6	0

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.97

Koeficient pro počet bodů dle výskytu prvků se zvýšeným biologickým potenciálem

Součet bodů dle výskytu prvků se zvýšeným biologickým potenciálem	Koeficient
3	0,1
4-6	0,15
7 a více	0,25

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.98

Koeficient zohledňující biologický význam stanoviště a taxonu

Biologický význam stanoviště	Biologický význam taxonu		
	Nízký	Střední	Vysoký
Soliterní strom	0,6	0,8	1
Strom jako součást stromořadí	0,4	0,6	0,8
Strom jako součást většího celku	0,2	0,4	0,6

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.98

Koeficient překryvnosti

Index překryvnosti	Koeficient k_{ip}
do 1,10	1
1,11 – 1,2	0,9
1,21 – 1,3	0,8
1,31 – 1,4	0,7
1,41 – 1,5	0,6
1,51 – 1,6	0,5

Zdroj: Oceňování dřevin rostoucích mimo les, Metodika AOPK, s.98

Ocenění skupiny stromů dle metodiky AOPK ČR ve verzi 2013

Tento protokol je zpracován na základě metodiky Agentury ochrany přírody a krajiny ČR Oceňování dřevin rostoucích mimo les včetně výpočtu kompenzačních opatření za kácené nebo poškozené dřeviny, Praha, 2013.

Specifikace skupiny

<i>Plocha:</i> 1875 m ²
<i>Atraktivita umístění skupiny:</i> vysoká
<i>Růstové podmínky:</i> neovlivněné

Stromy ve skupině

Ix Taxon: *Quercus robur*; Průmery kmenů: 131cm; Výška: 19m; Výška nasazení koruny: 4m; Průměr koruny: 20m; Vitalita: mírně narušená; Zdravotní stav: zhoršený; Odstraněná část koruny: %; Památný strom: ano; Atraktivita umístění stromu: vysoká; Růstové podmínky: neovlivněné; Prvky se zvýšeným biologickým potenciálem: rozštípnuté dřevo a trhliny, dutiny, hniloba, suché větve, zlomené větve, plodnice hub; Biologický význam stanoviště: součást většho celku

*Hodnota stromů v bodech: 1 * 1881319 = 1881319*

Ix Taxon: *Quercus robur*; Průmery kmenů: 128cm; Výška: 33m; Výška nasazení koruny: 8m; Průměr koruny: 25m; Vitalita: výborná; Zdravotní stav: výborný; Odstraněná část koruny: %; Památný strom: ano; Atraktivita umístění stromu: vysoká; Růstové podmínky: neovlivněné; Prvky se zvýšeným biologickým potenciálem: suché větve; Biologický význam stanoviště: součást většho celku

*Hodnota stromů v bodech: 1 * 1990814 = 1990814*

Ix Taxon: *Quercus robur*; Průmery kmenů: 95cm; Výška: 27m; Výška nasazení koruny: 7m; Průměr koruny: 19m; Vitalita: výborná; Zdravotní stav: výborný; Odstraněná část koruny: %; Památný strom: ano; Atraktivita umístění stromu: vysoká; Růstové podmínky: neovlivněné; Prvky se zvýšeným biologickým potenciálem: suché větve, zlomené větve; Biologický význam stanoviště: součást většho celku

*Hodnota stromů v bodech: 1 * 1640570 = 1640570*

Výpočet hodnoty stromu

<i>Krok 1 / Vyčíslení základní bodové hodnoty:</i>	5512703 bodů
<i>Krok 2 / Výpočet indexu překryvnosti:</i>	ip=0.58, kip=1
<i>Krok 3 / Úprava základní bodové hodnoty dle koeficientu překryvnosti:</i>	5512703 bodů

Celková hodnota stromu pro rok 2015: 6449863 Kč

Příloha č. 9: Formulář žádosti o vydání souhlasu k ošetření (Měú Nymburk)

Městský úřad Nymburk
odbor životního prostředí
Náměstí Přemyslovců 163
288 28 Nymburk

Ž Á D O S T

o vydání souhlasu k ošetření památného stromu
(§ 46 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.)

1. **Žadatel:** *(ten kdo zamýšlí provádět činnost- fyzická nebo právnická osoba)*
jméno a příjmení / název.....
adresa bydliště / sídla.....
dat. narození / IČ:
adresa pro doručování (pokud je jiná).....

2. **Údaje o památném stromu:**
Katastrální území č. pozemku název stromu

.....

3. **Důvod ošetření památného stromu:**

4. **Způsob ošetření památného stromu:**

5. **Vyjádření případných spoluvlastníků památného stromu:**

7. **Datum a podpisy žadatelů (+ razítko právnické osoby)**

8. **Doporučené přílohy:**
 - **Výpis z katastru nemovitostí** (originály nebo ověřené kopie listů vlastnictví zhotovených katastrálním úřadem ne starší 6-ti měsíců) s vyznačením vlastnických popřípadě užívatelských vztahů k dotčeným pozemkům
 - **Snímek pozemkové mapy** vyhotovený katastrálním úřadem
 - **Projektová dokumentace**

Příloha č. 10: Formulář žádosti o poskytnutí finančních prostředků v PPK

Příloha č. 4 k č. j.: 400/M/15, 11254/ENV/15

(vzor)

Číslo akce :

ŽÁDOST o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce ... (doplnit aktuální rok) - Podprogram pro zlepšení dochovaného přírodního a krajinného prostředí

A. Žadatel :

Úplný název (jméno a příjmení žadatele, je-li žadatel fyzická osoba):

.....

Adresa : PSČ :

.....

Bankovní ústav (včetně pobočky):

IČ: Číslo účtu :

DIČ: Rodné číslo :

Typ subjektu :*) (žadatel, který je podnikatelskou fyzickou osobou v jakémkoliv oboru musí vystupovat jako podnikatelská fyzická osoba, nikoliv jako fyzická osoba nepodnikající)

podnikatelská fyzická osoba	podnikatelská právnická osoba	NNO - občanské sdružení, obecně prospěšná společnost, církevní právnické osoby		PO- příspěvková organizace	OSS- organizační složka státu
politická strana, hnutí	nepodnikatelská fyzická osoba	jiný podnikatelský subjekt	jiná nezisk. organizace, nadace, zájmová organizace, odbory	obec	magistrát

Statutární orgán práv. osoby (jméno, příjmení, funkce) :

.....

Telefon : Fax:

e-mail :

Osoba pověř. jednáním o finančním příspěvku (jméno, příjmení funkce):

Telefon : Fax:

e-mail :

Žadatel je / není plátcem DPH: **)

Předmět činnosti žadatelského subjektu (dle obch. rejst. nebo živnost.listu)

.....

Vzhledem k předmětu činnosti si žadatel může – nemůže **) odečíst DPH na vstupu (zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů)

*) vypsat i označit křížkem typ subjektu **) nehodící se škrtněte

B. Předmět žádosti

Název akce :

Předmět podpory (číslo a název – v pořadí dle objemu prací, označení nosného předmětu podpory) :

Kraj : kat.území :

Obec s rozšířenou působností:

Obec : pozemky (p.p.č.):

C. Popis a zdůvodnění opatření :

--

D. Výše požadovaných finančních příspěvků

Požadovaný údaj	Celkem	Z toho v r. ... (doplnit aktuální rok)
Celkové náklady akce (***)		
Vlastní prostředky žadatele (***)		
Požadovaný příspěvek z prostředků MŽP (***)		
Uznané náklady- základ 100 % pro výpočet procenta přidělené dotace (****)		
Přidělená dotace v Kč (****)		
Přidělená dotace v procentech (****)		

) vyplni žadatel *) vyplni sběrné místo

Prohlašuji, že veškeré údaje jsem do žádosti a jejích příloh uvedl pravdivě a jsem si vědom toho, že uvedení nepravdivých údajů je důvodem k odnětí dotace, pokud mi bude přiznána.

Prohlašuji, že souhlasím se zveřejněním údajů o žadateli, předmětu podpory a výši podpory.

Prohlašuji, že na realizaci výše uvedených opatření neuplatňuji žádný další nárok na podporu podle čl. 2, bodu 3 Směrnice. Souhlasím se zpracováním výše uvedených osobních údajů pro potřeby administrace Žádosti o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce ... (doplnit aktuální rok) a s jejich uchováním pro potřeby evidence Žádosti o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu po dobu 10 let následujících po roce podání Žádosti. Zpracovávat a uchovávat osobní údaje bude Ministerstvo životního prostředí a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

V dne
.....
(jméno, podpis)

Sběrné místo potvrzuje převzetí (doručení) žádosti
 V dne
.....
(razítko, podpis)

Sběrné místo potvrzuje věcnou a formální úplnost žádosti
 V dne
.....
(razítko, podpis)

Příloha č. 11: Rozhodnutí o poskytnutí fin. prostředků na ošetření Dubů u Rašovic

**ROZHODNUTÍ č. 00601/KK/15 O POSKYTNUTÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ
V RÁMCI PROGRAMU PÉČE O KRAJINU V ROCE 2015**

- Podprogram pro zlepšení dochovaného přírodního a krajinného prostředí

- Podprogram pro zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy

Rozhodnutí vydává: **Ministerstvo životního prostředí**
Vršovická 65, 100 10 Praha 10

Název akce: **Ošetření památných dubů u Rašovic**

Místo akce (vč. k.ú.): p.p.č. 321/1 k.ú. Chleby

Příjemce finančních prostředků:
Obec Budiměřice, Budiměřice 7, 28802 Budiměřice
IČO: 00239011
zastoupen: Bc. Marek Merhout, starosta
tel. 602120569

Bankovní ústav: Česká národní banka
Číslo účtu: 94-6713191/0710

Předmět podpory (číslo a název): **B2 Péče o krajinné prvky**

Přiznaná podpora: **56 %** uznaných nákladů do výše podpory **29 010,00 Kč**

Příjemce dotace není plátcem DPH

Vypracoval: Ing. Michal Smrž, dne 19.6.2015,
RP SCHKO Kokořínsko - Máchův kraj

Schválil: Ing. Ladislav Pořízek
ředitel RP SCHKO Kokořínsko - Máchův kraj, dne2015
(podpis, razítko)

Nedílnou součástí tohoto rozhodnutí jsou přiložené podmínky pro čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu obsažené v Příloze č. 1 k Rozhodnutí č. 00601/KK/15 o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce 2015 - Podprogram pro zlepšení dochovaného přírodního a krajinného prostředí.

Příloha č. 1 k Rozhodnutí č. 00601/KK/15 o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce 2015 – Podprogram pro zlepšení dochovaného přírodního a krajinného prostředí

Podmínky pro čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu

1. Příjemce finančních prostředků jako Žadatel je vlastníkem pozemku, pozemku p.p.č. 321/1 k.ú. Chleby obdrží na základě tohoto Rozhodnutí č.00601/KK/15 o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce 2015 - Podprogram pro zlepšení dochovaného přírodního a krajinného prostředí (dále jen „rozhodnutí“) na předmět podpory B2 finanční prostředky do výše 56 % uznávaných nákladů, nejvýše však 29 010,00 Kč, a to za provedení níže uvedených činností v zájmu zlepšení přírodního prostředí. Příjemce, který je plátcem DPH, nemůže z dotace platit DPH, kterou si může odečíst na vstupu (zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů). Finanční prostředky se poskytují z Programu péče o krajinu v souladu se směrnicí MŽP č. 1/2015 pro poskytování finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v letech 2015 - 2017 (dále jen „směrnice“).

Finanční prostředky budou uvolněny převodem finančních prostředků na účet příjemce podpory po převzetí prací a odsouhlasení způsobu jejich provedení sběrným místem.

2. Příjemce je povinen řídit se směrnicí.
3. Příjemce finančních prostředků je povinen provést nebo zajistit provedení dále uvedených prací, na něž jsou finanční prostředky poskytnuty, na svůj náklad a na své nebezpečí:

Cílem opatření je vyřezání náletů a křovin v prostoru pod památnými stromy, a vlastní ošetření trojice památných stromů zejména zdravotním řezem.

Předmětem žádosti je ošetření tří památných stromů dubů letních - strom č. 1 má obvod kmene 411 cm ve výšce 130 cm, strom č. 2 má obvod kmene 403 cm ve výšce 130 cm, strom č. 3 má obvod kmene 298 cm ve výšce 130 cm. Ošetření spočívá ve vyřezání náletů a křovin z prostoru pod korunami stromů, a následně provedení zejména zdravotního řezu. Dále navrhovaný bezpečnostní odlehčovací řez (strom č. 1) není v terminologickém souladu s arboristickými standardy (bezpečnostní řez je součástí zdravotního řezu). V tomto případě bylo opatření upraveno na redukční řez lokální z důvodu stabilizace stromu.

Předmětné stromy jsou významné vzrůstem a tvoří krajinné dominanty. V korunách stromů je větší množství suchých větví a mechanických zlomů (zejména strom č. 1). Jde o jedince dlouhověkého taxonu s dobrou hojivostí ran po řezu (dobrou kompartmentalizací). Po posouzení na místě považujeme zdravotní řez za dostatečný pro zajištění správného ošetření u stromu č. 2 a č. 3. U stromu č. 1 je na bázi kmene dutina, ve které byly zjištěny dřevokazné houby. Vzhledem ke stávajícím zlomům v koruně a výskytu dřevokazné houby na bázi kmene je v tomto případě ke zdravotnímu řezu vhodné doplnění lokální redukci z důvodu stabilizace stromu.

Navrhované odstranění podrostu z prostoru pod korunami má smysl z estetického hlediska, pro zlepšení funkce jednotlivých stromů jako krajinných dominant. Zdravotní řez by měl u předmětných stromů zajistit zvýšení potenciálu jejich dlouhodobé existence v lokalitě; u stromu č. 1 v kombinaci s lokální redukcí z důvodu stabilizace (zdravotní řez neřeší statické poměry stromu). Navrhované ošetření skupiny památných stromů dubů letních považujeme za smysluplné.

Celkové náklady byly žadatelem stanoveny na 51210 Kč. Doporučujeme uvolnění částky 29010 Kč.

Ošetření stromu č. 1 je navrženo v ceně 9000 Kč. Vzhledem ke zjištění skutečnosti (stavu stromu) považujeme částku za adekvátní.

U stromu č. 2 je navržena cena za zdravotní řez 11000 Kč. Zde navrhujeme s ohledem na dobrý stav stromu a jeho velikost snížení částky na 10000 Kč.

U stromu č. 3 je navrhována částka 10000 Kč za zdravotní řez. Vzhledem k velikosti stromu (nejmenší z ošetřované skupiny) a celkově dobrému stavu stromu navrhujeme snížení částky na 8000 Kč.

Vyřezání náletových dřevin v ochranném pásmu stromů doporučujeme uhradit v navrhované výši 2010 Kč.

Štěpkování vyřezané dřevní hmoty je v žádosti oceněno na 19200 Kč. Tuto položku nedoporučujeme finančně dotovat. Položka činí dle rozpočtu v žádosti 37,5 % celkových nákladů akce. Tuto částku považujeme za nepřiměřenou. Zajištění likvidace vyřezané dřevní hmoty považujeme za vhodnou spoluúcast vlastníka na akci. Vzhledem k poplatce po palivovém dříví či štěpce by pro žadatele nemělo jít o finančně náročnou činnost, jak bylo vyčísleno v žádosti.

Uznané náklady 29010 Kč.

Termín realizace navrhovaných opatření je stanoven do 30.9.2015.

4. Příjemce finančních prostředků je povinen informovat sběrné místo o ukončení prací do 5 pracovních dnů.
5. Příjemce finančních prostředků je povinen provést předmětné činnosti ekonomicky optimálním způsobem a odpovídá za použití finančních prostředků na stanovený účel, za správný způsob účtování, za dodržení termínu čerpání ze státního rozpočtu a správnost vyúčtování finančních prostředků se státním rozpočtem. O případných změnách, které neovlivní výši poskytnutých finančních prostředků, musí být vyhotoven písemný zápis, který bude přiložen k žádosti a k protokolu o převzetí realizovaných opatření.

6. Zjistí-li se, že příjemce použil finanční prostředky na jiný než stanovený účel, může ministerstvo zahájit řízení o odnětí dotace, na které se vztahují obecné předpisy o správním řízení. Zahájení řízení o odnětí finančních prostředků nemá vliv na uplatnění ustanovení § 44 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

7. Zadá-li příjemce finančních prostředků provedení těchto prací jinému subjektu (zhotoviteli), je odpovědný za dodržování podmínek, za kterých bylo poskytnutí finančních prostředků schváleno, a podmínek (pokynů), určených příslušným sběrným místem zastupujícím ministerstvo.

Ošetření památných stromů provede certifikovaný arborista.

8. Příjemce finančních prostředků je povinen zajistit a udržovat realizovaná opatření. Zjistí-li sběrné místo, že (např. dosadby) nejsou prováděny, je oprávněno požadovat odstranění vad.

Případné změny druhového složení při výsadbě i při dosadbách uhynulých sazenic jsou možné pouze s předchozím písemným souhlasem příslušného sběrného místa.

9. Konečné vyúčtování skutečně vynaložených nákladů na realizaci podporovaných opatření v členění podle rozpočtových položek předloží příjemce finančních prostředků v den převzetí a odsouhlasení provedených opatření.

10. Příjemce doloží vyúčtování skutečně vynaložených nákladů na realizaci podporovaných opatření v členění podle rozpočtových položek místně příslušnému sběrnému místu. Sběrné místo tyto doklady zkontroluje a předá příslušné pověřené odborné organizaci, která je společně s platebním příkazem předloží ministerstvu k finančnímu vypořádání vždy do 20 dnů po převzetí prací, u typu opatření „kosení travního porostu a rákosin“ nejpozději do 15.10.2015, u ostatních předmětů podpory do 15.11.2015.

11. Ministerstvo předává prostřednictvím sběrného místa příjemci podpory pokyny a informace potřebné k zajištění činnosti a upozorňuje na případné možnosti negativního dopadu na přírodní hodnoty při použití jiných než uvedených způsobů provedení. Sběrné místo je oprávněno kontrolovat provádění dohodnutých prací a opatření, zejména z hlediska vlivů na přírodní prostředí a z hlediska použití ekonomicky úsporných způsobů. Zjistí-li, že práce jsou prováděny v rozporu s podmínkami rozhodnutí nebo obecně platnými předpisy, je oprávněno žádat odstranění vad a provedení řádným způsobem.

12. Ministerstvo zajistí prostřednictvím sběrného místa převzetí provedených opatření a odsouhlasení jejich řádného provedení v dohodnutém termínu.

13. Při nedodržení termínu dokončení prací může ministerstvo zahájit řízení o odnětí finančních prostředků.

14. Účel, pro který byly finanční prostředky poskytnuty, zakládá příjemci právo použít finanční prostředky i k úhradě nákladů, které mu vznikly od 1. 1. 2015 do okamžiku počátku platnosti rozhodnutí.

15. Přiznané finanční prostředky podléhají regulačním opatřením pro čerpání prostředků státního rozpočtu v roce 2015, pokud o nich rozhodne vláda nebo Ministerstvo financí. Přiznané finanční prostředky lze použít pouze do 31. 12. 2015, resp. do data, které stanoví Ministerstvo financí, Česká národní banka a peněžní ústavy příjemců finančních prostředků pro realizaci plateb (příjmů) z rozpočtu roku 2015.

16. Poskytování, čerpání a používání podpory podléhá kontrole a revizím hospodaření v rozsahu stanoveném zákonem č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 320/2001 sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

17. Podmínky čerpání jsou závazné a při jejich nedodržení si ministerstvo vyhrazuje právo neproplatit přiznanou částku finančních prostředků, resp. na základě protokolu o převzetí realizovaných opatření, prostřednictvím místně příslušných finančních orgánů, uplatnit odvody z neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků, jakož i penále.

18. Zjištění, že příjemce dotace uvedl v žádosti a jejich přílohách nepravdivé údaje, je důvodem k odnětí dotace. Podnět k odnětí dotace může dát kterýkoliv orgán činný v procesu přidělování dotace.

19. Příjemce podpory bezvýhradně souhlasí se zveřejněním své identifikace a podmínek tohoto rozhodnutí.

20. Příjemce podpory předloží v termínu do 15. 2. následujícího roku finanční vypořádání na předepsaném formuláři Vyhásky č. 52/2008 Sb. dle jeho právní formy (příloha Směrnice č. 1/2015 č. 14).